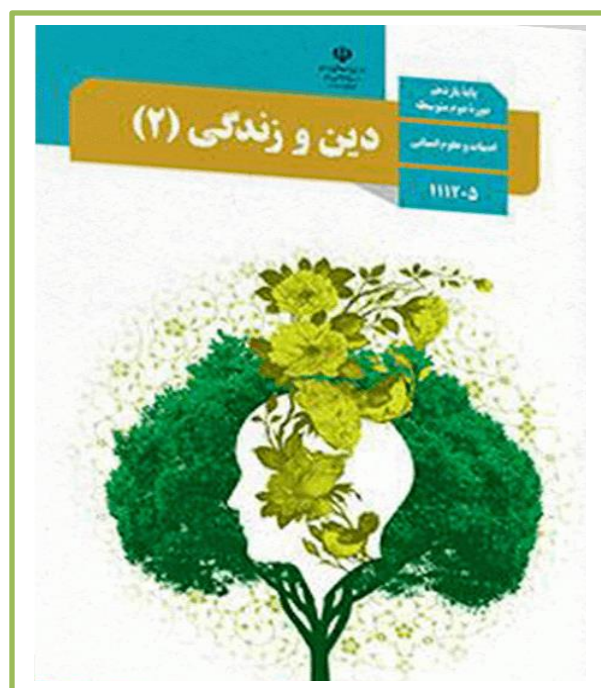

بسم الله الرحمن الرحيم

بانک سوال

دین و زندگی ۲

دبیرخانه دین و زندگی و مدیریت خانواده و سبک زندگی مستقر در استان کرمانشاه

سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴

تدوین:

سید محمد جلیلیان - سمر مقیقی‌پاک - بهاری بسامی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

"اللَّهُمَّ أَفْرِجْ بَنِي ظُلُمَاتِ الْوَهْمِ؛

وَ اكْرِمْ بَنِي بُنُورِ الْفَهْمِ؛

اللَّهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ؛

وَانْشُرْ عَلَيْنَا فَزَائِنَ عُلُومِكَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ؛

خدایا مرا بپرون آور از تاریکی های وهم ؛

و به نور فهم گرامی ام بدار ؛

خدایا درهای رحمت را به روی ما بگشا؛

و فزانه های علومت را بر ما باز کن به مهربانی ات ای مهربان ترین مهربانان."

مقدمه

درس دین و زندگی به دلیل اهمیت و جایگاه آن از غنای مفهومی زیادی برخوردار است. در راستای رسالت و مأموریت آموزش و پرورش و جهت دهی به رشد همه جانبه دانش آموزان بر پایه‌ی تعالیم و دستورات مبین اسلام، اهداف دوره‌ی متوسطه شامل اهداف اعتقادی، هنری، اجتماعی، زیستی، سیاسی و اقتصادی می‌باشد. سند ملی آموزش و پرورش، ساحت دینی - اخلاقی را به عنوان یکی از شش ساحت و بلکه مهمترین ساحت تربیتی، معرفی کرده است. در همین جهت، یکی از فعالیتهایی که برای پرورش بُعد دینی دانش آموزان پیش بینی شده است، مطالعه‌ی درس «دین و زندگی» است.

جهت مطالعه‌ی جدی و تاثیرپذیری از این درس، همچنین با توجه به اهمیت معدل و نمرات پایان سال دروس عمومی و تاثیر آن در کنکور سراسری، وجود منابع آموزشی در راستای کیفیت و ارتقاء یادگیری بیش از پیش احساس می‌شود.

این مجموعه سوالات با هدف کمک به دانش آموزان برای درک عمیق تر مفاهیم تهیه شده است. تا به عنوان یک منبع مکمل آموزشی، به منظور ارتقاء فرآیند یادگیری، به معلمان و دانش آموزان در ارزیابی، یادگیری و سنجش میزان تسلط بر مطالب کمک کند. لازم به ذکر است سال گذشته نیز شبیه این مجموعه برای دانش آموزان رشته علوم تجربی در سه پایه دهم، یازدهم و دوازدهم توسط دبیرخانه راهبری درس دین و زندگی مستقر در استان کرمانشاه گردآوری شد.

ضمن تشکر از زحمات همکارانی که در تهیه و تدوین و طراحی این مجموعه ارزشمند نقش داشته‌اند، از معلمان گرانقدر و همکاران خلاق و فعال و متعهد به امر یاددهی و یادگیری تقاضا می‌شود که متعلمان و فرزندان خود را به استفاده از این مجموعه تشویق نمایند. هم چنین امیدواریم دانش آموزان عزیز با درک اهمیت طرح پرسش از مباحث درسی ضمن بهره گیری از سؤالاتی که در اختیار آنان قرار گرفته است و رجوع به پاسخ مربوط به هر سوال در متن کتاب درسی (باتوجه به آدرس مندرج در صفحه پاسخنامه مربوطه) خود به طرح پرسش های متنوع تر و افزون تر نیز بپردازند.

سلیمان محبی

مدیر کل آموزش و پرورش استان کرمانشاه

سال تحصیلی ۱۴۰۴ - ۱۴۰۳

پیشگفتار

مدیران محترم، معلمان بزرگوار، اولیای گرامی، دانش آموزان عزیز، سلام بر شما

بهره گیری از روش پرسش و پاسخ که قرن ها پیش از این مورد تأکید کتاب آسمانی ما قرار گرفته است، امر یاددهی و یادگیری را بسیار تسهیل می نماید. اهمیت این امر تا آن جاست که پیشوایان الهی علیهم السلام سؤال نیک را نیمی از دانش دانسته اند: "حُسْنُ السَّؤَالِ نِصْفُ الْعِلْمِ". مجموعه سوالات گردآوری شده حاضر حاصل همکاری و تلاش همکاران محترم در سراسر کشور است. که بنا به درخواست دبیرخانه طراحی شده و پس از گردآوری مورد تدوین قرار گرفته است و پس از همسان سازی ظاهری و تاحدی محتوایی در اختیار علاقه مندان قرار گرفته است. لازم به توضیح است هرچند دقت زیادی در بررسی سوالات شده اما در عین حال، استاندارد بودن و تطابق کامل با جدول هدف - محتوای همه سوالات مورد تایید دبیرخانه نمی باشد.

این بسته کمک آموزشی، حاوی سوالات و پاسخنامه درس به درس با ذکر شماره صفحه کتاب، از درس دین و زندگی پایه یازدهم رشته ادبیات و علوم انسانی می باشد. که برای دانش آموزان سایر رشته ها نیز بدون استناد به شماره صفحات، قابل استفاده می باشد. امیدواریم این مجموعه که به عنوان نمونه و جهت الگوگیری همکاران بزرگوار و به ویژه نومعلمین عزیز منتشر شده است، به عنوان اولین اثر در نوع خود، مورد استفاده قرار گیرد.

خرسندیم که با افتخار مجموعه سوالات فراهم آمده را در اختیار دانش آموزان گرامی قرار می دهیم تا سرمایه های اصلی ایران اسلامی بتوانند در سالی که برای دومین سال امتحان دین و زندگی پایه یازدهم به شکل نهایی برگزار می گردد با کمک گرفتن از روش پرسش و پاسخ و با اعتقاد به طراحی سوالات از متن کتاب، پس از آموزش و یادگیری محتوای کتاب، با بررسی این سوالات ضمن خودارزیابی، به تثبیت و تعمیق معارف اسلامی در ذهن خود بپردازند.

در پایان ضمن تشکر از حمایتها و همراهی دفتر گروه های آموزشی متوسطه نظری وزارت آموزش و پرورش، معاونت آموزش متوسطه اداره کل آموزش و پرورش استان کرمانشاه، جناب آقای دکتر پروین و ریاست محترم اداره تکنولوژی و گروه های آموزشی استان کرمانشاه، سرکار خانم دکتر مروتی، اعضا محترم دبیرخانه راهبری کشوری دین و زندگی و سرگروه ها و اعضای گروه آموزشی درس دین و زندگی استانها و همچنین طراحان محترم سوالات که در جهت تهیه این مجموعه هریک به نحوی حمایت، همکاری، طراحی، ویرایش و اصلاح نمودند، از صاحب نظرانی که این اثر را مطالعه می کنند خواهشمندیم هر نوع نظر، نقد یا پیشنهاد خود را به دبیرخانه راهبری این درس مستقر در استان کرمانشاه ارسال نمایند.

سحر حقیقی پاک

دبیر دبیرخانه دین و زندگی مستقر در استان کرمانشاه

سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۳

سپاس ویژه از همکاران بزرگوار که در تهیه، گردآوری و ویرایش این مجموعه با دبیرخانه دین و زندگی همکاری داشته اند.

آقای حجت‌اله فرتاش و خانم‌ها؛ سهیلا کهراریان، زینب نوروزی، نسیم کرمی، رومینا شاهین‌فرد

خانم‌ها و آقایان:

علیرضا شامی.....زنجان
 طاهره عجم اکرامی.....سمنان
 روح‌الله آقاخانی بیش‌نی.....چهار محال و بختیاری
 مجید صابری‌زاده.....فارس
 حمیده آزکی.....قزوین
 ملک سادات هاشمی.....قم
 روناک حسینی.....کردستان
 ملیکه عرب‌پور.....کرمان
 بهارک بسامی.....کرمانشاه
 سیده زینب دانش.....کهگیلویه و بویر احمد
 فرشته صدقی.....گلستان
 معصومه صادقی.....گیلان
 سید علی نجف‌زاده.....لرستان
 سید علی حسینی ایمنی.....مازندران
 نسرین رحیمی‌راد.....کرمانشاه
 مرضیه سادات سجادی.....هرمزگان
 اسلام مریدی.....همدان
 راضیه برزگر دهجی.....یزد

فهرست مطالب:

درس اول.....	۷
درس دوم.....	۱۱
درس سوم.....	۱۵
درس چهارم.....	۱۸
درس پنجم.....	۲۳
درس ششم.....	۲۷
درس هفتم.....	۳۱
درس هشتم.....	۳۵
درس نهم.....	۳۹
درس دهم.....	۴۲
درس یازدهم.....	۴۶
درس دوازدهم.....	۵۰
درس سیزدهم.....	۵۳
درس چهاردهم.....	۵۶
درس پانزدهم.....	۶۱
درس شانزدهم.....	۶۳
درس هفدهم.....	۶۷
درس هجدهم.....	۷۲

سوالات درس اول

دیرخانه راهبری کشوری دین و زندگی و مدیریت خانواده و سپک زندگی مستقر در استان کرمانشاه		
طراحی توسط: علیرضا شامی (استان زنجان / انگوران)	درس: اول (هدایت الهی)	کتاب: دین و زندگی ۲
سال تحصیلی: ۱۴۰۳ - ۱۴۰۴	پایه: یازدهم	رشته: ادبیات و علوم انسانی

ردیف	صفحه
الف) تدبر در آیات و حدیث	
۱	آیه «قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَى كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ ثُمَّ هَدَى» مربوط به کدام اصل عام و همگانی در نظام خلقت است؟
۲	دعای امام سجاد (ع) که «خدایا ایام زندگانی مرا به آن چیزی اختصاص بده که مرا برای آن آفریده‌ای» مربوط به کدام یک از نیازهای برتر انسان می‌شود؟
۳	بر اساس آیه «وَالْعَصْرِ، إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ» چه زیانی انسان را تهدید می‌کند؟
۴	مطابق آیه‌ی شریفه «إِنَّ الْخَاسِرِينَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ» زیانکاران در صورت خطا در شناخت کدام نیاز برتر، دچار زیان خواهند شد؟
۵	با توجه به آیه «رُسُلًا مَّبَشِّرِينَ وَ الْمُنذِرِينَ لِّيَلْكَأَنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَّا» جمله زیر را تکمیل کنید. خداوند با راه را بسته است و حجت را بر بندگان تمام کرده است.
ب) درستی و نادرستی گزاره‌ها	
۶	نیاز به آب و غذا جزء نیازهای برتر هر انسانی است.
۷	خداوند همه مخلوقات را با شیوه یکسان هدایت می‌کند.
۸	اگر انسان در شناخت هدف حقیقی خود دچار خطا شود «سرمایه وجودی خود» را از بین برده است.
۹	انسان به تنهایی (با سرمایه عقل) قادر به پاسخگویی به نیازهای برتر خود است.
۱۰	نیازهای انسان منحصر به نیازهای طبیعی و غریزی او می‌شود.
ج) گزینه صحیح	
۱۱	شعر زیر به کدام یک از نیازهای برتر انسان اشاره دارد؟ روزها فکر من این است و همه شب سخنم که چرا غافل از احوال دل خویشتم از کجا آمده ام آمدنم بهر چه بود؟ الف) کشف راه درست زندگی ب) شناخت هدف زندگی ج) درک آینده‌ی خویش
۱۲	حدیث شریف امام سجاد (ع): «خدایا، ایام زندگانی مرا به آن چیزی اختصاص بده که مرا برای آن آفریده‌ای» به کدام یک از موارد زیر اشاره دارد؟ الف) شناخت هدف زندگی ب) درک آینده‌ی خویش ج) کشف راه درست زندگی

۸	کدام نیازها، سبب دل مشغولی و دغدغه انسان است؟ و آن دغدغه نشانه چیست؟ (الف) روزمره - هوشیاری (ب) برتر - هوشیاری (ج) روزمره - غفلت	۱۳
(د) کشف ارتباط		
۱۱	(الف) کنار هم قرار دادن عقل و وحی (ب) اصل عام و همگانی در نظام خلقت (ج) مسدود شدن راه اعتراض و بهانه گیری (۱) هدایت (۲) فرستادن پیامبران (۳) دست یافتن به پاسخ سوال های اساسی	۱۴
(ه) تعریف اصطلاحات		
۷	نیازهای برتر:	۱۵
(و) درک متن		
۱۰	«فراوند هر دسته از مخلوقات را، متناسب با ویژگی هایی که در وجودشان قرار داده هدایت می کند. انسان نیز که سرمایه های ویژه خود را دارد، شیوه ی هدایت مفصوص خود را داراست. انسان ابتدا در باره هرکاری تفکر میکند، اگر تشفیص داد آن کار مفید است و او را به هرفش میرساند، آن را انتقاد می کند و انجام می دهد.» - با توجه به متن سرمایه های ویژه انسان چیست؟	۱۶
۱۱	«ارسال پیامبران از جانب خدا جهت راه بردن مردم تمام کرده است. پیامبران مردم را به بهشت و نعمت های آن بشارت می دهند و از جهنم و عذاب آن هشدار می دهند. فراوند با ارسال رسولان و شناساندن راه سعادت، بهانه برای گمراهی را بسته است. ظرف تفق این امر قیامت است، که بهانه ای باقی نمی ماند و عذر جهنمیان پذیرفته نیست.» - خداوند از چه طریقی، راه بهانه برای گمراهی انسان ها را بسته است؟	۱۷
(ز) پاسخ کوتاه		
۷	چند نمونه از نیازهای طبیعی و غریزی انسان را ذکر کنید؟	۱۸
۸	«چگونه زیستن» به کدام یک از نیازهای برتر انسان اشاره دارد؟	۱۹
۱۰	شیوه هدایت هر دسته از مخلوقات متناسب با چه چیزی است؟	۲۰
۸	دغدغه انسان های فکور و خردمند چیست؟	۲۱
۱۰	کدام ویژگی ها سبب شده که شیوه هدایت انسان متفاوت باشد؟	۲۲
۷	عبارت "آیا زندگی انسان با مرگ تمام می شود؟" به کدام یک از نیازهای برتر اشاره دارد؟	۲۳
۷	«چرایی زیستن» به کدام یک از نیازهای برتر انسان اشاره دارد؟	۲۴
۷	ضامن سعادت بشر چیست؟	۲۵
۷	نیازهای انسان به چند دسته تقسیم می شود؟	۲۶
۹	پاسخ به نیازهای برتر و سوال های اساسی باید چند ویژگی داشته باشد، نام ببرید؟	۲۷
(ح) پاسخ تشریحی		
۹	چرا پاسخ به سوال های اساسی باید کاملاً درست و قابل اعتماد باشد؟	۲۸
۹	چرا پاسخ به سوال های اساسی انسان باید همه جانبه باشد و به نیازهای مختلف انسان به صورت هماهنگ پاسخ دهد؟	۲۹
۱۰	هدایت خاص انسان توسط خداوند، چگونه صورت می گیرد؟	۳۰

۳۱	چرا می‌گوییم خدای جهان آفریدگاری حکیم است؟	۱۰
۳۲	پاسخ دهنده به سوالات اساسی انسان باید چه ویژگی‌هایی داشته باشد؟	۹
۳۳	انسان چگونه راه صحیح زندگی را می‌یابد؟	۱۰

ردیف	پاسخنامه سوالات	صفحه
الف) تدبر در آیات و حدیث		
۱	اصل هدایت	۱۰
۲	شناخت هدف زندگی	۷
۳	از دست رفتن سرمایه عمر انسان	۸
۴	شناخت هدف زندگی	۷
۵	فرستادن پیامبران - اعتراض بندگان	۱۱
ب) درستی و نادرستی گزاره ها		
۶	غلط	۷
۷	غلط	۱۰
۸	صحیح	۷
۹	غلط	۹
۱۰	غلط	۷
ج) گزینه صحیح		
۱۱	گزینه ج	۸
۱۲	گزینه الف	۷
۱۳	گزینه ب	۸
د) کشف ارتباط		
۱۴	الف) : ۳ ب) : ۱ ج) : ۲	۱۱
ه) تعریف اصطلاحات		
۱۵	نیازهای برتر برآمده از سرمایه های ویژه ای است که خداوند به انسان عطا کرده است. پاسخ صحیح به این نیازهای اساسی است که سعادت انسان را تضمین می کند.	۷
و) درک متن		
۱۶	یکی از این سرمایه ها ، توانایی تعقل و تفکر و سرمایه دیگر قدرت اختیار و انتخاب اوست.	۱۰
۱۷	ارسالان رسولان و شناساندن راه سعادت	۱۱
ز) پاسخ کوتاه		

۷	نیاز به آب، هوا، غذا و مسکن	۱۸
۸	کشف راه درست زندگی	۱۹
۱۰	ویژگی هایی که خداوند در وجودشان قرار داده است	۲۰
۸	راه زندگی ، یا چگونه زیستن	۲۱
۱۰	تفکر و تعقل - اختیار و انتخاب	۲۲
۷	درک آینده خویش	۲۳
۷	شناخت هدف زندگی	۲۴
۷	پاسخ صحیح به نیازهای اساسی	۲۵
۷	دو دسته: طبیعی و غریزی - برتر و متعالی	۲۶
۹	دو ویژگی: الف) کاملاً درست و قابل اعتماد باشد ب) همه جانبه باشد.	۲۷
ح) پاسخ تشریحی		
۹	زیرا هر پاسخ احتمالی و مشکوک نیازمند تجربه و آزمون است، در حالی که عمر محدود آدمی برای چنین تجربه‌ای کافی نیست، به خصوص راه های پیشنهادی هم بسیار زیاد و گوناگون هستند.	۲۸
۹	زیرا ابعاد جسمی و روحی ، فردی و اجتماعی و دنیوی و اخروی وی، پیوند و ارتباط کامل و تنگاتنگی باهم دارند. و نمی توان برای هر بعدی جداگانه برنامه ریزی کرد.	۲۹
۱۰	خداوند برنامه هدایت انسان را از طریق پیامبران می فرستد ؛ این برنامه که در برگیرنده پاسخ به سوالات بنیادین است، توسط رسولان به مردم ابلاغ می شود تا انسان با تفکر در این برنامه و پی بردن به ویژگی ها و امتیازات آن با اختیار خود، این برنامه را انتخاب می کند و در زندگی به کار می بندد و به هدفی که خداوند در خلقت او قرار داده است برسد.	۳۰
۱۰	زیرا هیچ مخلوقی را بدون هدایت رها نکرده است. او هر مخلوقی را برای هدفی معین خلق می کند و برای رسیدن به آن هدف او را هدایت و راهنمایی می فرماید.	۳۱
۹	الف) آگاهی کاملی از خلقت انسان، جایگاه او در نظام هستی و ابعاد دقیق و ظریف روحی و جسمی و نیز فردی و اجتماعی او داشته باشد. ب) همچنین بداند که انسان ها پس از مرگ چه سرنوشتی دارند و دقیقاً چه عاقبتی در انتظار آنهاست.	۳۲
۱۰	انسان با عقل خود ، در پیام الهی تفکر می کند و با کسب معرفت و تشخیص بایدها و نبایدها، راه صحیح زندگی را می یابد و پیش می رود.	۳۳

دبیرخانه راهبری کشوری دین و زندگی و مدیریت خانواده و سبک زندگی مستقر در استان کرمانشاه			
کتاب: دین و زندگی ۲		درس: دوم (تداوم هدایت)	طراحی توسط: طاهره عجم اکرامی (استان سمنان / شاهرود)
رشته: ادبیات و علوم انسانی		پایه: یازدهم	سال تحصیلی: ۱۴۰۳-۱۴۰۴
ردیف	صفحه		
الف) تدبیر در آیات و حدیث			
۱	مفهوم آیه شریفه «و ما محمد الا رسول قد خلت من قبله رسل» را بنویسید .		
۲	حدیث شریف «أنا معاشر معاشر الانبیا امرنا ان نكلّم الناس علی قدر عقولهم» در مقام تبیین چه موضوعی است؟		
۳	طبق آیه شریفه « قطعاً دین نزد خدا اسلام است.... اهل کتاب در آن، راه مخالفت نپیمودند مگر پس از آنکه به حقانیت آن آگاه شدند، آن هم به دلیل رشک و حسدی که میان آنان وجود داشت ». هیچ تضاد ذاتی میان تمام ادیان الهی وجود ندارد و اگر اختلافی بین اهل کتاب دیده می‌شود ناشی از چیست؟		
۴	با توجه به آیه شریفه « خداوند از دین، همان را برایتان بیان کرد که نوح را بدان سفارش نمود. و آنچه را ما به تو وحی کردیم و به ابراهیم و موسی و عیسی توصیه نمودیم، این بود که دین را به پا دارید، و در آن تفرقه نکنید». خداوند به حضرت نوح و سایر پیامبران چه سفارشی فرموده است؟		
ب) درستی و نادرستی گزاره ها			
۵	طبق آموزه‌های قرآن کریم ماموریت مشترک همه پیامبران به پا داشتن دین واحد الهی و دوری از اختلاف و تفرقه در دین است.		
۶	سبب وجود ادیان مختلف، ایستادگی رهبران دینی در برابر پیامبر جدید برای حفظ منافع دنیوی بود.		
۷	ایمان قلبی به چهار اصل اعتقادی توحید، معاد، عدل و نبوت نتیجه اندیشه در خود و جهان هستی است.		
۸	دوست داشتن فضائل اخلاقی و بیزاری از رذائل از دستورات دین در عرصه عمل است.		
۹	دوست داشتن عدالت از دستورات دین اسلام در عرصه ایمان است.		
ج) گزینه صحیح			
۱۰	اعتقاد به یک برنامه کلی برای دستیابی به هدف مشترک برخاسته از چیست و برنامه مشترکی که خداوند به انسان‌ها داده است چه نام دارد؟ ۱- فطرت مشترک - توحید ۲- عصمت پیامبران - اسلام ۳- فطرت مشترک - اسلام ۴- عصمت پیامبران - توحید		
۱۱	دلیل فراموش شدن تدریجی تعلیمات انبیا چیست و نشانه تحریف آن تعلیمات کدام است؟ ۱- ابتدایی بودن سطح فرهنگ و زندگی اجتماعی و عدم توسعه کتابت _ تفاوت در فروع ۲- ابتدایی بودن سطح فرهنگ و زندگی اجتماعی و عدم توسعه کتابت _ تغییر در اصول ۳- رشد تدریجی سطح فکر و اندیشه و امور مربوط به آن مانند دانش و فرهنگ - تفاوت در فروع		

	۴- رشد تدریجی سطح فکر و اندیشه و امور مربوط به آن مانند دانش و فرهنگ - تغییر در اصول	
۱۶	بر اساس تعالیم اسلامی راهی که خداوند برای هدایت ما انسان‌ها در اختیارمان نهاده کدام است و ریشه در کدام صفات الهی دارد؟ ۱- مسیر فطری تکامل، رحمت و عدل الهی ۲- راه مستقیم خوشبختی، لطف و رحمت الهی ۳- راه مستقیم خوشبختی، رحمت و عدل الهی ۴- مسیر فطری تکامل، لطف و رحمت الهی	
۱۸	خواسته خداوند متعال در این دین که آیین حضرت ابراهیم علیه السلام بوده از اهل ایمان کدام است؟ ۱- با بهره‌گیری از قدرت تفکر به عنوان یک سرمایه فطری به ایمان قلبی دست یابند ۲- به سبب ویژگی‌های فطری مشترک به کمال مشترکی که در مخلوقات جهان است برسند ۳- بدون در نظر گرفتن تفاوت‌ها در دستورات فرعی پیامبران به دنبال کسب فضایل اخلاقی باشند ۴- با بهره‌مندی از محتوای یکسان دعوت همه پیامبران در عرصه عمل برای انجام احکام آنان تلاش کند	
۱۴	هر یک از موارد «دوری از شرک» «بنای جامعه عدالت محو» و «ترک محرّمات» به ترتیب از دستورات دین اسلام در کدام عرصه است؟ ۱- عمل - عمل - عمل ۲- عمل - ایمان - ایمان ۳- ایمان - ایمان - عمل ۴- ایمان - عمل - عمل	
(د) کشف ارتباط		
۱۵	۱- نوع خاص آفرینش ۲- منشأ دین واحد ۳- تسلیم بودن در برابر خداوند ۴- دوستداری عدالت ۵- عادلانه بودن نظام هستی الف) دین در حیطه ایمان ب) اسلام ج) ویژگی‌های فطری مشترک د) فطرت پ) دین در حیطه عمل ت) فطرت مشترک	۱۸
(ه) تعریف اصطلاحات		
۱۶	دین:	۱۷
۱۷	فطرت انسان:	۱۸
(و) درک متن		
۱۸	"امروز در مدرسه با دوستانم فاطرات ایام کودکی را مرور می‌کردیم. یادش بخیر دوران کودکی، دورانی که فسته می‌شدیم از تذکرات گاه و بیگاه مادرمان و گاهی زبان به شکایت باز می‌کردیم؛ اما مادرمان صبورانه، در شرایط و موقعیت‌های مختلف مطالبی را که لازمه تربیت ما بود را تکرار می‌کرد؛ مثلاً سلام کردن یادتان نرود، احترام به بزرگتر، نماز اول وقت، شروع غذا با بسم الله الرحمن الرحیم و اتمام آن با الهی شکر و مواردی از این دست. تکرار این مطالب و مراومت مادر بر تکرار این مسائل که لازمه تربیت ما بود باعث شد که کم‌کم این نصایح و یادآوری‌های مادر جز افلاقیات ما شود طوری که به سفتی می‌توانیم آن را حتی در جمع دوستانی که به این مسائل معتقد نیستند کنار بگذاریم و به نوعی در وجودمان نهادینه و مانرگار شده است."	۱۹
۱: این داستان اشاره به کدام یک از دلایل ارسال پیامبران متعدد دارد؟ ۲: چه عاملی سبب می‌شود که گاهی مطالبی در وجودمان نهادینه شود و جزء سبک زندگی و اخلاقیات ما شود؟		

ز) پاسخ کوتاه	
۱۷	۱۹ در آیات قرآن چه کسی پدر معنوی مسلمانان معرفی شده است؟
۱۹	۲۰ از نگاه اندیشمندان اسلامی تفاوت تعالیم انبیا مربوط به چه اموری و متناسب با چه بوده است؟
۱۷	۲۱ پندار غلط یهودیان و مسیحیان در مورد پیامبر اکرم چه بود و قرآن کریم چه موردی را به آنها متذکر می‌شود؟
۲۲	۲۲ وعده آمدن پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم در کدام یک از کتب آسمانی داده شده است؟
۲۲	۲۳ عکس العمل بزرگان یهودی در مواجهه با رسالت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم چه بود؟
۱۹-۲۰	۲۴ هر یک از موارد « جاودانگی عدالت طلبی در میان انسان‌ها » و « بیان دوباره تعالیم اصیل » با کدام یک از علل فرستادن پیامبر متعدد مرتبط است؟
۲۲	۲۵ هنگامی که پیامبری به رسالت مبعوث می‌شد خواسته اش از مردم چه بود؟

ح) پاسخ تشریحی	
۱۹	۲۶ چرا لازم بود تا در هر عصر و دوره‌ای پیامبران جدیدی مبعوث شوند؟
۲۲	۲۷ تفکر در آیات قرآن کریم و مطالعه تاریخ انبیا گویای چه رفتاری در مورد بعثت پیامبر جدید است؟
۲۳	۲۸ ویژگی‌های ادیان غیر الهی را بنویسید؟

ردیف	پاسخنامه سوالات	صفحه
الف) تدبر در آیات و حدیث		
۱	حضرت محمد (ص) نه تنها پیامبران گذشته را انکار و رد نمی‌کرد، بلکه آنها را تصدیق و خود را ادامه دهنده راه آنان معرفی می‌کرد.	۲۲
۲	در مقام توضیح این موضوع است که بیان هر پیامبری مناسب سطح فهم و درک مردم زمان خود بوده است.	۱۹
۳	ناشی از رشک و حسادت اهل کتاب پس از آگاهی از حقانیت دین است.	۱۷
۴	دین را به پا دارید و در آن تفرقه نکنید.	۱۷
ب) درستی و نادرستی گزاره‌ها		
۵	درست	۱۷
۶	نادرست	۲۳
۷	درست	۱۸
۸	نادرست	۱۸
۹	نادرست	۱۸
ج) گزینه صحیح		
۱۰	گزینه ۳	۱۸

۱۱	گزینه ۲	۲۰
۱۲	گزینه ۲	۱۶
۱۳	گزینه ۱	۱۸
۱۴	گزینه ۴	۱۸
(د) کشف ارتباط		
۱۵	۱. فطرت مشترک ۲. فطرت مشترک ۳. اسلام ۴. ویژگی‌های فطری مشترک ۵. دین در حیطه ایمان	۱۸
(ه) تعریف اصطلاحات		
۱۶	راه و روشی است که خداوند برای زندگی انسان‌ها برگزیده است.	۱۷
۱۷	است منظور از فطرت انسان آفرینش خاص انسان و ویژگی‌هایی است که خداوند در اصل آفرینش وی قرار داده است و انسان‌ها با این ویژگی‌های خاص شناخته می‌شوند	۱۸
(و) درک متن		
۱۸	سوال ۱. اشاره به استمرار و پیوستگی در دعوت دارد . سوال ۲. تبلیغ دائمی و مستمر باعث ماندگاری یک پیام می‌شود.	۱۹
(ز) پاسخ کوتاه		
۱۹	حضرت ابراهیم	۱۷
۲۰	تعالیم انبیا در برخی احکام فرعی و متناسب با زمان و سطح آگاهی‌های مردم و نیازهای هر دوره تفاوت‌هایی با یکدیگر داشته است.	۱۹
۲۱	یهودیان حضرت رسول را یهودی می‌دانستند و مسیحیان ایشان را مسیحی و قرآن کریم به آنها یادآور می‌شود که ابراهیم نه یهودیست نه مسیحی بلکه یکتاپرست و مسلمان است.	۱۷
۲۲	در کتب تورات و انجیل	۲۲
۲۳	بزرگان یهودی و مسیحی رسالت پیامبر را انکار کردند و حتی به مبارزه با ایشان برخاستند.	۲۲
۲۴	استمرار پیوستگی در دعوت - تحریف تعلیمات پیامبران پیشین	۱۹
۲۵	پیامبر جدید از مردم می‌خواست به دستور خداوند از او پیروی کنند و یاریش دهند.	۲۲
(ح) پاسخ تشریحی		
۲۶	این امر به دلیل رشد تدریجی فکر و اندیشه و امور مربوط به آن مانند دانش فرهنگ و مانند آن می‌باشد به همین دلیل لازم بود تا در هر عصر و دوره‌ای پیامبران جدیدی مبعوث شوند تا همان اصول ثابت دین الهی را در خور فهم و اندیشه انسان‌های دوران خود بیان کنند و متناسب با درک آنها سخن گویند.	۱۹

۲۲	تفکر در آیات قرآن کریم و مطالعه تاریخ انبیا نشان می‌دهد هر پیامبر جدیدی که از طرف خداوند مبعوث می‌شد نه تنها پیامبران گذشته را انکار و رد نمی‌کرد بلکه آنها را تصدیق و خود را ادامه دهنده راه آنها معرفی می‌کند.	۲۷
۲۳	ادیان غیر الهی کاملاً به دست انسان‌ها ساخته شده‌اند و جنبه الهی ندارند برخی از سازندگان این ادیان خود را به دروغ پیامبر معرفی کرده‌اند و برخی نیز خود را از جانب خدا نمی‌دانند بلکه آنچه به فکرشان رسیده در قالب یک دین به مردم عرضه کرده‌اند.	۲۸

دبیرخانه راهبری کشوری دین و زندگی و مدیریت خانواده و سبک زندگی مستقر در استان کرمانشاه		
کتاب: دین و زندگی ۲	درس: سوم (آخرین پیامبر)	طراحی توسط: روح الله آقاخانی بیژنی (استان چهارمحال و بختیاری / میانکوه)
رشته: ادبیات و علوم انسانی	پایه: یازدهم...	سال تحصیلی: ۱۴۰۴ - ۱۴۰۳

ردیف	صفحه
الف) تدبر در آیات و حدیث	
۱	آیه "ولكن رسول الله و خاتم النبیین" (سوره احزاب/۴۰) چه مطلبی را در مورد پیامبر(ص) بیان می‌کند؟
۲	با توجه به آیه "قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَمَا أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ" (بقره/۱۳۶) به سوالات زیر پاسخ دهید. الف) خداوند از مردم خواسته که به چه چیزهایی ایمان بیاورند؟ ب) عبارت (لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ) بیانگر چیست؟
ب) درستی و نادرستی گزاره‌ها	
۳	یکی از عوامل ختم نبوت پویایی و به روز آمد بودن دین اسلام است.
۴	اگر کسی به اولین پیامبر الهی ایمان بیاورد، در واقع به تمام پیامبران بعدی ایمان آورده است.
۵	دینی می‌تواند برای همیشه ماندگار باشد که بتواند به همه سوال‌ها و نیازهای انسان در همه مکان‌ها و زمان‌ها پاسخ دهد.
ج) گزینه صحیح	
۶	عبارت "لا ضرر و لا ضرار فی الاسلام" به کدامیک از عوامل ختم نبوت اشاره دارد؟
۷	الف) حفظ قرآن کریم از تحریف ب) وجود امام معصوم بعد از پیامبر ج) پویایی و روز آمد بودن دین اسلام هر یک از موارد «داد و ستد با دیگران»، «چگونگی تأمین امنیت» و «ازدواج و تشکیل خانواده» به ترتیب به کدامیک از نیازهای انسان اشاره دارد؟ الف) ثابت - متغیر - ثابت ب) متغیر - متغیر - ثابت ج) ثابت - ثابت - متغیر

(د) کشف ارتباط		
۸	الف) پویایی و روز آمد بودن دین اسلام ب) مقررات ویژه برای صادرات و واردات پ) عدم نیاز آن به تصحیح ت) داد و ستد با دیگران	۱. حفظ قرآن کریم ۲. نیاز ثابت ۳. اختیارات حاکم اسلامی ۴. عامل ختم نبوت
(د) تعریف اصطلاحات		
*	این درس فاقد اصطلاح تعریفی می باشد.	*
(هـ) پاسخ کوتاه		
۹	وجود دو یا چند دین در یک زمان نشانگر چیست؟	۳۳
۱۰	آمدن پیامبر جدید و آوردن کتاب جدید نشانگر چیست؟	۳۳
۱۱	چرا تعیین زمان ختم نبوت با خداوند است؟	۲۹
۱۲	منظور از قاعده «لاضرر و لاضرار فی الاسلام» چیست؟	۳۱
۱۳	چه دینی می تواند برای همیشه ماندگار باشد؟	۲۹
۱۴	عدم نیاز به «تصحیح قرآن کریم» معلول و نتیجه ی چه چیزی است؟	۲۹
۱۵	اگر عده ای از آمدن دین جدید آگاه نشدند چه سرنوشت اخروی در انتظار آن ها است؟	۳۴
(و) پاسخ تشریحی		
۱۶	تعیین زمان ختم نبوت با چه کسی است چرا؟ با ذکر یک مثال پاسخ خود را توضیح دهید.	۲۹
۱۷	عوامل بی نیازی از پیامبر جدید را نام ببرید.	۲۹
۱۸	آمادگی جوامع بشری برای دریافت برنامه ی کامل زندگی از عوامل بی نیازی از پیامبر جدید است آن را توضیح دهید.	۲۹
۱۹	حفظ قرآن کریم از تحریف از عوامل بی نیازی از پیامبر جدید است آن را توضیح دهید.	۲۹
۲۰	چه ویژگی هایی سبب پویایی و روز آمد بودن دین اسلام شد نام ببرید و یک مورد را توضیح دهید.	۳۰
۲۱	منظور از توجه به نیاز های متغیر در حین توجه به نیاز های ثابت در اسلام چیست؟	۳۰

ردیف	پاسخنامه سوالات	صفحه
الف) تدبر در آیات و حدیث		
۱	پیامبر اکرم (ص) فرستاده خدا است. خاتم و پایان بخش پیامبران است.	۲۸
۲	الف) ایمان به خدا و ایمان به پیامبر اسلام (ص) و ایمان به تمام پیامبران قبل از اسلام (ص) ب) میان هیچیک از ایشان فرق نمی گذاریم.	۳۳
ب) درستی و نادرستی گزاره ها		
۳	صحیح	۲۹
۴	غلط	
۵	غلط	۳۳

ج) گزینه صحیح		
۶	ج	۲۹
۷	الف	۳۰
ج) کشف ارتباط		
۸	الف - ۴ ب - ۳ پ) ۱ ت - ۲	
د) تعریف اصطلاحات		
*	این درس فاقد اصطلاح تعریفی می باشد.	*
هـ) پاسخ کوتاه		
۹	نشانگر آن است که پیروان پیامبر قبلی به آخرین پیامبر ایمان نیاورده اند این کار به معنای سر پیچی از فرمان خدا عدم پیروی از پیامبران گذشته است چنین افراد را خداوند دارند اگر مطابق دین خود عمل کننده ی	۳۳
۱۰	نشانگر آن است که بخشی از تعلیمات پیامبر قبلی اکنون نمی تواند پاسخ گوی نیاز های مردم باشد.	۳۳
۱۱	از آنجا که خداوند پیامبران را می فرستد و اوست که نیاز یا عدم نیاز به پیامبر را در هر زمان تشخیص می دهد و میداند که عوامل ختم نبوت فراهم شده یا نه.	۲۹
۱۲	اسلام با ضرر دیدن و ضرر رساندن مخالف است که بسیاری از مقررات اسلامی را کنترل می کند.	۳۱
۱۳	که بتواند به همه ی سوال ها و نیاز های انسان ها در همه مکان ها و زمان ها پاسخ بدهد.	۲۹
۱۴	حفظ قرآن کریم از تحریف و کم و زیاد شدن	۲۹
۱۵	چنین افرادی نزد خداوند عذر دارند. اگر مطابق دین خود عمل کرده باشند پاداش خود را می گیرند.	۳۴
و) پاسخ تشریحی		
۱۶	با خدا است زیرا اوست که دقیقا می داند عوامل ختم نبوت فراهم شده یا نه قبلا یکی از عوامل بی نیازی از آمدن پیامبر جدید حفظ کتاب آسمانی از تحریف و وجود آن در میان مردم است اما تشخیص دین که در چه زمانی مردم به مرحله ای می رسند می تواند کتاب آسمانی خود را حفظ کند در توانایی ایشان نیست فقط خداوند چنین علمی برخوردار است.	۲۹
۱۷	۱. آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی ۲. حفظ قرآن کریم از تحریف ۳. وجود امام معصوم پس از پیامبر اکرم (ص) ۴. پویایی و روز آمد بودن دین اسلام	۲۹
۱۸	در عصر نزول قرآن با این که مردم مجاز سطح فرهنگی پایین داشتند اما آمادگی فکری و فرهنگی جوامع مختلف به میزانی بود که نم توانست کامل ترین برنامه زندگی را دریافت و حفظ کند و به کمک آن پاسخ نیاز های فردی و اجتماعی خود را بدست آورد با ورود اسلام به سرزمین های دیگر مانند ایران و عراق و مصر و شام نهضت علی و فرهنگی بزرگی آغاز شد و دانشمندان و عالمان فراوانی ظهور کردند.	۲۹
۱۹	با تلاش و کوشش مسلمانان و در پرتو عنایت الهی و با اهتمامی که پیامبر اکرم (ص) در جمع آوری و حفظ قرآن داشت این کتاب دچار تحریف شد و هیچ کلمه ایی بر آن اضافه نشد.	۲۹
۲۰	۱. توجه به نیاز های متغیر در عین توجه به نیاز های ثابت ۲. وجود قوانین تنظیم کننده	۳۰

	در اسلام از قواعد و قوانین وجود که به مقررات اسلامی خاصیت انطباق و تحرک داده است این قواعد بر همه احکام و مقررات اسلامی تسلط دارد و مانند یازسان عالی احکام و مقررات را تحت نظر قرار می دهد و کنترل می کنند.	
۲۱	یعنی معارف اسلامی به گونه ایی است که متخصصان دین می توانند از درون با توجه به نیاز های جدید بوجود آمده قوانین مورد نیاز جامعه درباره ی بانکداری، اسکناس، خرید و استفاده از سلاح های جدید را استخراج کنند و در اختیار مردم قرار دهد.	۳۰

		دبیرخانه راهبری کشوری دین و زندگی و مدیریت خانواده و سبک زندگی مستقر در استان کرمانشاه	
کتاب: دین و زندگی ۲	درس: چهارم (معجزه جاویدان)	طراحی توسط: محمد صابری زاده (استان فارس، لارستان)	
رشته: ادبیات و علوم انسانی	پایه: یازدهم	سال تحصیلی: ۱۴۰۳ - ۱۴۰۴	

ردیف	صفحه	
الف) تدبر در آیات و احادیث		
۱	۴۱	با تدبر در آیه شریفه « اُنِیْ قَدْ جِئْتُکُمْ بِآیَةٍ مِنْ رَبِّکُمْ اُنِیْ اَخْلَقْتُ لَکُمْ مِنَ الطَّیْنِ کَهَیْئَةِ الطَّیْرِ فَاَنْفَخُ فِیْهِ فِیْکُوْنُ طَیْرًا یَاْذِنُ اللّٰهُ وَ اَبْرِیْ اَلْاَکْمَهَ وَ اَلْاَبْرَصَ وَ اَحِیْ الْمَوْتِیْ یَاْذِنُ اللّٰهُ » پاسخ دهید. الف) از زبان کدام پیامبر الهی است؟ ب) بیانگر چه معجزاتی با اذن الهی از سوی ایشان است؟
۲	۴۲	با تدبر در آیه شریفه « قُلْ لِّئِنْ اجْتَمَعْتَ الْاَنَسُ وَ الْجِنُّ عَلٰی اَنْ یَّاتُوْا بِمِثْلِ هٰذَا الْقُرْاٰنِ لَا یَاتُوْنَ بِمِثْلِهٖ ... » پاسخ دهید. الف) این دعوت به اجتماع، برای چه مقصودی است؟ ب) و در نهایت، ثمره و نتیجه این اجتماع، چگونه بیان شده است؟
۳	۴۶	امام محمد باقر(ع) می فرماید: «خداوند آنچه را که امت تا روز قیامت به آن احتیاج دارد، در کتابش [قرآن] آورده است.» الف) این روایت ناظر به کدام جنبه اعجاز محتوایی قرآن کریم است؟ ب) مقصود از «آنچه مورد نیاز و احتیاج است.» چیست؟
۴	۴۷	با توجه به آیه شریفه «وَ السَّمَاۗءُ بَنٰیْنَاهَا بِاَیْدٍ وَّ اِنَّا لَمُوْسِعُوْنَ » به سوالات پاسخ دهید. الف) به کدام جنبه اعجاز محتوایی قرآن کریم اشاره دارد؟ ب) با کدام کشف نجومی قرن بیستم مرتبط است؟ آن نظریه را نام ببرید و توضیح دهید.
ب) درستی و نادرستی گزاره ها		
۵	۴۱	پیامبری حضرت موسی(ع) در دورانی بود که برخی شاخه های علم مانند پزشکی پیشرفت زیادی کرده بود.
۶	۴۴	اعجاز محتوایی قرآن باعث شده بود که حتی مخالفان، از پشت دیوار خانه پیامبر(ص) به قرآن خواندن ایشان گوش فرادهند.
۷	۴۵	اعجاز محتوایی قرآن، برای کسانی که زبان قرآن را نمی دانند نیز قابل فهم و ادراک است.
۸	۴۷	تشبیه زمین به ذلول در آیات قرآن کریم، به حرکت هموار و آرام زمین اشاره دارد.
ج) گزینه صحیح		

۹	تعابیر « دانشمندان اسلامی » و « قرآن کریم » از کارهای خارق العاده پیامبران به ترتیب چیست و کدام تعبیر نشانه عجز و ناتوانی سایر افراد است؟	۴۱
	الف) آیت - معجزه - دومی ب) آیت - معجزه - اولی ج) معجزه - آیت - دومی د) معجزه - آیت - اولی	
۱۰	« بی تأثیری معاونت و پشتیبانی از یکدیگر در خدشه رساندن به وحی الهی » از دقت در کدام عبارت مفهوم می گردد؟	۴۲
	الف) « لا یاتون بمثلہ » ب) « فاتوا بسورۃ مثله » ج) « لو کان بعضهم لبعض ظہیراً » د) « علی ان یأتوا بمثل هذا القرآن »	
۱۱	اعجاز لفظی و اعجاز محتوایی به ترتیب در کدام عبارت مشهود است؟	۴۴ ۴۵ ۴۹
	الف) قرآن با این اعجاز، دل های آماده را به سوی حق جذب می کند. خداوند عمل هیچ مرد و زنی را ضایع نمی کند. ب) قرآن کریم برای زنان حقوق اجتماعی قائل شد. خداوند عمل هیچ مرد و زنی را ضایع نمی کند. ج) قرآن کریم برای زنان حقوق اجتماعی قائل شد. خداوند برای بیان معارف ژرف، زیباترین کلمات را انتخاب کرده است. د) قرآن با این اعجاز، دل های آماده را به سوی حق جذب می کند. خداوند برای بیان معارف ژرف، زیباترین کلمات را انتخاب کرده است.	
۱۲	اگر بگوییم: « قرآن کریم کرامت زن و تساوی حقوق وی با مرد در انسانیت را اعلام کرده است » و « بیان مسئولیت های اجتماعی و رابطه انسان با سایر انسانها از اهداف قرآن بوده است » به ترتیب کدام یک از جنبه های اعجاز محتوایی قرآن را ترسیم کرده ایم؟	۴۶
	الف) تأثیرناپذیری از عقاید جاهلیت - انسجام درونی در عین نزول تدریجی ب) تأثیرناپذیری از عقاید جاهلیت - جامعیت و همه جانبه بودن ج) جامعیت و همه جانبه بودن - جامعیت و همه جانبه بودن د) جامعیت و همه جانبه بودن - انسجام درونی در عین نزول تدریجی	
(د) کشف ارتباط		
۱۳	ارتباط موارد ستون «الف» با ستون «ب» را مشخص کنید. (یک مورد در ستون «ب» اضافی است).	
	الف	ب
	۱) سخن گفتن از علم دوستی در جامعه خرافی حجاز ۲) تشبیه حرکت زمین به ذلول ۳) عدم تعارض و ناسازگاری میان آیات ۴) فروگذار نکردن مسائل مهم هدایت انسان	الف) انسجام درونی در عین نزول تدریجی ب) تأثیرناپذیری از عقاید دوران جاهلیت ج) جامعیت و همه جانبه بودن د) ذکر نکات علمی بی سابقه ه) رسایی تعبیرات و شیرینی بیان
۴۵		
۴۷		
(ه) تعریف اصطلاحات		
۱۴	آیت:	۴۱
۱۵	معجزه:	۴۱
۱۶	تحدی:	۴۲
(و) درک متن		
۱۷	« چند سال پیش، اساتید دانشگاه جده با جمع آوری آیات قرآنی مرتبط با چنین شناسی در این فکر بودند که آیا گفته های قرآن در این باره منطبق با واقع است؟ یکی از آنان اظهار داشت براساس فرموده قرآن: «لَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ افْتِلَاحًا» کثیراً؛ اگر قرآن از جانب غیر خدا بود در آن افتلاف بسیار [با واقع] می یافتند.	

۴۵ و ۴۶	آنها از پروفیسور کیت.ال.مور، استاد دانشگاه تورنتو کانادا و متفحص برسته این حوزه دعوت کردند تا این آیات را با واقعیات علمی مقایسه کند. ابتدا پروفیسور کیت مور شگفت زده شد که چگونه اسلام ۱۴۰۰ سال پیش این اطلاعات دقیق را پیرامون چنین و مراحل آن را توصیف کرده است؛ کاری که دانشمندان تا ۳۰ سال قبل نتوانسته اند انجام دهند؟ دکتر کیت.ال.مور یافته های خود را از قرآن که همگی مطابق با آزمایش های علمی بود و برایش تازگی داشت در کتابش با نام «انسان رشد کننده» منتشر کرد و چاپ دوم آن را به نام Keith Moore - The Deveioing Human و آن گاه تحت عنوان: «الانسان النامی مع زیادات اسلامیة» به زبان عربی ترجمه و چاپ شد و توجه جهانیان را به خود جلب کرد. انتشار این کتاب باعث شد که وی در برنامه های تلویزیونی مفتلف شرکت کند و یافته های خود را توضیح دهد و این تجربه باعث شد که چندین دانشمند دیگر نیز به اسلام گرایش پیدا کنند. کتاب او جوایز متعددی را کسب کرد و به زبان های مفتلف ترجمه شده است.» الف) متن فوق به کدام یک از جنبه های اعجاز محتوایی قرآن اشاره دارد؟ ب) عبارت «لَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لَوُجِدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا» به کدام ویژگی قرآن اشاره دارد؟ ج) با توجه به استناد اساتید دانشگاه جده به قرآن برای عدم وجود تعارض و ناهماهنگی در قرآن، چرا خداوند بر این نکته تاکید دارد که اگر قرآن از جانب غیر خدا بود در آن ناسازگاری و اختلاف بسیار می یافتند؟
---------	---

ز) پاسخ کوتاه

۴۲	معجزه آخرین پیامبر الهی چگونه باید باشد؟	۱۸
۴۲	خداوند معجزه اصلی پیامبر را از چه جنسی قرار داد؟ راز آن چه بود؟	۱۹
۴۲	افترای مخالفان قرآن کریم چه بود؟ و نهایت عجز و ناتوانی آنان چگونه ترسیم شده است؟	۲۰
۴۳	آسان ترین راه برای غیر الهی نشان دادن اسلام و قرآن کریم چیست؟	۲۱
۴۴	کدام جنبه اعجاز قرآن کریم، از همان آغاز نزول مورد توجه همگان حتی مخالفان فرار گرفته بود؟	۲۲
۴۴	در صدر اسلام چه چیز سبب شده بود که سران مشرکان، مردم را از شنیدن قرآن کریم منع کنند؟	۲۳
۴۶	فرهنگ چیست؟	۲۴
۴۶	دو نمونه از نحوه برخورد قرآن کریم با فرهنگ مردم حجاز را بنویسید؟	۲۵
۴۷	دو مورد از نکات علمی که قرآن کریم بدان پرداخته را نام ببرید.	۲۶

ح) پاسخ تشریحی

۴۳	متن هایی که مخالفان قرآن کریم از گذشته دور برای غیر الهی نشان دادن قرآن ارائه کرده اند، چه سرانجامی داشته است؟	۲۷
۴۴	اعجاز لفظی قرآن کریم را توضیح دهید؟	۲۸
۴۶	آثار نوشته های دانشمندان و متفکران، چه تفاوتی با آیات قرآن کریم دارد؟	۲۹
۴۶	از جنبه های اعجاز محتوایی قرآن «تأثیرناپذیری از عقاید دوران جاهلیت» را توضیح دهید.	۳۰
۴۶	«ذکر نکات علمی بی سابقه» از جنبه های اعجاز محتوایی قرآن را توضیح دهید.	۳۱
۴۷	توضیح دهید که در آیات قرآن کریم، زمین به چه چیزی تشبیه شده است ؟ چرا؟	۳۲

ردیف	پاسخنامه سوالات	صفحه
الف) تدبر در آیات و حدیث		
۱	الف) حضرت عیسی (ع) ب) ساخت پرنده از تکه گل و جان دادن به آن - شفای کور مادرزاد - شفای برص گرفته - زنده کردن مردگان	۴۱ و ۴۲
۲	الف) مبارزه و تحدی در آوردن کتابی مانند قرآن ب) خداوند تاکید می کند که هیچ گاه، هیچ کس نمی تواند در این مبارزه پیروز شود و همانند قرآن بیاورد.	۴۲
۳	الف) جامعیت و همه جانبه بودن قرآن ب) منظور، نیازهای مربوط به برنامه زندگی و هدایت انسان ها است؛ یعنی همان نیازهایی که پیامبران به خاطر آنها فرستاده شده اند.	۴۶
۴	الف) ذکر نکات علمی بی سابقه در قرآن ب) نظریه انبساط جهان - طبق این نظریه، کهکشان ها با سرعت فوق العاده ای در حال حرکت و فاصله گرفتن از یکدیگرند که در نتیجه آن، جهان هستی مدام در حال گسترش و انبساط است.	۴۷
ب) درستی و نادرستی گزاره ها		
۵	غلط	۴۱
۶	غلط	۴۴
۷	صحیح	۴۵
۸	صحیح	۴۷
ج) گزینه صحیح		
۹	گزینه (د) توضیح: قرآن کریم این کارهای خارق العاده را «آیت» یعنی نشانه و علامت نبوت می خواند و دانشمندان اسلامی آن را معجزه می نامند زیرا عجز و ناتوانی سایر افراد در این امور آشکار می شود.	۴۱
۱۰	گزینه (ج) توضیح: عبارت «لا یاتون بمثلها» اشاره به ناتوانی مخالفان در آوردن کتابی همانند قرآن دارد و در مقابل عبارت «لو کان بعضهم لبعض ظهیرا» اشاره به تأثیر نداشتن کمک به یکدیگر و یا پشتیبانی از هم در آوردن مثل قرآن دارد.	۴۲
۱۱	گزینه (الف) توضیح: اعجاز لفظی: خداوند برای بیان معانی ژرف و عمیق قرآن، زیباترین و مناسب ترین کلمات و عبارات را انتخاب کرده است تا به بهترین وجه، معنای مورد نظر را برساند و دل های آماده را به سوی حق جذب کند اعجاز محتوایی و معنایی: انسجام درونی در عین نزول تدریجی: با توجه به گزینه ب اندیشه و تحقیق ص ۴۹	۴۴ ۴۵ ۴۹
۱۲	گزینه ب توضیح: بیان کرامت زن، مربوط به اعجاز محتوایی قرآن و تأثیر ناپذیری از عقاید دوران جاهلیت است و بیان مسئولیت های اجتماعی و رابطه انسان با سایر موجودات، بیانگر جامعیت و همه جانبه بودن قرآن است.	۴۶
د) کشف ارتباط		
۱۳	۱- ب ۲- د ۳- الف ۴- ج	۴۵
ه) تعریف اصطلاحات		
۱۴	قرآن کریم کارهای خارق العاده پیامبران را [که هیچ کس بدون اذن و تایید خدا قادر به انجام آن نبود،] برای اینکه مردم دریابند که وی با خداوند ارتباط دارد آیت یعنی نشانه و علامت نبوت می نامد.	۴۱

۱۵	اندیشمندان اسلامی کارهای خارق العاده پیامبران را [که هیچ کس بدون اذن و تایید خدا قادر به انجام آن نبود،] معجزه می نامند زیرا عجز و ناتوانی سایر افراد در این امور آشکار می شود.	۴۱
۱۶	خداوند از مخالفان و کسانی که در الهی بودن قرآن شک دارند، می خواهد تا یک سوره مانند آن را بیاورند. این مبارزه طلبی را تحدی گویند.	۴۲
(و) درک متن		
۱۷	الف) ذکر نکات علمی بی سابقه در قرآن ب) انسجام درونی در عین نزول تدریجی ج) آثار و نوشته های اولیه دانشمندان و متفکران با آثار دوران پختگی آنها متفاوت است؛ از این رو معمولاً در نوشته های گذشته خود تجدید نظر، اصلاح و تکمیل می کنند. اما قرآن با اینکه در مدت ۲۳ سال به تدریج نازل شده و درباره موضوعات متنوع سخن گفته، هیچ تعارضی بین آیاتش نیست و بلکه همه آیات یکدیگر را تایید می کنند.	۴۵ و ۴۶
(ز) پاسخ کوتاه		
۱۸	باید به گونه ای باشد که مردم زمان خودش به معجزه بودن آن اعتراف کنند و آن را فوق توان بشری بدانند. و آیندگان هم معجزه بودن آن را تایید کنند.	۴۲
۱۹	کتاب، مردم زمان خودش و آیندگان آن را معجزه بدانند.	۴۲
۲۰	ادعا می کنند قرآن کلام الهی نیست و پیامبر به دروغ آن را به خدا نسبت می دهد. شکست در برابر دعوت به تحدی	۴۲
۲۱	آوردن سوره ای مثل یکی از سوره های قرآن	۴۳
۲۲	اعجاز لفظی	۴۴
۲۳	ساختار زیبا و آهنگ موزون و دلنشین کلمه ها و جمله ها، شیرینی بیان و رسایی تعبیرات با وجود اختصار	۴۴
۲۴	مجموعه ای از افکار، عقاید، آداب و رسوم است که مردم را کم و بیش تحت تاثیر قرار می دهد.	۴۶
۲۵	به شدت با آداب جاهلی و رسوم خرافی آن مبارزه کرد، به اصلاح جامعه پرداخت و از موضوعاتی چون عدالت خواهی، علم دوستی، معنویت و حقوق برابر انسان ها سخن گفت.	۴۶
۲۶	تشبیه زمین به ذلول، انبساط جهان	۴۷
(ح) پاسخ تشریحی		
۲۷	آنان متن هایی ارائه کرده اند که ممکن است برای افراد غیر متخصص بی عیب جلوه کند، اما تاکنون هیچ یک از این متن ها در مراکز علمی و تخصصی، مورد قبول واقع نشده است و جملگی به فراموشی سپرده شده اند.	۴۳
۲۸	خداوند برای بیان معارف ژرف و عمیق قرآن، زیباترین و مناسب ترین کلمات و عبارات را انتخاب کرده است تا به بهترین وجه، معنای مورد نظر را برساند و دل های آماده را به سوی حق جذب کند. هر کس با زبان عربی آشنا باشد به محض خواندن قرآن، درمی یابد که آیات آن با سایر سخن ها کاملاً فرق می کند و به شیوه ای خاص بیان شده اند.	۴۴
۲۹	آثار و نوشته های اولیه دانشمندان و متفکران با آثار دوران پختگی آنها متفاوت است؛ از این رو معمولاً در نوشته های گذشته خود تجدید نظر، اصلاح و تکمیل می کنند. اما قرآن با اینکه در مدت ۲۳ سال به تدریج نازل شده و درباره موضوعات متنوع سخن گفته، هیچ تعارضی بین آیاتش نیست و بلکه همه آیات یکدیگر را تایید می کنند و پس از ۱۴۰۰ سال نیازمند اصلاح نیست.	۴۶
۳۰	در هر دوره ای از زمان مجموعه ای از افکار و عقاید و آداب و رسوم، مردم را کم و بیش تحت تاثیر قرار می دهد. فرهنگ مردم حجاز، آمیزه ای از عقاید نادرست و آداب و رسوم خرافی و شرک آلود بود. با وجود این، قرآن کریم نه تنها از این	۴۶

	فرهنگ تأثیر نپذیرفت، بلکه به شدت با آداب جاهلی و رسوم خرافی آن مبارزه کرد و به اصلاح جامعه پرداخت و از موضوع‌هایی همچون عدالت‌خواهی، علم‌دوستی، معنویت و حقوق برابر انسان‌ها سخن گفته است	
۳۱	در جامعه‌ای که علم و دانش جایگاهی نداشت، قرآن کریم به برخی نکات علمی اشاره می‌کند که در تمام دنیای آن روز بی‌سابقه بود و بعدها توسط دانشمندان کشف گردید. اشاره به این نکات علمی گویای این است که قرآن بسیار فراتر از علم جامعه آن روز سخن گفته و ذکر این نکات فقط از کسی ساخته است که به همه علوم آشنا باشد؛ یعنی خداوند متعال	۴۶
۳۲	تشبیه زمین به ذلول است. ذلول به شتری گفته می‌شود که به گونه‌ای حرکت می‌کند که سوار خود را نمی‌آزارد، تشبیه زمین به «ذلول» به خوبی به حرکت هموار و همراه با آرامش زمین اشاره دارد.	۴۷

		دبیرخانه راهبری کشوری دین و زندگی و مدیریت خانواده و سبک زندگی مستقر در استان کرمانشاه	
کتاب: دین و زندگی ۲		درس: پنجم (مسئولیت‌های پیامبر)	
رشته: ادبیات و علوم انسانی		طراحی توسط: حمیده آزکی (استان قزوین)	
پایه: یازدهم....		سال تحصیلی: ۱۴۰۳ - ۱۴۰۴	

ردیف	سوالات	ردیف
الف) تدبیر در آیات وحایت		
۱	براساس آیه شریفه «الله اعلم حیث یجعل رسالته» انتخاب انبیای الهی چگونه انجام می‌شود؟	۶۱
۲	بنابر حدیث «بنی الاسلام علی خمس علی الصلاة والزکاة والصوم والحج والولاية.....» مهم ترین پایه اسلام چیست؟	۵۶
۳	آیه شریفه «الم تر الی الذین یزعمون انهم امنوا بما انزل الیک وما انزل من قبلک یریدون ان ینحاکمو الی الطاغوت ...» با کدامیک از دلایل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی، مرتبط است؟	۵۹
ب) درستی و نادرستی گزاره‌ها		
۴	اولین و برترین کاتب و حافظ قرآن حضرت علی (ع) بود.	۵۵
۵	ضرورت اجرای احکام فردی اسلام، از دلایل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی است.	۵۷
۶	گفتار و رفتار امام علی (ع)، اولین و معتبرترین مرجع علمی برای فهم عمیق آیات الهی است.	۵۵
۷	میزان بهره‌مندی انسان از هدایت معنوی، به درجه ایمان و عمل آنان بستگی دارد.	۶۰
ج) گزینه صحیح		
۸	انجام کدام مسئولیت پیامبر (ص) سبب شد تا مسلمانان به معنای واقعی بسیار از معارف قرآن پی ببرند؟	۵۵
	الف) مرجعیت دینی ب) دریافت و ابلاغ وحی ج) ولایت ظاهری	
۹	شیطان به گمراهی کدام گروه از افراد امیدوار است؟	۵۹
	الف) «یریدون الشیطان ان یضلهم ضلالا بعیدا» ب) «ویریدون ان یتحاکمو الی الطاغوت»	
۱۰	این که پیامبر اسلام (ص) به اذن الهی قادر بود، بیماران را شفا ببخشد و بلایی را دور کند، به کدام مرتبه از ولایت ایشان مرتبط است؟	۶۰
	الف) ولایت ظاهری ب) دریافت ابلاغ وحی ج) ولایت معنوی	

۵۸	۱۱	تشکیل حکومت اسلامی هم مانعبیگانگان می شود . وهم می تواند روابط سیاسی ، اقتصادی و فرهنگی با سایر کشورها به گونه ای کند هم جامعه اسلامی استقلال خود را حفظ کند. الف) کشور - تسلط ب) سلطه - تنظیم ج) کشور - سلطه
(د) کشف ارتباط		
۵۵	۱۲	هریک از عبارت های « ستون اول » با کدام یک از عبارت های « ستون دوم » ارتباط دارد ؟ الف) انجام حج و زکات بر اساس دستورات پیامبر(ص) ب) امدادهای غیبی و الهامات ج) مامور کردن افرادی جهت نوشتن قرآن ۱. ولایت معنوی ۲. دریافت و ابلاغ وحی ۳. ولایت ظاهری ۴. ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام
(ه) تعریف اصطلاحات		
۵۸	۱۳	قاعده نفی سبیل:
۵۶	۱۴	ولایت ظاهری:
(و) درک متن		
۶۱	۱۵	" مستکبران و ستمگران جهان همواره بر آن اند که بر جوامع دیگر مسلط شوند و از منابع مادی و معنوی آنان بهره ببرند. تشکیل حکومت اسلامی، هم مانع سلطه بیگانگان می شود و هم می تواند روابط سیاسی، اقتصادی و فرهنگی را با سایر کشورها به گونه ای تنظیم کند که جامعه اسلامی استقلال خود را در جهات مختلف حفظ نماید و بیگانگان برای تسلط بر مسلمانان راهی نیابند. جمهوری اسلامی ایران یکی از مصداق آن است که در روابط داخلی و خارجی و حتی در تنظیم قراردادهای بین المللی به این اصل مهم توجه می نماید." ۱. متن با کدامیک از دلایل ضرورت حکومت اسلامی مطابق است؟ ۲. کدام قاعده قرآنی اشاره به این موضوع دارد؟
(ز) پاسخ کوتاه		
۶۰	۱۶	دومونه از ولایت معنوی پیامبر اسلام (ص) را بنویسید.
۵۵	۱۷	مراجعه به گفتار و رفتار پیامبر اسلام چه فوایدی برای مسلمانان دارد؟
۶۱	۱۸	در چه صورتی مسئولیتهای پیامبری به نتیجه نخواهد رسید؟
۶۲	۱۹	تفاوت معصوم بودن انسان ها و پیامبران در چیست؟
۶۰	۲۰	چرا از دیدگاه امام خمینی(ره) هر نظام سیاسی غیراسلام ، نظامی شرک آمیز است؟
(ح) پاسخ تشریحی		
۵۵	۲۲	اولین مسئولیت پیامبر اسلام (ص) چیست ؟ و توضیح دهید.
۵۷	۲۳	دلایل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی را نام ببرید و یکی را به دلخواه توضیح دهید.
۵۶	۲۴	انواع ولایت پیامبر اسلام را نام ببرید . و به اختصار توضیح دهید
۶۱	۲۵	اگر پیامبری در اجرای قوانین الهی معصوم نباشد، چه نتیجه ای خواهد داشت؟
۶۲	۲۶	آیا یک مانع بیرونی مانند فرشته، پیامبران را از گناه و خطا حفظ می کند یا آنان خود به سمت گناه و خطا نمی روند؟

۶۱	چرا پیامبران الهی باید عصمت داشته باشند؟	۲۷
۵۵	دومین مسئولیت پیامبر چه نام دارد؟ آن را به اختصار توضیح دهید.	۲۸
۵۷	اینکه گفته می شود اسلام یک دین کاملاً اجتماعی است به چه معناست؟ توضیح دهید.	۲۹

ردیف	پاسخنامه سوالات	صفحه
------	-----------------	------

الف) تدبر در آیات وحید

۱	فقط خداوند است از آشکار و نهان افراد اطلاع دارد و می تواند توانایی فرد دردوری از گناه تشخیص دهد .	۶۱
۲	الف) ولایت ب) اجرای قوانین الهی با تشکیل حکومت اسلامی (ولایت ظاهری)	۵۶
۳	ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حکومت طاغوت.	۵۹

ب) درستی و نادرستی گزاره ها

۴	ص	۵۵
۵	ص	۵۷
۶	غ	۵۵
۷	ص	۶۰

ج) گزینه صحیح

۸	الف) مرجعیت دینی	۵۵
۹	ب) «ویریدون ان یتحاكمو الی الطاغوت»	۵۸
۱۰	ج) ولایت معنوی	۶۰
۱۱	ب) سلطه - تنظیم	۶۰

د) کشف ارتباط

۱۲	الف) ۴ ب) ۱ ج) ۲	۵۷
----	------------------	----

ه) تعریف اصطلاحات

۱۳	قرآن در این حکم قرآنی از مومنان می خواهد که سلطه بیگانگان را نپذیرند وزیر بار آنها نروند.	۵۸
۱۴	اجرای قوانین الهی با تشکیل حکومت اسلامی را ولایت ظاهری گویند.	۵۶

و) درک متن

۱۵	ولایت معنوی رسول خدا (ص) و هدایت معنوی که به درجه علم بی کران امام علی (ع) اشاره دارد .	۶۱
----	---	----

ز) پاسخ کوتاه

۱۶	۱- به اذن الهی قادر بود بیمار را شفا بخشد ۲- بلایی را از شخص یا جامعه دور کند ۳- حاجات مردم را در صورتی که صلاح آنها در آن باشد برآورده کند .	۶۰
۱۷	مسلمانان با مراجعه به گفتار و رفتار حضرت محمد (ص) به معنای واقعی بسیاری از معارف قرآن پی می برند و شیوه انجام دستورات قرآن را می آموزند.	۵۵

۱۸	اگر آنان احتمال دهند که پیامبرشان گناه می کند و دچار خطا می شود به او اعتماد نمی کنند و از وی پیروی نخواهند کرد به عبارت دیگر بدون وجود عصمت مسئولیت پیامبری به نتیجه نخواهد رسید.	۶۱
۱۹	مادر بعضی از گناهان معصوم هستیم اما پیامبران نسبت به همه گناهان واشتباهات عصمت دارند .	۶۲
۲۰	چون حاکمش طاغوت است .	۶۰
(ح) پاسخ تشریحی		
۲۱	دریافت و ابلاغ وحی :رسول خدا آیات قرآن کریم را به طور کامل از فرشته وحی دریافت می کرد بدون ذره ای کم یا زیاد به مردم می رساند این مسئولیت را به طور کامل انجام داد و همه آیات قرآن را برای مردم خواند و همچنین نویسندگانی را مامور نوشتن قرآن نمود وعده ای نیز قرآن را در سینه حفظ و به آن عمل می کردند.	۵۵
۲۲	۱- ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام ۲- ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت ۳- ضرورت حفظ استقلال جامعه اسلامی (یک مورد را توضیح داده شود .)	۵۵
۲۳	ولایت ظاهری ولایت معنوی (توضیح هر کدام به دلخواه)	۶۰
۲۴	امکان دارد کارهایی که مخالف دستورهای خداست انجام دهد و مردم نیز از او سرمشق بگیرند و مانند او عمل کنند و به گمراهی دچار شوند.	۶۱
۲۵	پیامبران باینکه مانند ما غریزه و اختیار دارند ، در مقام عمل به دستورات الهی دچار گناه نمی شوند، زیرا کسی گناه می کند که هوی و هوس بر او غلبه کند اما کسی که حقیقت گناه را مشاهده می کند و می داند که با انجام آن از لطف و رحمت خداوند دور می شود محبت به خدا را با هیچ چیز عوض نمی کند . همچنین آنان از چنان بینش عمیقی برخوردارند که در انجام اوامر خداوند گرفتار خطا و اشتباه نمی شوند.	۶۲
۲۶	پیامبران زمانی می توانند مسئولیت های خود را به درستی انجام دهند که تحت تاثیر هوای نفسانی قرار نگیرند و مرتکب گناه و خطا نگردند . و مردم نیز زمانی گفته ها و هدایت های آنان را می پذیرند که مطمئن باشند که آنان هیچ گاه مرتکب گناه و اشتباه نمی شوند.	۶۱
۲۷	تعلیم و تبیین تعالیم قرآن (مرجعیت دینی) پیامبر اکرم (ص) علاوه بر رساندن وحی به مردم وظیفه تعلیم و تبیین آیات قرآن کریم را نیز برعهده داشت تا مردم بتوانند به معارف بلند این کتاب آسمانی دست یابند و جزئیات احکام و قوانین را بفهمند و شیوه عمل کردن به آن را بیاموزند از این رو گفتار و رفتار پیامبر اکرم (ص) اولین و معتبرترین مرجع علمی برای فهم عمیق آیات الهی است.	۵۵
۲۸	یعنی علاوه به توجه فرد، به زندگی اجتماعی توجه کامل دارد و حتی تا آنجا که مقدور بوده ، به برخی احکام فردی ، همچون عبادت نیز جنبه اجتماعی داده است. مثلا نماز جماعت را از نماز فرادی برتر دانسته و برای آن ثواب بیشتری قرار داده است.	۵۷
۲۹	اسلام بر پنج پایه استوار شده است بر نماز ، زکات ، روزه ، حج و ولایت و به چیز دیگری دعوت نشده آن گونه که به ولایت دعوت شده است .	۵۶

		دبیرخانه راهبری کشوری دین و زندگی و مدیریت خانواده و سبک زندگی مستقر در استان کرمانشاه	
کتاب: دین و زندگی ۲		درس: ششم (پیشوای اسوه)	طراحی توسط: ملک سادات هاشمی (استان قم)
رشته: ادبیات و علوم انسانی		پایه: یازدهم انسانی	سال تحصیلی: ۱۴۰۳-۱۴۰۴
ردیف	صفحه		
الف) تدبر در آیات و حدیث			
۱	آیه «لَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَفْسَكَ أَلَّا يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ» به کدام ویژگی پیامبر اکرم (ص) اشاره دارد؟ ۷۱		
۲	بر اساس آیه «لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَ ذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا» ذکر شده پیامبر (ص) نسبت به چه کسانی الگو معرفی شده است؟ ۶۹		
۳	دو نکته مورد استفاده از آیه شریفه «يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ» بنویسید. الف: دو نکته مورد استفاده از این آیه بنویسید. ب: به کدامیک از ابعاد رهبری پیامبر اکرم (ص) اشاره دارد؟ ۷۳		
ب) درستی و نادرستی گزاره ها			
۴	پیامبر (ص) حتی در برابر پایمال شدن حق شخصی خود نیز ایستادگی و مقاومت می کرد . ۶۹		
۵	پیامبر (ص) حتی در حین جنگیدن نیز دست از هدایت برنمی داشت. ۷۱		
۶	بر اساس سخن پیامبر هر (ص) کس فریاد دادخواهی مسلمانی را بشنود و به یاری او برخیزد مسلمان نیست. ۷۶		
۷	زندگی پیامبر اکرم (ص) در برخی زمینه های فردی و اجتماعی به عنوان الگو معرفی شد. ۶۹		
ج) گزینه صحیح			
۸	یکی از اهداف مهم حکومت رسول خدا (ص) که با قاطعیت به آن عمل کردند چه بود؟ الف - مبارزه با شرک ب - محبت و مدارا با مردم ج - مبارزه با فقر و محرومیت د - تلاش برای اجرای عدالت ۶۹		
۹	پیامبر (ص) به دنبال جامعه به دور از محرومیت بود و مردم را به و تشویق می کرد. الف - کار و عبادت ب - تلاش و پیروی از دستورات خدا ج - کار و فعالیت د - امر به معروف و نهی از منکر ۷۲		
۱۰	حدیث "به من ایمان نیاورده کسی که شب را با شکم سیر بخوابد و همسایه اش گرسنه باشد" مربوط به کدام بعد رهبری پیامبر (ص) است؟ الف - ایجاد اخوت اسلامی ب - مبارزه با فقر و محرومیت ج - تلاش برای اجرای عدالت د - محبت و مدارا با مردم ۷۲		
۱۱	این سخن پیامبر (ص) "کسی که صبح کند و در اندیشه رسیدگی به سایر مسلمانان نباشد مسلمان نیست" در رابطه با چه موضوعی است؟ الف - تقویت وحدت میان مسلمانان ب - رسیدگی به نیازمندان ۷۶		

	ج-انفاق به نیازمندان	د- ب و ج	
د) کشف ارتباط			
۶۹	۱- ایستادگی در برابر حقوق افراد جامعه	الف- محبت و مدارا با مردم	مشخص کنید هر کدام از موارد سمت راست با کدام یک از گزینه‌های سمت چپ ارتباط دارد (یک گزینه اضافی است)
۷۱	۲- تحمل و صبر پیامبر(ص) در برابر طعنه و نیش زبان مردم	ب- مبارزه با فقر و محرومیت	
۷۰	۳- منع مردم از کار حرام مثل غیبت	ج- تلاش برای اجرای عدالت	
۷۲	۴- ثروت را ملاک برتری ندانستن	د- ایجاد اخوت اسلامی	
		و- سخت کوشی در هدایت مردم	
ه) تعریف اصطلاحات			
*	این درس فاقد اصطلاح تعریفی می‌باشد.		*
و) درک متن			
۷۰	الف- "پواد، حسن، علی و رضا دوستان و همکلاسی‌های قدیمی هستند. بعد از امتحانات برای رفع فستکی تصمیم گرفتند دورهمی با هم داشته باشند و ساعاتی را به تفریح و صحبت بگذرانند. پواد و علی فور را به صحبت و بدگویی راجع به همکلاسی‌ها و دوستانشان مشغول کردند ولی رضا و حسن زمان فور را با مطرح کردن فاطرات تابستانی علایق آرزوها و کمی شعر و شاعری گذرانند."		۱۳
	سوال اول: اگر پیامبر(ص) ناظر بر این گفتگوها بود کدام یک را تایید و همراهی می‌کرد؟ سوال دوم: این رفتار پیامبر(ص) مربوط به کدام بعد رهبری ایشان است؟		
۷۲	ب- "آقای «الف» و «ب» هر دو وضع مالی خوبی ندارند ولی آقای «الف» همراه عزت نفس با کارگری زندگی فور را می‌گذرانند و آقای «ب» با وجود سلامتی، تلاش پندانی نمی‌کند و با امید به کمک دیگران زندگی را می‌گذرانند و به نظرش این قناعت کردن به روزی است."		
	سوال اول: به نظر شما عکس‌العمل پیامبر(ص) در مورد این دو چیست و ایشان کدام یک را تایید می‌کند؟ سوال دوم: این رفتار پیامبر(ص) اشاره به کدام سیره ایشان در رهبری مردم دارد؟		
ز) پاسخ کوتاه			
۷۶	۱۴ برای تقویت وحدت میان مسلمانان باید اعتقادات خود را با چه چیزی ارتقا بخشیم؟		
۷۶	۱۵ نسبت به مقدسات سایر مسلمان باید از چه کارهایی خودداری کنیم؟		
۷۲	۱۶ عکس‌العمل پیامبر(ص) نسبت به کسانی که فقط عبادت می‌کردند و به کار توجهی نداشتند چه بود؟		
۷۰	۱۷ رفتار رسول خدا(ص) با مردم چگونه بود که ایشان را پدر مهربان خود می‌دانستند؟		
۶۹	۱۸ زمان رهبری پیامبر(ص) در حجاز و سایر کشورها چه چیز به عنوان یک قانون پذیرفته شده بود؟		
ح) پاسخ تشریحی			
۷۱	۱۹ چرا دشمنی سران مشرکین روز به روز با پیامبر(ص) بیشتر می‌شد؟		
۷۱	۲۰ حضرت علی علیه السلام در مورد تلاش بی‌پایان پیامبر(ص) در هدایت مردم چه فرمود؟		
۷۳	۲۱ یکی از ابعاد رهبری پیامبر(ص) ایجاد اخوت اسلامی است، آن را توضیح دهید.		

۷۴	مهمترین ثمره اخوت میان مسلمانان چیست ؟	۲۲
۷۵	چرا مسلمانان برای تقویت وحدت میان خود نیازمند برنامه دقیق هستند ؟	۲۳
۷۶	برای تقویت وحدت میان مسلمانان، شناسایی چه کسانی ضروری است و چرا ؟	۲۴
۷۶	برای ایجاد وحدت میان مسلمانان دفاع منطقی از اعتقادات چه نتیجه‌ای دارد ؟	۲۵
۷۴	یکی از نتایج زیانبار ایجاد اختلاف میان اقوام و مذاهب اسلامی توسط دشمنان، چه بود؟	۲۶
۷۶	پیامد توهین به مقدسات سایر مسلمانان چیست؟	۲۷

ردیف	پاسخنامه سوالات	صفحه
الف) تدبیر در آیات و حدیث		
۱	به یکی از ابعاد رهبری پیامبر (ص) یعنی سخت کوشی و دلسوزی در هدایت مردم	۷۱
۲	برای کسانی که به خدا و روز قیامت ایمان دارند و خدا را بسیار یاد می‌کنند.	۶۹
۳	الف: پیام‌هایی که از آن برداشت می‌شود: اینکه «همه انسان‌ها چه مرد و چه زن با هم برابر هستند»، دیگر اینکه «گرامی‌ترین انسان‌ها نزد خداوند با تقواترین آنهاست، هیچ قبیله‌ای بر قبیله دیگر برتری ندارد.» ب: ایجاد اخوت اسلامی	۷۳
ب) درستی و نادرستی گزاره‌ها		
۴	غ	۶۹
۵	ص	۷۳
۶	ص	۷۶
۷	غ	۶۹
ج) گزینه صحیح		
۸	د	۶۹
۹	ج	۷۲
۱۰	ب	۷۲
۱۱	الف	۷۶
د) کشف ارتباط		
۱۲	۱-ج ۲-و ۳-الف ۴-ب	۶۹
ه) تعریف اصطلاحات		
*	این درس فاقد اصطلاح تعریفی می‌باشد.	*
و) درک متن		
۱۳	متن اول: سوال اول: گفتگوی رضا و حسن را سوال دوم: بُعد محبت و مدارا با مردم	۷۰

۷۲	متن دوم: سوال اول: آقای الف و کارش را تایید می کرد ولی آقای ب را مورد سرزنش قرار می داد زیرا پیامبر(ص) با تنبلی و سر بار دیگران بودن مخالف بود و هر کس که با تلاش و زحمت نیازهای خود و خانواده اش را تامین می کرد تشویق می کرد. سوال دوم: مبارزه با فقر و محرومیت
(ز) پاسخ کوتاه	
۱۴	دانش و استدلال
۱۵	اهانت و توهین
۱۶	آنها را مذمت می کرد
۱۷	محبت آمیز
۱۸	تبعیض و تفاوت طبقاتی
(ح) پاسخ تشریحی	
۱۹	پیامبر(ص) چنان علاقمند به نجات مردم از گمراهی بود که سختی ها و آزار این راه، هرگز سبب دوری او از مردم نگردید و شبانه روز برای هدایت مردم تلاش می کرد به خاطر این دلسوزی ها برای هدایت مردم دشمنی سران قریش با ایشان بیشتر شد.
۲۰	پیامبر(ص) طبیبی سیار بود او خود به سراغ مردم می رفت داروها و مرهم هایش را خودش آماده می کرد و ابزارهای طبابت را با خود می برد تا هر جا که نیاز باشد مرهم بگذارد بر دل های کور، گوش های کر، زبان های گنگ، او با داروهایش بیماران غفلت زده را بیدار می کرد.
۲۱	پیامبر(ص) با ارزش های جاهلی مبارزه کرد مثل تعصب های قومی و نژادی، برتری عرب بر غیر عرب را که از سنت های غلط جاهلی بود باطل کرد و هرگونه فخر و افتخار به آن مسائل را مذموم شمرد ملاکش در تقسیم بندی تقوای انسان ها بود در مدینه حکومت تشکیل داد و افراد پیرامونش از مردم مکه و مدینه بودند به افراد غیر عرب نیز عزت و شرافتی مانند دیگران می داد.
۲۲	به وجود آمدن قدرت بزرگی که مخالفان با اسلام را از تجاوز به حقوق ملت های مسلمان باز می دارد و فرصت پیشرفت مسلمانان را فراهم می کند.
۲۳	تا بتوانند نقشه های تفرقه افکنانه استعمارگران و عوامل آنان را در سرزمین های اسلامی خنثی کند و دل های مسلمانان را به یکدیگر نزدیک کند.
۲۴	باید کسانی را که به ظاهر خود را مسلمان می نامند ولی با دشمنان اسلام دوستی می ورزند بشناسیم و فریب برنامه های آنان را نخوریم چون روش آنها چنین است که دشمنان اسلام مانند صهیونیست ها را دوست و برخی مسلمانان را دشمن معرفی می کنند تا مردم عادی به تدریج با دشمنان واقعی اسلام دوستی کنند و با گروهی از مسلمانان دشمنی بورزند.
۲۵	نه تنها سبب تفرقه و جدایی نمی شود بلکه دل ها را به هم نزدیک می کند لذا لازم است برنامه ای برای شناخت بیشتر معارف قرآن سیره و سنت پیامبر و اهل بیت ایشان داشته باشیم.
۲۶	تجزیه کشورهای بزرگ اسلامی به کشورهای کوچک در سده اخیر بود تا قدرت های استعمارگر به راحتی بتوانند بر آنها سلطه پیدا کنند و ذخایر آنان را به تاراج ببرند.
۲۷	کاشتن بذر دشمنی میان مسلمانان و ثمره ای که نصیب دشمنان می گردد.

دبیرخانه راهبری کشوری دین و زندگی و مدیریت خانواده و سبک زندگی مستقر در استان کرمانشاه		
کتاب: دین و زندگی ۲	درس: هفتم (امامت، تداوم رسالت)	طراحی توسط: روناک حسینی (استان کردستان)
رشته: ادبیات و علوم انسانی	پایه: یازدهم انسانی	سال تحصیلی: ۱۴۰۳ - ۱۴۰۴

ردیف	صفحه
الف) تدبر در آیات و حدیث	
۱	با تدبر در آیه «یا اَیُّهَا الرُّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ إِلَیْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَا یَهْدِی الْقَوْمَ الْکَافِرِینَ» پاسخ دهید. الف - این آیه به چه واقعه‌ای مربوط است؟ ب - چرا خداوند انجام ندادن این ماموریت را مساوی با عدم انجام رسالت اعلام کرد؟
۲	آیه «إِنَّمَا وَلِیُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِینَ آمَنُوا الَّذِینَ یَقِیْمُونَ الصَّلَاةَ وَیُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ» الف - ترجمه کنید. ج - در این آیه به چه موضوعی اشاره شده است؟ د - نزول این آیه در شرایط خاص - اتفاق حضرت علی "ع" در رکوع - و اعلام آن توسط پیامبر اسلام به چه دلیل بود؟
۳	الف - آیه «انما یرید الله لیذهب عَنْكُمُ..... اهل البیت و یطهرکم.....» را کامل کنید. ومعنی آن را بنویسد. ب - این آیه به چه آیه ای معروف است؟ ج - در آیه چه نکاتی دریافت می شود؟
۴	پیام آیه «یا اَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا أَطِیعُوا اللَّهَ وَ أَطِیعُوا الرُّسُولَ وَ أُولِی الْأَمْرِ مِنْكُمِ؛» را بنویسید.
۵	پیام های حدیث ثقلین «أَنْتَ تَارِکٌ فِیْکُمُ الثَّقَلِینِ: کِتَابُ اللَّهِ وَ عِترَتِیْ أَهْلَ بَیتِی ما إِنْ تَمَسَّکْتُمْ بِهِمَا لَنْ تَضِلُّوا أَبَدًا وَ أَنَّهُمَا لَنْ یَفْتَرِقَا حَتَّى یردَا عَلَیَّ الْحَوْضَ» را بنویسید.
ب) درستی و نادرستی گزاره ها	
۷	انسان ها می توانند تشخیص دهند که چه کسی معصوم است و مرتکب هیچ گناهی نمی شود.
۸	همانطور که قرآن همیشگی است، وجود معصوم نیز در کنار آن همیشگی است.
۹	لازمه مرتبه جانشینی پیامبر اکرم(ص)، داشتن علم و عصمت از گناه و اشتباه است.
۱۰	در میان مسئولیت های سه گانه رسول خدا، مسئولیت اول، یعنی دریافت و ابلاغ وحی به مردم، با ختم نبوت پایان می پذیرد.
۱۱	پیامبر "ص" حدیث ثقلین را بطور مکرر و در اواخر عمر خود تکرار می کردند.
۱۲	در آیه ولایت و یژگیهای ولی و سرپرست مسلمانان مشخص شده است.
ج) گزینه صحیح	

۱۳	پس از رحلت رسول خدا همه مسئولیت های ایشان بجز.....توسط امامان معصوم (ع) ادامه یافت. الف- دریافت و ابلاغ وحی ب- ابلاغ دین ج- هدایت باطنی د- ولایت معنوی	۸۳
۱۴	آیه تطهیر درباره چه کسانی است؟ الف- پیامبر و یارانش ب- علی(ع) و شیعیانش ج- ائمه معصومین د- اهل بیت پیامبر(ع)	۹۱
۱۵	جایگاه علی(ع) برای پیامبر(ص) مانند جایگاهبرای.....است. الف- هارون - موسی ب- فرعون - موسی ج- موسی - هارون د- فرعون - هارون	۸۸
۱۶	فرض دوم در خصوص مرجعیت دینی و ولایت ظاهری، پس از رسول خدا (ص) بیانگر چه چیزی می باشد؟ و کدام فرض قابل قبول و منطقی است؟ الف- پایان مسئولیت ها - فرض اول ب- سکوت درباره مسئولیت ها - فرض اول ج- پایان مسئولیت ها - فرض سوم د- سکوت درباره مسئولیت ها - فرض سوم	۸۳
د) کشف ارتباط		
۱۷	۱- أَطِيعُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولِيَ الْأَمْرِ..... ۲- وَ أَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ ۳- إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ ۴- إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَ رَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يَقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَ يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ الف- آیه ولایت ب- آیه تطهیر ج- حدیث جابر د- حدیث غدیر ذ- آیه انذار	
ه) تعریف اصطلاحات		
*	این درس فاقد اصطلاح تعریفی می باشد.	*
و) درک متن		
۱۸	اُمّ سلمه، همسر رسول خدا(ص) می گوید: روزی ایشان در خانه استراحت می کرد که دختر بزرگوارش فاطمه زهرا (س) وارد شد و سلام کرد. پیامبر(ص) پاسخ داد و ایشان را به کنار خود دعوت کرد. حضرت فاطمه(ع) نزد پیامبر رفت و در کنار ایشان نشست. پس از وی، حضرت علی (ع)، امام حسن(ع) و امام حسین(ع) آمدند. رسول خدا آنان را نیز در کنار خود جای داد. آنگاه برای آنان این گونه دعا کرد و فرمود: «فرا یا ابناء اهل بیت من انرا؛ آنان را از هر پلیدی و ناپاکی حفظ کن» الف- این داستان به نزول چه آیه ای اشاره دارد؟ ب- با توجه به این آیه چه کسانی اهل بیت پیامبر(ص) هستند؟	۹۰
ز) پاسخ کوتاه		
۱۹	تنها کسی که می تواند فرد شایسته مقام امامت را معرفی کند و به مردم بشناساند کیست؟	۸۴
۲۰	پیامبر اکرم (ص) در پایان سخنرانی غدیر خم از مردم چه خواست؟	۸۸
۲۱	چرا امام علی (ع) و دیگر امامان باید مانند پیامبر (ص) معصوم باشند؟	۹۱
۲۲	چرا پیروی از کلام و رفتار حضرت فاطمه زهرا (س) بر همه مسلمانان «واجب» است؟	۹۲
۲۳	رسول خدا (ص) در حدیث جابر، کدام معصوم را «هم نام» و «هم کنیه» خویش معرفی فرمود؟	۸۶
ح) پاسخ تشریحی		
۲۴	فرض های مطرح شده در باره رسالت پیامبر (ص) را بنویسید؟	۸۳

۲۵	چرا نمی توان گفت که پیامبر (ص) در باره دومستولیت « تعلیم و تبیین دین » و « ولایت و حکومت » سکوت کرده اند؟	۸۳
۲۶	چرا نمی توان گفت که دومستولیت « تعلیم و تبیین دین » و « ولایت و حکومت » پس از رحلت پیامبر (ص) پایان یافته اند؟	۸۳
۲۷	چرا تنها خداوند است که می تواند فرد شایسته مقام امامت را معرفی کند و به مردم بشناساند؟	۸۴
۲۸	چرا آیه تطهیر در زمان رسول خدا (ص)، فقط شامل امام علی، حضرت فاطمه، امام حسن و امام حسین (علیهم السلام) می شد؟	۹۱

ردیف	پاسخ سوالات	صفحه
الف) تدبیر در آیات و حدیث		
۸۸	الف - حدیث غدیر ب - با اعلام امامت امام علی (ع) رسالت پیامبر اکرم کامل می گردد.	
۸۵	الف - همانا ولیّ شما فقط خداوند و رسول او و کسانی اند که ایمان آورده اند. همان ایمان آوردن گانی که نماز را بر پا می دارند و در حال رکوع زکات می دهند. ب - آیه ولایت ج - بیان ویژگی های ولی و سرپرست مسلمانان (مومن برپادارنده نماز زکات دهنده حین رکوع) د - اعلام ولایت حضرت علی (ع) از جانب رسول خدا برای آن بود که مردم با چشم ببینند و از زبان پیامبر بشنوند تا امکان مخفی کردن آن نباشد.	
۹۱	الف) الرّجس - تطهیرا - همانا خدا اراده کرد که دور گرداند از شما اهل بیت پلیدی و ناپاکی را و شما را کاملاً پاک و طاهر قرار دهد. (ب) آیه تطهیر ج) ۱- این آیه تعداد خاصی از خانواده پیامبر را در بر می گیرد که مقام عصمت دارند و شامل سایر بستگان پیامبر نمی شود. ۲- چون این تعداد خاص معصوم اند، سخن و عمل آنان، مطابق با دین و بیان کننده دستورات الهی است. ۳- از آنجا که در زمان نزول این آیه از میان اهل بیت فقط امام علی، حضرت فاطمه، امام حسن و امام حسین حضور داشتند، در این واقعه تنها نام این چهار بزرگوار ذکر شده است. در سخنان دیگر پیامبر(ص)، امامان بعدی هم جزء اهل بیت شمرده شده اند.	
۸۶	۱- اطاعت از ولی امر برابر با اطاعت از خداوند و رسولش است. ۲- منظور از ولی الامر، امامان معصوم است.	
۸۷	۱- همان طور که قرآن و پیامبر از هم جدا نمی شوند، قرآن و اهل بیت نیز همواره با هم اند. ۲- همان طور که قرآن همیشگی است، وجود معصوم نیز در کنار آن همیشگی است ۳- در صورتی مسلمانان گمراه نمی شوند که در تمام کلیات و جزئیات زندگی از قرآن کریم و عترت (اهل بیت) پیامبر سود جسته و از آنها جدا نشوند. ۴- نمی توان برای هدایت و سعادت اخروی، فقط از یکی از دو یادگار پیامبر پیروی کرد؛ بلکه باید از هر دوی آنها و در کنار هم سود برد.	
۸۸	امام علی (ع) همچون پیامبر اکرم وظیفه هدایت و راهنمایی مردم را دارد.	
ب) درستی و نادرستی گزاره ها		
غ		۸۴

۸۴	ص	
۹۲	ص	
۸۳	ص	
۸۷	ص	
۸۵	ص	۱
ج)گزینه صحیح		
۸۳	الف	
۹۱	د	
۸۸	الف	
۸۳	ج	
د)کشف ارتباط		
	ج - ۱	د - ۲
	ب - ۳	الف - ۴
ه)تعریف اصطلاحات		
۸۸	پیامبر گرامی اسلام در سال دهم هجرت عازم مکه شد تا فریضه حج را به جا آورد این حج که در آخرین سال زندگی ایشان برگزار شد، به « حَجَّةُ الْوَداع » یا « حَجَّةُ الْبلاغ » مشهور است.	
و)درک متن		
۹۰	الف - آیه تطهیر ب - ا امام علی(ع)، حضرت فاطمه(س)، امام حسن(ع) و امام حسین (ع)	
ز)پاسخ کوتاه		
۸۴	خداوند	
۸۸	« حَجَّةُ الْوَداع » یا « حَجَّةُ الْبلاغ »	
۸۸	در پایان سخنرانی نیز از حاضران خواست که مطالب گفته شده را به غایبان برسانند. پس از آن، مردم برای عرض تبریک و شادباش به سوی امام آمدند و با وی بیعت کردند.	
۹۱	از آنجا که امام علی (ع) و دیگر امامان (ع) دو مسئولیت رهبری و مرجعیت دینی مسلمانان را پس از رسول خدا (ص) بر عهده دارند، ضروری است که آنان نیز مصون از گناه و خطا باشند. ضرورت داشتن این ویژگی، یکی از دلایل معرفی امام از جانب خداست.	
۹۲	به دو دلیل: ۱- علم و عصمت کامل دارند ۲- سرچشمه هدایت و رستگاری است	
۸۶	« امام دوازدهم » حضرت مهدی (عج)	
ح)پاسخ تشریحی		
۸۳	۱- قرآن کریم و پیامبر اکرم در این باره سکوت کرده اند. ۲- همچون مسئولیت اوّل، پایان این دو مسئولیت را نیز اعلام نموده اند. ۳- جانشین را تعیین نموده و دو مسئولیت « تعلیم و تبیین دین » و « ولایت و حکومت » را برعهده وی قرار داده اند.	

۸۳	بطلان فرض اول روشن است؛ زیرا قرآن کریم، هدایتگر مردم در همه امور زندگی است و ممکن نیست نسبت به این دو مسئولیت مهم که به شدت در سرنوشت جامعه اسلامی تأثیرگذار است، بی تفاوت باشد. همچنین پیامبر اکرم آگاه ترین مردم نسبت به اهمیت و جایگاه این مسئولیت هاست و نمی تواند از کنار چنین مسئله مهمی با سکوت و بی توجهی بگذرد. در حقیقت، بی توجهی به این مسئله بزرگ، خود دلیلی بر نقص دین اسلام است؛ و این در حالی است که دین اسلام کامل ترین دین الهی است.
۸۳	فرض دوم نیز صحیح نیست؛ زیرا نیاز جامعه به حکومت و تعلیم و تبیین دین، پس از رسول خدا نه تنها از بین نرفت، بلکه افزایش هم یافت؛ زیرا گسترش اسلام در نقاط دیگر، ظهور مکاتب و فرقه های مختلف، پیدایش مسائل و مشکلات جدید اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی را به دنبال داشت و نیاز به امام و رهبری که در میان انبوه افکار و عقاید، حقیقت را به مردم نشان دهد و جامعه را آن گونه که پیامبر اداره می کرد، اداره نماید، افزون تر می شد. علاوه بر اینکه اصولاً حکومت و اداره جامعه و تعلیم و تبیین دین، امری تمام شدنی و پایان پذیر نیست و همواره جامعه نیازمند حاکم و معلمی است که بتواند راه رسول خدا را ادامه دهد و احکام اسلام را اجرا نماید.
۸۴	از آنجا که امام همه مسئولیت های پیامبر اکرم (ص) جز دریافت و ابلاغ وحی را دارد، بنابراین، باید همان صفات و ویژگی های پیامبر را نیز داشته باشد تا مردم به وی اطمینان کنند و راهنمایی های او را بپذیرند. از جمله این ویژگی ها «عصمت» است. البته تشخیص عصمت برای انسان ها ممکن نیست؛ یعنی انسان ها نمی توانند تشخیص دهند که چه کسی معصوم است و مرتکب هیچ گناهی نمی شود. بنابراین، همان طور که پیامبر از طرف خدا معرفی و معین می شود، تنها خداوند است که می تواند فرد شایسته مقام امامت را معرفی کند و به مردم بشناساند.
۹۱	زیرا در زمان رسول خدا (ص)، فقط این چهار نفر حضور داشتند، به همین دلیل در این روایت، تنها نام این چهار بزرگوار ذکر شده است. البته در سخنان دیگر ایشان، امامان بعدی هم جزء اهل بیت شمرده شده اند.
۹۲	با بررسی این آیات و احادیثی که گفته شد، روشن می شود: الف) پیامبر اکرم (ص) با هدایت و راهنمایی خداوند، حضرت علی (ع) و یازده فرزند ایشان را به جانشینی خود معرفی کرده است و آنان عهده دار مسئولیت امامت اند. ب) لازمه این مرتبه از جانشینی، علم کامل و عصمت از گناه و اشتباه است؛ همان گونه که رسول خدا (ص) این دو ویژگی را دارا بود. ج) حضرت فاطمه زهرا (س) جزء اهل بیت است و اگر چه عهده دار امامت نبوده، اما علم و عصمت کامل دارد و پیروی از کلام و رفتار وی بر همه مسلمانان واجب و سرچشمه هدایت و رستگاری است.

دفترخانه راهبری کشوری دین و زندگی و مدیریت خانواده و سبک زندگی مستقر در استان کرمانشاه		
کتاب: دین و زندگی ۲	درس: هشتم (جان و جانشین پیامبر)	طراحی توسط: ملیکه عرب پور (استان کرمان)
رشته: ادبیات و علوم انسانی	پایه: یازدهم	سال تحصیلی: ۱۴۰۳-۱۴۰۴

ردیف	صفحه
	الف) تدبر در آیات و حدیث

۹۸	۱	«إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِّهِ» طبق آیه ویژگی بهترین مخلوقات خدا چیست و مصداق آیه چه کسی است؟
۱۰۱	۲	«أَنَا مَدِينَةُ الْعِلْمِ وَعَلَى بَابِهَا مَنْ أَرَادَ الْعِلْمَ فَلْيَا تَهَا مِنْ بَابِهَا» با تفکر در حدیث دو پیام برای آن بنویسید.
۱۰۳	۳	حدیث «سوگند به خدا اگر همه دنیا را با تمام وسعتش به من بدهند تا به اندازه گرفتن پوست جواز دهان موری خدا را نافرمانی کنم، نخواهم کرد» بیانگر کدام یک از فضیلت های امام علی (ع) است؟
(ب) درستی و نادرستی گزاره ها		
۹۶	۴	شیعیان و اهل سنت امام علی(ع) را امام اول و اولین جانشین بعد پیامبر می‌شمارند. ص غ
۱۰۰	۵	امام علی(ع) فقط در جهان شناسی و انسان شناسی علم و معرفت داشت. ص غ
۹۸	۶	شخصیت والا و بی مانند امام علی(ع) نتیجه تربیت مستقیم پیامبر اکرم(ص) بود. ص غ
۱۰۴	۷	امام علی(ع) بنا بر مصلحت هایی معاویه را برکنار نکرد. ص غ
(ج) گزینه صحیح		
۹۸	۸	منظور قرآن از «خیر البریه» با توجه به فرمایش پیامبر(ص) به «جابر» چه کسانی هستند؟ الف) کسانی که ایمان آوردند و عمل صالح انجام دادند ب) حضرت علی(ع) و شیعیان او ج) همه انسان ها د) اصحاب و و یاران رسول خدا
۱۰۱	۹	کدام دانشمند اهل سنت شرح مفصلی بر نهج البلاغه نوشته است؟ الف) ابن جوزی ب) ابن ابی الحدید ج) سعودی
(د) کشف ارتباط		
۱۰۱	۱۰	کدام یک از موارد سمت راست با موارد سمت چپ ارتباط دارد؟ (یک مورد اضافه است) الف) «به حق سخن علی را از سخن خالق فروتر و از سخن مخلوق برتر خوانده اند.» ب) «مبارزه با تبعیض و برقراری عدالت» ج) «محاصره اقتصادی مسلمانان در زمان پیامبر(ص)» د) «کتاب امام علی(ع)» ۱۰۳ ۹۷ ۹۹ (۱) نهج البلاغه (۲) عدالت بی مانند (۳) ابن ابی الحدید (۴) شعب ابی طالب (۵) علم بی کران
(ه) تعریف اصطلاحات		
۹۹	۱۱	شیعه:
(و) درک متن		
۹۹	۱۲	"دروغ می‌گوید کسی که می‌پندارد مرا دوست دارد در حالیکه دشمنی و کینه ی تو، در دل اوست. زیرا تو از من هستی و من از تو. کسی به فلاح می‌رسد که پیرو تو باشد و به هلاکت می‌رسد کسی که از تو دوری گزیند، (مثل تو و امامان، از فرزندان تو مثل کشتی نوح است، هرکسی بر آن سوار شود نجات یابد و هرکس سرپیچی کند هلاک شود، مثل شما مثل ستارگان آسمان است که چون ستاره ای غایب شود ستاره ای دیگر طلوع کند تا روز قیامت." الف) چه کسانی به فلاح و رستگاری می‌رسند و چه کسانی به هلاکت می‌رسند؟ ب) امام علی(ع) و اهل بیت به چه چیز تشبیه شده اند؟

۱۰۴	« من که امام شما هستم از این جهان به دو پناه کهنه بسته کرده و از خوراکي ها به دو قرص نان، بدانید که شما نمیتوانید این گونه زندگی کنید لکن مرا در پارسایی، تلاش و پاکدامنی و در سنگاری یاری نمایید.» (الف) امام علی(ع) از مردم میخواهد در چه چیز او را یاری کنند؟
(ز) پاسخ کوتاه	
۹۷	دلیل آوای اندوهناک شیطان هنگام فرود آمدن وحی بر پیامبر چه بود؟
۹۸	شخصیت والا و بی مانند حضرت علی(ع) نتیجه چه چیزی بود؟
۱۰۰	دو فضیلت بزرگ امام علی(ع) را بنویسید.
۱۰۱	کتاب نهج البلاغه از کیست و شامل چه مواردی است؟
۱۰۳	امام علی(ع) چه چیزی را سرلوحه حکومت خود قرار داد؟
۱۰۴	حضرت علی(ع) در آغاز حکومت خود کدام فرماندار را برکنار کرد و علت برکناری او چه بود؟
(ح) پاسخ تشریحی	
۱۰۰	چرا با وجود تمام تلاش هایی که پیامبر(ص) در معرفی امام علی(ع) داشتند بسیاری از مردم به خصوص رؤسای قبایل کمتر به این حقیقت توجه کردند؟
۱۰۰	چرا پیامبر(ص) پیوسته فضایل امام علی(ع) را به مردم یادآوری میکرد؟
۹۷	چهار مورد از فداکاری های حضرت علی(ع) در راه اسلام را بیان کنید.
۱۰۳	از نظر امام علی(ع) چه کسانی ننگ دنیا و عذاب آخرت را خریده اند؟
۹۶	شناخت شخصیت بزرگ و سبک زندگی و رهبری امام علی(ع) چه کمکی به ما می کند؟
۱۰۲	به فرموده امام علی(ع) در جریانات سیاسی و نزاع بین شخصیت های سیاسی و اجتماعی چگونه باید حق را از باطل تشخیص داد؟

ردیف	پاسخنامه سوالات	صفحه
(الف) تدبر در آیات و حدیث		
۱	ویژگی بهترین مخلوقات: کسانی که ایمان آوردند و کارهای شایسته انجام دادند. مصدق آیه: حضرت علی(ع)، شیعیان و پیروان آن حضرت.	۹۸
۲	الف: اثبات مرجعیت دینی امام علی(ع) بعد از پیامبر(ص) و اینکه بعد از رسول خدا داناترین انسان است. ب: امام علی(ع) در علم خود معصوم است. ج: بر مردم واجب است که از دانش امام علی(ع) بهره بگیرند.	۱۰۱
۳	عدالت بی مانند	۱۰۳
(ب) درستی و نادرستی گزاره ها		
۴	نادرست	۹۶
۵	نادرست	۱۰۰
۶	درست	۹۸

۷	نادرست	۱۰۴
ج) گزینه صحیح		
۸	((ب))	۹۸
۹	((ب))	۱۰۱
د) کشف ارتباط		
۱۰	الف) ۳ ب) ۲ ج) ۴ د) ۱	
ه) تعریف اصطلاحات		
۱۱	مسلمانی که به فرمان خدا و پیامبر ، امام علی را جانشین پیامبر می داند و از او پیروی می کند.	۹۹
و) درک متن		
۱۲	متن ۱: الف) کسی به فلاح میرسد که پیرو تو باشد و کسی به هلاکت میرسد که از تو دوری گزیند. ب) کشتی نوح و ستارگان آسمان متن ۲: امام علی از مردم میخواهد در پارسایی و تلاش و پاکدمنی و درستکاری یاریش کنند.	۹۹
ز) پاسخ کوتاه		
۱۳	ناامید شدن شیطان از پرستش خود	۹۷
۱۴	نتیجه تربیت مستقیم پیامبر(ص)	۹۸
۱۵	۱- علم بیکران ۲- عدالت بی مانند	۱۰۰
۱۶	امام علی(ع) و بخشی از سخنانی ها ، نامه ها و پند و اندرزهای ایشان است.	۱۰۱
۱۷	مبارزه با تبعیض و نابرابری و برقراری عدالت	۱۰۳
۱۸	معاویه ، زیرا او به شیوه پادشاهان و امپراطوران ستمگر حکومت می کرد.	۱۰۴
ح) پاسخ تشریحی		
۱۹	یکی از علت ها بی توجهی و افکار و اندیشه های باقی مانده از دوران جاهلیت قبل از اسلام بود که به آسانی از ذهن مردم خارج نمی شد.	۱۰۰
۲۰	تا بزرگان قبایل و افراد هر قبیله بجای ارزش های جاهلی به رفتار و کردار امیرمؤمنان بیشتر توجه کنند و به مقابله با ایشان برخیزند.	۱۰۰
۲۱	۱) خوابیدن در جای پیامبر هنگام توطئه دشمنان برای کشتن آن حضرت ۲) قهرمانی در جنگ بدر ۳) فداکاری و استقامت در جنگ احد ۴) انداختن رعب در دل دشمنان و فراری آنان با شکست دادن پهلوانان عرب ((عمر بن عبدود)) در جنگ خندق ۵) فتح قلعه های خیبر و شکستن بت های خانه کعبه در هنگام فتح شهر مکه	۹۷
۲۲	گروهی که بیش از حق خود از بیت و المال و اموال عمومی برداشته اند و جیب خود را انباشته اند و ملک و باغ خریده اند.	۱۰۳
۲۳	کمک میکند تا معیارهای رهبری در جامعه اسلامی را بهتر بشناسیم و در انتخاب مسئولان جامعه خود بهتر عمل کنیم .	۹۶
۲۴	شخصیت ها با مقیاس حق سنجیده میشوند ، ابتدا حق را شناسی تا بتوانی اهل آن را شناسی و نیز ابتدا باطل را شناسی تا بتوانی اها آن را شناسایی کنی.	۱۰۲

دبیرخانه راهبری کشوری دین و زندگی و مدیریت خانواده و سبک زندگی
مستقر در استان کرمانشاه

کتاب: دین و زندگی		درس: نهم(وضعیت فرهنگی، اجتماعی و سیاسی مسلمانان پس از رحلت رسول خدا ص)		طراحی توسط : بهارک بسامی(استان کرمانشاه)	
رشته: ادبیات و علوم انسانی		پایه:یازدهم....		سال تحصیلی : ۱۴۰۳- ۱۴۰۴	
ردیف	سوالات				صفحه
الف) تدبیر در آیات و حدیث					
۱	با تدبیر در آیه " وما محمد الا رسول قد خلت من قبله الرسل افان مات او قتل انقلبتم علی اعقابکم ومن ینقلب علی عقبیه فلن یضرائه شیئا و سیجزی الله الشاکرین " به سوالات پاسخ دهید. الف) خداوند چه هشدار به مردم زمان پیامبر می دهد؟ ب) سپاسگزاران واقعی نعمت رسالت چه کسانی هستند؟				۱۱۱
۲	حضرت علی ع در ضمن سخنان خود و بیم دادن مردم ، روزگاری را پیش بینی که دو دسته از مردم گریان خواهند بود، آن دو دسته کدامند؟				۱۱۲
ب) درستی و نادرستی گزاره ها					
۳	عالی ترین نمونه حکومت اسلامی بعد از پیامبرص را امام علی ع عرضه کرد.				۱۱۱
۴	پس از رحلت رسول خدا (ص) نظام حکومت اسلامی که بر مبنای امامت طراحی شده بود تحقق یافت .				۱۱۱
۵	امام علی ع اختلاف و تفرقه میان مسلمانان را موجب سوار شدن بنی امیه بر تخت سلطنت می دانست.				۱۱۲
ج)گزینه صحیح					
۶	کدامیک از موارد زیر بازتابی از ارائه الگوهای نامناسب(یکی از چالش های عصر ائمه) می باشد؟ الف) دخالت دادن سلیقه شخصی در احکام دینی و گرفتار شدن به اشتباهات بزرگ ب) راه یافتن داستان های خرافی در کتاب های تاریخی و تفسیری ج) برجسته شدن افرادی که در اندیشه و عمل و اخلاق، از معیارهای اسلامی دور بودند				۱۱۵
۷	کدام مشکل بعد از رحلت رسول خدا (ص) سبب شد که ائمه اطهار(ع) نتوانند مردم آن دوره را با خود همراه کنند؟ الف) تحریف در معارف اسلامی و جعل احادیث ب) تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت ج) ممنوعیت از نوشتن احادیث پیامبر اکرم (ص)				۱۱۶
د)کشف ارتباط					
۸	هریک از عبارات ذیل به کدامیک از مشکلات فرهنگی، اجتماعی و سیاسی پس از رسول خدا (ص) اشاره دارد؟ الف) بی بهره ماندن مردم و محققان از یک منبع مهم هدایت ب) راه یابی مطالب خرافی به کتاب های تاریخی و تفسیری ۱) تحریف در معارف اسلامی و جعل احادیث ۲) ارائه الگوهای نامناسب				

	(چ) در انزوا قرار گرفتن شخصیت های اصیل اسلامی (۳) ممنوعیت از نوشتن احادیث (۴) تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت	
ه) تعریف اصطلاحات		
*	این درس فاقد اصطلاح تعریفی می باشد.	*
و) درک متن		
۱۱۴	"روزی یکی از حاکمان بنی امیه که گنینه های بزرگ طلا فراهم کرده بود، از او پرسید: «اگر کسی زکات واجب طلا و نقره خود را داده باشد، آیا لازم است کار دیگری هم انجام دهد؟» وی گفت: «حتی اگر تک تک آبرهای خانه اش هم از طلا و نقره باشد، هیچ چیز دیگری بر او واجب نیست». ابوذر صبابی بزرگ پیامبر که در آن مجلس حاضر بود و می دید که چگونه فردی بیگانه با ارزشهای اسلام، به نام اسلام از ثروت اندوزان دفاع میکند از شدت خشم و بدون ترس از حاکم، فریاد برآورد: ای کافرا تو را با احکام مسلمانان چه کار؟ آیا ستم فراواند راست تر از ستم تو نیست که میفرماید: آنان که زر و سیم می اندوزند و آن را در راه خدا انفاق نمی کنند، به عذابی دردناک بشارتشان ده؟" ۱. متن فوق به کدام یک از چالش های عصر ائمه اشاره دارد؟ چرا؟	۹
ز) پاسخ کوتاه		
۱۱۱	نتیجه خروج جریان رهبری از مسیر امامت، پس از رحلت رسول خدا ص چه بود؟	۱۰
۱۱۲	حضرت علی ع در ضمن سخنان خود مسلمانان را نسبت به چه موضوعی بیم می داد؟	۱۱
۱۱۳	چه عواملی سبب شد که با وجود روش سلطنتی بنی امیه و بنی عباس و ظلم و ستم ایشان، اسلام همچنان باقی ماند؟	۱۲
۱۱۳	مهم ترین چالش های عصر ائمه (ع) را نام ببرید.	۱۳
۱۱۳	چرا با وجود اینکه سالها بعد منع نوشتن حدیث برداشته شد اما احادیث زیادی جعل یا تحریف شد؟	۱۴
۱۱۴	پیامد زیان بار تحریف معارف اسلامی و جعل احادیث توسط برخی از علمای وابسته به قدرت و اهل کتاب چه بود؟	۱۵
۱۱۶	پیامد روش سلطنتی بنی امیه و بنی عباس چه بود؟	۱۶
۱۱۶	تبدیل جامعه مومن و فداکار عصر پیامبر به جامعه ای راحت طلب و تسلیم چه پیامدی را به همراه داشت؟	۱۷
ح) پاسخ تشریحی		
۱۱۱	چرا امامان معصوم با وجود حضور در جامعه، فاقد قدرت و امکانات لازم برای اجرای همه جانبه مسئولیتهای خود شدند؟	۱۸
۱۱۳	نتایج نامطلوب منع نوشتن احادیث رسول اکرم ص چه بود؟ (۲ مورد ذکر شود)	۱۹
۱۱۳	چرا اوضاع نابسامان احادیث تا حدود زیادی برای پیروان ائمه ص پیش نیامد؟	۲۰
۱۱۴	تحریف در معارف اسلامی و جعل احادیث چگونه انجام گرفت؟	۲۱
۱۱۵	از مشکلات سیاسی، اجتماعی پس از رحلت پیامبر ص ارائه الگوهای نامناسب را توضیح دهید.	۲۲
۱۱۶	حکومت عدل پیامبر اکرم ص بعد از رحلت ایشان چگونه تبدیل به سلطنت شد؟	۲۳
پاسخنامه سوالات		
بارم	ردیف	
۱۱۱	الف) عدم بازگشت به دوران جاهلیت ب) کسانی که به دوران جاهلیت باز نگردند.	۱

۱۱۲	۱. دسته‌ای برای دین خود که آن را از دست داده‌اند و ۲. دسته‌ای برای دنیای خود که به آن نرسیده‌اند.	۲
(ب) درستی و نادرستی گزاره‌ها		
۱۱۱	صحیح	۳
۱۱۱	غلط	۴
۱۱۲	صحیح	۵
(ج) گزینه صحیح		
۱۱۵	ج) برجسته شدن افرادی که در اندیشه و عمل و اخلاق، از معیارهای اسلامی دور بودند	۶
۱۱۶	ب) تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت	۷
(د) کشف ارتباط		
۱۱۳	الف) ۳ ب) ۱ ج) ۲	۸
(ه) تعریف اصطلاحات		
*	این درس فاقد اصطلاح تعریفی می‌باشد.	*
(و) درک متن		
۱۱۴	۹ به چالش تحریف در معارف اسلامی و جعل احادیث اشاره دارد. چون گروهی از علمای اهل کتاب مانند کعب - الاحبار که ظاهراً مسلمان شده بودند، از موقعیت و شرایط برکناری امام معصوم استفاده کردند و به تفسیر و تعلیم آیات قرآن و معارف اسلامی، مطابق با افکار خود و موافق با منافع قدرتمنان پرداختند.	
(ز) پاسخ کوتاه		
۱۱۱	۱۰ نظام حکومت اسلامی که بر مبنای امامت طراحی شده بود، تحقق نیافت و امامان معصوم با وجود حضور در جامعه، فاقد قدرت و امکانات الزم برای اجرای همه جانبه مسئولیت‌های خود شدند.	
۱۱۲	۱۱ امیرالمؤمنین علی (ع) بارها مسلمانان را نسبت به ضعف و سستی‌شان در مبارزه با حکومت بنی‌امیه بیم می‌داد.	
۱۱۳	۱۲ ۱. تحول معنوی و فرهنگی ایجاد شده در عصر پیامبر (ص) ۲. دو میراث گرانقدر آن حضرت قرآن کریم و ائمه علیهم السلام	
۱۱۳	۱۳ ۱- ممنوعیت نوشتن احادیث پیامبر اکرم (ص) ۲- تحریف در معارف اسلامی و جعل احادیث ۳- ارائه الگوهای نامناسب ۴- تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت	
۱۱۳	۱۴ به دلیل عدم حضور اصحاب پیامبر در میان مردم، به دلیل فوت یا شهادت، احادیث زیادی جعل یا تحریف شد.	
۱۱۴	۱۵ این مطالب به کتابهای تاریخی و تفسیری راه یافت و سبب گمراهی بسیاری از مسلمانان شد.	
۱۱۶	۱۶ این تغییر مسیر، جامعه مؤمن و فداکار عصر پیامبر اکرم (ص) را به جامعه‌ای راحت طلب و بی‌توجه به سیره و روش پیامبر اکرم تبدیل کرد.	
۱۱۶	۱۷ سبب شد که ائمه اطهار ص با مشکلات زیادی روبه‌رو شوند و نتوانند مردمان آن دوره را با خود همراه کنند.	
(ح) پاسخ تشریحی		
۱۱۱	۱۸ پس از رحلت رسول خدا حوادثی رخ داد که رهبری امت را از مسیری که پیامبر اسلام برنامه‌ریزی کرده و بدان فرمان داده بود، خارج کرد و در نتیجه، نظام حکومت اسلامی که بر مبنای امامت طراحی شده بود، تحقق نیافت و امامان معصوم با وجود حضور در جامعه، فاقد قدرت و امکانات لازم برای اجرای همه جانبه مسئولیت‌های خود شدند.	

۱۹	الف) احتمال خطا در نقل احادیث افزایش یافت و امکان کم و زیاد شدن عبارتها یا فراموش شدن اصل حدیث فراهم شد. ب) شرایط مناسب برای جاعالن حدیث پیش آمد و آنان براساس غرضهای شخصی به جعل یا تحریف حدیث پرداختند، یا به نفع حاکمان ستمگر از نقل برخی احادیث خودداری کردند. ج) بسیاری از مردم و محققان از یک منبع مهم هدایت بی بهره ماندند و به ناچار، سلیقه شخصی را در احکام دینی دخالت دادند و گرفتار اشتباهات بزرگ شدند.	۱۱۳
۲۰	زیرا ائمه احادیث پیامبر را حفظ کرده بودند و شیعیان، این احادیث را از طریق این بزرگواران که انسانهایی معصوم و به دور از خطا بودند و سخنانشان مانند رسول خدا معتبر و موثق بود، به دست آوردند و به همین جهت، در نقل احادیث کمتر دچار اشتباه شدند.	۱۱۳
۲۱	برخی از عالمان وابسته به بنی امیه و بنی عباس و گروهی از علمای اهل کتاب (یهودی و مسیحی) مانند کعب الاحبار که ظاهراً مسلمان شده بودند، از موقعیت و شرایط برکناری امام معصوم استفاده کردند و به تفسیر و تعلیم آیات قرآن و معارف اسلامی، مطابق با افکار خود و موافق با منافع قدرتمندان پرداختند. برخی از آنها در مساجد می نشستند و داستانهای خرافی درباره پیامبران برای مردم نقل میکردند. این مطالب به کتابهای تاریخی و تفسیری راه یافت و سبب گمراهی بسیاری از مسلمانان شد. حاکمان بنی امیه و بنی عباس، اغلب به اندیشه هایی میدان میدادند که به نفع آنان بود و قدرت آنان را تقویت میکرد. برخی از دنیاطلبان، برای نزدیکی به این حاکمان، احادیثی از قول پیامبر اکرم جعل می کردند و از حاکمان جایزه می گرفتند.	۱۱۴
۲۲	ارائه الگوهای نامناسب؛ عموم مردم در اعتقادات و عمل خود، دنباله رو شخصیت های برجسته جامعه هستند و آنها را اسوه قرار میدهند. اگر این الگوها صاحب کمالات و ارزشهای الهی باشند، مردم نیز به نسبت همت و استعداد خود از این ارزشها بهره مند میشوند و اگر آنها به سوی زشتی ها برونریشتر مردم دنباله روی آنان خواهند بود، در آن زمان که رسول خدا اسوه مردم بود، انسان های باایمان و شجاعی چون امام علی، مقداد، عمار، ابوذر و سلمان تربیت شدند، اما هرچه که جامعه از زمان پیامبر فاصله میگرفت، حاکمان وقت تلاش می کردند که شخصیت های اصیل اسلامی، به خصوص اهل بیت پیامبر، را در انزوا قرار دهند و افرادی را که در اندیشه و عمل و اخلاق از معیارهای اسلامی به دور بودند، به جایگاه برجسته برسانند و راهنمای مردم معرفی کنند.	۱۱۵
۲۳	پس از گذشت مدتی از رحلت رسول خدا جاهلیت با شکلی جدید وارد زندگی اجتماعی مسلمانان شد شخصیت های باتقوا جهادگر و مورد احترام و اعتماد پیامبر منزوی شدند و طالبان قدرت و ثروت قرب و منزلت یافتند. حاکمان بنیامیه و بنیعباس نیز، به تدریج مسیر حکومت را عوض کردند و برای خود و اطرافیانشان کاخهای بزرگ و مجلل ساختند و خزائن خود را از جواهرات گرانباشته انباشته کردند.	۱۱۶

دبیرخانه راهبری کشوری دین و زندگی و مدیریت خانواده و سبک زندگی مستقر در استان کرمانشاه		
کتاب: دین و زندگی ۲	درس: دهم (احیای ارزش های راستین)	طراحی توسط: سیده زینب دانش (کهگیلویه و بویر احمد)
رشته: ادبیات و علوم انسانی	پایه: یازدهم انسانی	سال تحصیلی: ۱۴۰۴ - ۱۴۰۳

ردیف	صفحه
------	------

الف) تدبیر در آیات و حدیث	
۱۲۵	با تفکر در حدیث کلمه «لا اله الا الله حصنی فمن دخل حصنی امن من عذابی» به سوالات زیر پاسخ دهید. الف) در این آیه به کدام یک از اصول دین اسلام اشاره شده است؟ ب) تجلی این اصل در زندگی اجتماعی چگونه میسر خواهد شد؟
ب) درستی و نادرستی گزاره ها	
۱۲۳	در ایام حکومت بنی امیه در شهرها، چیزی ناشناخته تر از معروف و خیر و شناخته شده تر از منکر نیست.
۱۲۸	بهره مندی از محضر ائمه اطهار به شیعیان اختصاص داشت.
۱۲۵	حدیث سلسله الذهب مربوط به اقدامات امامان در «تبیین معارف اسلامی متناسب با نیازهای نو» است.
۱۲۶	فراهم آمدن کتاب حدیثی نهج البلاغه نتیجه ی تفسیر و تعلیم قرآن توسط امامان بود.
ج) گزینه صحیح	
۱۲۶	کتاب های «نهج البلاغه» و «صحیفه سجاده» پس از رحلت پیامبر مرهون توجه امام معصوم به بود. الف) ولایت امام (ب) ولایت ظاهری (ج) ولایت معنوی (د) مرجعیت دینی
۱۲۸	بازخورد کوشش های ائمه اطهار در حیطه پوشیده نماندن حقیقت اسلام در میان انبوه انحرافات چه بود؟ الف) بهره بردن از اصل تقیه ب) تشخیص راه حق و باطل ج) مرجعیت دینی د) مبارزه با حاکمان زمان خود
د) کشف ارتباط	
۱۲۴	هر یک از موارد سمت راست با کدام یک از موارد سمت چپ مرتبط است؟ (یک مورد در سمت چپ اضافه است) الف) تعلیم و تفسیر قرآن کریم ب) تربیت شخصیت های اسلامی ج) حفظ سخنان و سیره پیامبر ۱- اقدامی در مقابل ممنوعیت نوشتن حدیث ۲- پاسخگوی مشکل تحریف اندیشه های اسلامی ۳- اقدامی در مقابل ظهور شخصیت ها و الگوهای غیر قابل اعتماد ۴- اقدامی برای تشخیص پیمان
ه) تعریف اصطلاحات	
۱۲۶	سلسله الذهب:
و) درک متن	
۱۲۵	«مضرت فاطمه و امیرالمومنین سفنان پیامبر را به فرزندان و یاران خود آموختند و از آنان خواستند که این آموخته ها را به نسل بعد منتقل کنند.» الف) این اقدام به چه منظوری انجام گرفت؟ ب) این اقدام در مقابله با کدامیک از مشکلات پس از رحلت پیامبر (ص) انجام گرفت؟
ز) پاسخ کوتاه	
۱۲۸	دو مورد از افراد غیر شیعه که از محضر امامان بزرگوار بهره علمی بردند را نام ببرید؟
۱۲۳	حضرت علی سعادت یافتن و راه رستگاری را مشروط و معلول چه می دانستند؟

۱۳	نام دو تن از شاگردان برجسته ی امام سجاد را ذکر کنید.	۱۲۷
۱۴	پس از دوران امام علی ناشناخته ترین و شناخته شده ترین چیزها چیست؟	۱۲۳
۱۵	ثمره حضور سازنده و فعال ائمه اطهار که به دور از انزوا درباره مسائل ظهار نظر می کردند چه بود؟	۱۲۶
۱۶	دو مورد از کتب اربعه را با ذکر نویسنده بیان کنید؟	۱۲۶
ج) پاسخ تشریحی		
۱۷	چرا دنیای اسلام تا حد زیادی پس از امام علی به دوران جاهلیت بازگشت؟	۱۲۴
۱۸	چرا حاکمان ستمگر به افراد فاقد صلاحیت میدان می دادند؟	۱۲۴
۱۹	اقدام مربوط به " تربیت شخصیت های اسلامی " امامان را شرح دهید.	۱۲۷
۲۰	از نظر امام علی چه زمانی می توان راه رستگاری را تشخیص داد؟	۱۲۳
۲۱	تلاش ائمه اطهار سبب چه چیزی شد؟	۱۲۸
۲۲	امام علی با یاران رسول خدا مثل سلمان فارسی و مقداد که پس از رحلت ایشان گرد ایشان جمع شدند چگونه رفتار کردند؟	۱۲۷
۲۳	با وجود شرایط بحرانی ائمه مثل شهید کردن مجاهدان راه حق و به زندان انداختن آنان ائمه اطهار چه اقداماتی انجام دادند؟	۱۲۴
۲۴	دوران امام باقر به بعد چگونه عصری بود. توضیح دهید؟	۱۲۷

ردیف	پاسخنامه سوالات	صفحه
الف) تدبر در آیات و حدیث		
۱	الف) توحید ب) با ولایت امام که همان ولایت خداست	۱۲۵
ب) درستی و نادرستی گزاره ها		
۲	صحیح	۱۲۳
۳	غلط	۱۲۸
۴	غلط مربوط به حفظ سخنان و سیره پیامبر است.	۱۲۵
۵	غلط فراهم آمدن نهج البلاغه نتیجه تبیین معارف اسلامی متناسب با نیازهای نو	۱۲۶
ج) گزینه صحیح		
۶	د	۱۲۶
۷	ب	۱۲۸
د) کشف ارتباط		
۸	الف) ۲/ تعلیم و تفسیر قرآن کریم، پاسخگوی مشکل تحریف ندیشه های اسلامی بود ب) ۳/ تربیت شخصیت های اسلامی، اقدامی در مقابل ظهور شخصیت ها والگوهای غیر قابل اعتماد بود ج) ۴/ حفظ سخنان و سیره پیامبر، اقدامی در مقابل ممنوعیت نوشتن حدیث بود	۱۲۴
ه) تعریف اصطلاحات		

۹	این حدیث به جهت توالی و پشت سر هم آمدن اسامی پیشوایان معصوم در آن به حدیث سلسله الذهب یعنی زنجیره طلایی مشهور است.	۱۲۶
(و) درک متن		
۱۰	الف) این اقدام برای حفظ سخنان و سیره پیامبر بود، ب) در تقابل با مسئله ممنوعیت از نوشتن احادیث پیامبر انجام شد.	۱۲۵
(ز) پاسخ کوتاه		
۱۱	ابوحنیفه امام مذهب حنفی - محمد بن ادریس، امام مذهب شافعی	۱۲۸
۱۲	شناسایی پشت کنندگان به قرآن	۱۲۳
۱۳	ابوحمره ثمالی - سعید بن جبیر	۱۲۷
۱۴	معروف و خیر ومنکرو گناه	۱۲۳
۱۵	فراهم آمدن کتاب‌های بزرگ در حدیث و سیره ائمه اطهار	۱۲۶
۱۶	کافی از کلینی - من لا یحضره الفقیه از شیخ صدوق	۱۲۶
(ح) پاسخ تشریحی		
۱۷	به علت عدم توجه مسلمان به هشدارهای امیرالمومنین آنچه آن امام پیش بینی می‌کرد به وقوع پیوست بنی امیه بر مردم حاکم شدند و دنیای اسلام را تا حد زیادی به دوران جاهلیت بازگرداندند.	۱۲۴
۱۸	تا قرآن را مطابق با اندیشه‌های باطل خود تفسیر کنند امامان بزرگوار در هر فرصتی معارف این کتاب آسمانی را بیان می‌کردند و رهنمودهای آن را آشکار می‌ساختند.	۱۲۴
۱۹	یکی از اقدامات مهم ائمه تربیت شاگردان و دانشمندان برجسته و بزرگ بود آنان شخصیت‌های برجسته تربیت کردند که در علم ایمان تقوا و جهاد در راه خدا سرآمد انسان‌های زمان خود بودند اندیشه‌های اسلام راستین را در میان مسلمانان گسترش دادند.	۱۲۷
۲۰	ابتدا پشت کنندگان به صراط مستقیم را شناسایی کنید آنگاه می‌توانید پیرو قرآن باشید که فراموش کنندگان قرآن را بشناسید.	۱۲۳
۲۱	تلاش ائمه سبب شد تا حقیقت اسلام برای جویندگان پوشیده نماند و کسانی که طالب حقیقتند بتوانند در میان انبوه تحریفات به تعلیمات اصیل اسلام دست یابند و راه حق از باطل را تشخیص دهند.	۱۲۸
۲۲	علاوه بر توجه به آنان گروه زیادی از انسان‌های دانشمند و مجاهد و صاحب فضیلت مانند اویس قرنی، کمیل بن زیاد و.... پیشروان عرفان و معنویت عبدالله بن عباس مفسر قرآن محمد بن ابی بکر پیشتازان جهاد و مبارزه را که در پایه گذاری فرهنگ اسلامی نقش داشتند تربیت کرد.	۱۲۷
۲۳	ائمه اطهار از پاننشستند و به شکل‌های گوناگون با این حاکمان مبارزه کردند و در مقابل تفسیرهای غلط از اسلام و تحریف این آموزه‌های قرآن و سخنان واقعی پیامبر را در اختیار جامعه قرار دادند.	۱۲۴
۲۴	عصر شکل گیری و حضور اندیشه‌های گوناگون و مذاهب مختلف در جامعه بود به گونه‌ای که حتی منکران خدا ه ترویج افکار خویش می‌پرداختند.	۱۲۷

دبیرخانه راهبری کشوری دین و زندگی و مدیریت خانواده و سبک زندگی
مستقر در استان کرمانشاه

کتاب: دین و زندگی	درس: یازدهم (جهاد در راستای ولایت ظاهری)	طراحی توسط: فرشته صدقی (استان گلستان)
رشته: ادبیات و علوم انسانی	پایه: یازدهم	سال تحصیلی: ۱۴۰۳-۱۴۰۴

ردیف	صفحه
تدبر در آیات و احادیث	
۱	آیه "أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ، يَرِيدُونَ أَن يُتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا" بیانگر کدام یک از دلایل مبارزه امامان با حاکمان زمان خود می باشد؟
۲	وظیفه ما شیعیان با توجه به این حدیث امام صادق (ع): "مایه زینت و زیبایی ما باشید، نه مایه زشتی و عیب ما" چیست؟
۳	حدیث امام صادق (ع): "ای مردم، رسول خدا (ص) امام و رهبر بود، پس از او علی (ع) و سپس حسن و حسین و علی بن حسین و محمد بن علی (ع) به ترتیب، امام بودند و اکنون من امام هستم" به کدام یک از اصول کلی امامان در مبارزه با حاکمان اشاره دارد؟
(ب) درستی و نادرستی گزاره ها	
۴	پس از رسول خدا (ص)، جامعه در آن مسیری که آن بزرگوار ترسیم کرده بود، پیش رفت.
۵	امام حسن (ع) از همان ابتدا روش صلح با معاویه را در پیش گرفت.
۶	امام باقر (ع) با قیام برادرش زید علیه حاکمان غاصب و جبار بنی امیه موافقت نمود.
(ج) گزینه صحیح	
۷	تداوم یافتن دین اسلام و حفظ پیام الهی یعنی قرآن کریم، نتیجه چه عواملی بوده است؟ الف: فداکاری های پیامبر و ائمه اطهار علیهم السلام ب: ارتباط پیوسته و کلا و نمایندگان امامان با شیعیان
۸	"زیارت جامعه کبیره" از کدام امام نقل شده و بیانگر چه موضوعی است؟ الف: امام جواد (ع) - امام شناسی ب: امام هادی (ع) - امام شناسی
۹	دلیل سکوت امام علی (ع) در برابر خلفای غاصب چه بود؟ الف: حفظ نظام نوپای اسلامی ب: تجهیز سپاه قدرتمند برای مبارزه با حاکمان
(د) کشف ارتباط	
۱۰	الف) به اوج رسیدن ناخشنودی نسبت به دستگاه بنی امیه ۱- دوران امام باقر (ع) و

۱۴۰	(ب) دوره شدت اختناق	۲- دوران امام سجاد (ع)
	(ج) تجدید حیات نهضت شیعیان	۳- دوران امام صادق (ع)
	(د) آغاز یک نهضت علمی و فرهنگی بزرگ	۴- دوران امام کاظم (ع)
		۵- دوران امام حسن عسکری (ع)
(ه) تعریف اصطلاحات		
۱۱	تقیّه:	۱۳۷
(و) درک متن		
۱۲	علی و مأمور عضو یکی از هیأت های مذهبی هستند و اکثر اوقات در برنامه هایی که هیأت برگزار می کند، شرکت می کنند. در یکی از جلساتی که حضور داشتند با ایام سوگواری امام حسین (ع) مصارف بود، سفران جلسه به موضوع عاشورا و قیام امام حسین (ع) پرداخت و به سفتانی از آن امام بزرگوار استناد کردند که فرمودند: "آیا نمی بینید که به حق عمل نمی شود و کسی مانع باطل نمی گردد. در این شرایط، مؤمن حق دارد که برای ملاقات خدا آماده شود و علیه باطل قیام کند. من مرگ در این راه را جز سعادت و زندگی با ظالمین را جز ذلت و فواری نمی بینم. اگر مردم زیر بار بیعت کسی مثل یزید بروند، از اسلام چیزی باقی نمی ماند و مرگ اسلام را باید اعلام کرد". الف) دلیل اصلی قیام امام حسین (ع) علیه یزید چه بود؟ ب) بیعت کردن با یزید، چه عواقبی به همراه داشت؟	۱۳۹
(ز) پاسخ کوتاه		
۱۳	اقدامات امام علی (ع) پس از به دست گرفتن حکومت را ذکر کنید.	۱۳۸
۱۴	اولین اقدام امام باقر (ع) چه بود؟	۱۴۰
۱۵	یارانی که امامان بزرگوار تربیت می کردند، در عین سخت گیری های حاکمان، چه فعالیت هایی انجام می دادند؟	۱۳۶
۱۶	محتوای صلح امام حسن (ع) با معاویه چه بود؟	۱۳۹
۱۷	در دوران امام صادق (ع) دو جریان علیه امویان فعالیت می کردند، آن ها را نام ببرید.	۱۴۱
۱۸	چه عواملی سبب معرفی اسلام اصیل در دوران امام باقر (ع) شد؟	۱۴۰
۱۹	امام حسین (ع) در زمان معاویه چه شیوه مبارزه ای را انتخاب نمود؟	۱۳۹
۲۰	چرا امام حسن (ع) نتوانست با معاویه جهاد کند؟	۱۳۸
۲۱	تربیت شاگرد توسط امام باقر (ع) به منزله چه کاری بود؟ و چرا این اقدام، اقدامی ضروری بود؟	۱۴۰
۲۲	چرا مأمون به اجبار و زور امام رضا (ع) را ولیعهد و جانشین خود معرفی کرد؟	۱۴۱
۲۳	با توجه به شرایط زمان سه امام بعد از امام رضا (ع) ، در این دوران چه فعالیتی اوج گرفت؟	۱۴۲
۲۴	تشکیل نظام ارتباطی از طریق وکلا چه نتیجه ای داشت؟	۱۴۲
(ح) پاسخ تشریحی		
۲۵	به چه دلایلی امامان علیهم السلام شیوه مبارزه با حاکمان را متناسب با شرایط زمان انتخاب می کردند؟	۱۳۶
۲۶	امام سجاد (ع) پس از واقعه عاشورا با انجام چه اقداماتی سبب حضور فعال تشیع به عنوان یک جریان فکری و سیاسی در جامعه شد؟	۱۴۰
۲۷	رفتار ائمه اطهار علیهم السلام در طول ۲۵۰ سال از رحلت پیامبر (ص) تا امامت امام عصر (عج) چگونه بوده است؟	۱۳۷

۲۸	پس از شهادت امام حسین (ع)، چه اتفاقاتی رخ داد؟	۱۴۰
۲۹	از اصول کلی امامان در مبارزه با حاکمان "عدم تأیید حاکمان" را توضیح دهید.	۱۳۵
۳۰	شیوه ارتباطی مردم با امام عصر (ع)، در دوران غیبت صغری و غیبت کبری را مقایسه کنید.	۱۴۲

ردیف	پاسخنامه سوالات	صفحه
الف) تدبیر در آیات و حدیث		
۱	مبارزه با حاکمان غاصب و برکناری آنها و اجرای قوانین اسلامی برای برقراری عدالت	۱۳۵
۲	وظیفه ما این است که به گونه ای زندگی کنیم که سبب بدبینی دیگران نسبت به شیعیان نشویم و بدانیم که شیعه بودن تنها به اسم نیست، بلکه اسم باید با عمل صالح همراه باشد تا پیرو حقیقی آنان شویم.	۱۴۳
۳	معرفی خویش به عنوان امام بر حق	۱۳۶
ب) درستی و نادرستی گزاره ها		
۴	درست	۱۳۴
۵	نادرست	۱۳۸
۶	نادرست	۱۴۰
ج) گزینه صحیح		
۷	الف (فداکاری های پیامبر و ائمه اطهار علیهم السلام)	۱۴۲
۸	ب (امام هادی (ع) - امام شناسی)	۱۴۲
۹	الف (حفظ نظام نوپای اسلامی)	۱۳۸
د) کشف ارتباط		
۱۰	الف) ۳ (دوران امام صادق (ع)) ب) ۴ (دوران امام کاظم (ع)) ج) ۲ (دوران امام سجاد (ع)) د) ۱ (دوران امام باقر (ع))	۱۴۰ ۱۴۱
ه) تعریف اصطلاحات		
۱۱	ائمه اطهار علیهم السلام می کوشیدند آن بخش از اقدامات خود را که دشمن به آن حساسیت دارد، مخفی نگه دارند، به گونه ای که در عین ضربه زدن به دشمن، کمتر ضربه بخورند.	۱۳۷
و) درک متن		
۱۲	الف (این که به حق عمل نمی شود و کسی مانع باطل نمی گردد. ب) از اسلام چیزی باقی نمی ماند و مرگ اسلام اعلام می شد.	۱۳۹
ز) پاسخ کوتاه		
۱۳	به سرعت دستور برکناری فرمانداران فاسد و ظالمی همچون معاویه را داد و به برقراری عدالت در جامعه پرداخت.	۱۳۸
۱۴	تربیت شاگردان و دانشمندانی بود که بتوانند اعتقادات اهل بیت علیهم السلام را در میان مردم گسترش دهند.	۱۴۰

۱۳۶	با شجاعت و ایثار به مناطق مختلف می رفتند و برای پیشبرد اهداف ائمه علیهم السلام تلاش می کردند و جایگاه امام را برای مردم توضیح می دادند.	۱۵
۱۳۹	معاویه شیعیان و یاران امیرالمؤمنین را آزار ندهد، و برای خود جانشین تعیین نکند.	۱۶
۱۴۱	یکی عباسیان و دیگری علویان.	۱۷
۱۴۰	فعالیت های امام سجاد (ع) و قوت گرفتن مجدد شیعیان و ضعف تدریجی بنی امیه	۱۸
۱۳۹	همان روش برادر بزرگوارش را پیش گرفت و تا معاویه زنده بود (به مدت ده سال) علیه او جهاد نکرد، ولی با انتقاد های شدید از او مردم را آگاه می کرد.	۱۹
۱۳۸	معاویه با صرف هزینه های زیاد، توانست بیشتر فرماندهان سپاه امام را از نبرد با خود منصرف کند و با حيله ها و نیرنگ های گوناگون، بسیاری از مردم را با خود همراه سازد.	۲۰
۱۴۰	پایه گذاری یک مدرسه علمی بزرگ در مدینه - با توجه به ظهور فرقه های گوناگون در جهان اسلام، اقدامی ضروری به شمار می رفت.	۲۱
۱۴۱	برای جلب امام و علویان به خود	۲۲
۱۴۲	فعالیت وکلا و نمایندگان امامان	۲۳
۱۴۲	مانع از هم پاشیدگی شیعیان در آن دوران (دوران سه امام بعد از امام رضا (ع)) گردید.	۲۴
(ج) پاسخ تشریحی		
۱۳۶ و ۱۳۷	امامان، شیوه مبارزه با حاکمان را متناسب با شرایط زمان برمی گزیدند، به گونه ای که هم تفکر اسلام راستین باقی بماند و هم به تدریج، بنای ظلم و جور بنی امیه و بنی عباس سست شود، و هم روش زندگی امامان، به نسل های آینده معرفی گردد.	۲۵
۱۴۰	امام سجاد (ع) در کنار گسترش معارف از طریق دعا، به تجدید حیات نهضت شیعیان پرداخت، انسان هایی فداکار و معتقد و دارای بینش عمیق، تربیت کرد و بار دیگر با علاقه مندان اهل بیت علیهم السلام ارتباط برقرار نمود به سبب همین اقدامات، بار دیگر تشیع به عنوان یک جریان بزرگ فکری و سیاسی در جامعه حضور فعال پیدا کرد.	۲۶
۱۳۷	چنان مکمل یکدیگر است که گویی یک شخص می خواهد برای رسیدن به یک مقصد، مسیری را بپیماید، ولی مسیر یکدست نیست. گاهی هموار است و گاهی ناهموار، گاهی لغزنده و خطرناک است و گاهی دشوار. ولی این جاده با همه این اختلاف ها به یک هدف ختم می شود، به گونه ای که گویی یک انسان است که ۲۵۰ سال زندگی کرده است و در شرایط مختلف سیاسی و فرهنگی روش های مناسب را برگزیده و عمل کرده است.	۲۷
۱۴۰	پس از شهادت امام حسین (ع)، سرکوبی شیعیان و طرفداران اهل بیت علیهم السلام به شدت آغاز شد. گروهی از مردم کوفه که امام را همراهی نکرده بودند، از عمل خود پشیمان شدند و توبه کردند و علیه یزید قیام کردند. قیام توأبین و سایر گروه ها سرکوب شد و بنی امیه هر کس را که احتمال می داد طرفدار اهل بیت علیهم السلام است، اذیت و آزار می داد.	۲۸
۱۳۵	امامان، هیچ یک از حاکمان غاصب عصر خویش را به عنوان جانشین رسول خدا (ص) تأیید نمی کردند و این موضوع را به شیوه های مختلف به مردم اعلام می کردند. گرچه امامان تفاوت های اخلاقی و رفتاری حاکمان را در نظر می گرفتند و اگر حاکمی در موردی بر طبق دستور اسلام عمل می کرد، آن مورد را تأیید می کردند، اما در غصب خلافت و جانشینی رسول خدا (ص) را یکسان می دیدند.	۲۹

۳۰	در زمان امامت امام عصر (ع)، در دوره غیبت صغری، چهار نایب خاص، به ترتیب یکی پس از دیگری رابط میان ایشان و مردم بودند و چون مردم در دوره قبل ارتباط از طریق " وکیل " را یاد گرفته بودند، در این دوره هم به نایبان امام مراجعه می کردند. وقتی دوره غیبت کبری (طولانی) فرا رسید، این شیوه ارتباط نیز قطع شد و رهبری و راهنمایی جامعه در شکل و قالب دیگری ادامه یافت.	۱۴۲
----	---	-----

		دبیرخانه راهبری کشوری دین و زندگی و مدیریت خانواده و سبک زندگی مستقر در استان گرمانشاه	
کتاب: دین و زندگی ۲	درس: دوازدهم (عصر غیبت امام زمان ع)	طراحی توسط: معصومه صادقی (استان گیلان)	
رشته: ادبیات و علوم انسانی	پایه: یازدهم	سال تحصیلی: ۱۴۰۴ - ۱۴۰۳	

ردیف	صفحه	
الف) تدبیر در آیات و حدیث		
۱	۱۵۰	با تدبیر در آیه شریفه «ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ لَمْ يَكُ مُغَيِّرًا نِعْمَةً أَنْعَمَهَا عَلَى قَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ...» پاسخ دهید: الف) اگر مردم از نعمتی که خدا به آنها داده است، درست استفاده نکنند، ب) زمینه ساز هلاکت، یا عزت و سربلندی یک جامعه ۱۵۰
۲	۱۵۱	سخن حضرت مهدی (عج) که می فرماید: «ما از اخبار و احوال شما آگاهییم و هیچ چیز از اوضاع شما بر ما پوشیده و مخفی نیست» به چه مطلبی اشاره دارد؟ ۱۵۱
۳	۱۵۰	سخن امام علی (ع) که می فرماید: «زمین از حجت خدا خالی نمی ماند. اما خداوند، به علت ستمگری انسان ها و زیاده روی شان در گناه، آنان را از وجود حجت در میانشان بی بهره می سازد» اشاره به کدام مطلب دارد؟ ۱۵۰
ب) درستی و نادرستی گزاره ها		
۴	۱۴۹	مرحله دوم غیبت امام مهدی (عج)، «غیبت صغری» نامیده می شود. ۱۴۹
۵	۱۴۹	خداوند نعمت هدایت را با وجود امامان تمام و کامل گردانیده و راه رسیدن به رستگاری را برای انسان ها هموار ساخته است. ۱۴۹
۶	۱۵۱	امام مهدی (عج) را از آن جهت «غایب» نامیده اند؛ که ایشان در جامعه حضور ندارد. ۱۵۱
۷	۱۵۲	دوره غیبت، به معنای عدم امامت امام عصر (ع) است. ۱۵۲
ج) گزینه صحیح		
۸	۱۵۲	حضرت مهدی (ع) دو مسئولیت و را به عالمان دین واگذار کرده است. الف) ولایت ظاهری - ولایت معنوی ب) تعلیم و تبیین دین - ولایت معنوی ج) مرجعیت علمی - ولایت ظاهری د) تعلیم و تبیین دین - دریافت و ابلاغ وحی ۱۵۲
۹	۱۵۱	بهره مندی از امام مهدی (عج) در عصر غیبت منحصر به/..... می شود که نیازمند ظاهر بودن بین مردم نیست. الف) ولایت عام ب) ولایت معنوی ج) ولایت ظاهری د) مرجعیت علمی ۱۵۱

(د) کشف ارتباط		
۱۴۹ - ۱۵۱	هر مورد از ستون (الف) را به موردی از ستون (ب) وصل کنید: (در ستون ب یک مورد اضافه است) (الف) ۱. مرحله اول غیبت ۲. به چهار نفر از یاران مورد اعتماد امام مهدی (ع) اطلاق می شود ۳. مرحله دوم غیبت ۴. بهره مندی از امام زمان (ع) که نیازمند ظاهر بودنشان بین مردم نیست (ب) ولایت معنوی غیبت کبری نواب خاص ولایت ظاهری غیبت صغری	۱۰
(ه) تعریف اصطلاحات		
۱۴۹	اصطلاحات زیر را تعریف نمایید: (الف) غیبت کبری: (ب) نواب اربعه:	۱۱
(و) درک متن		
۱۵۱	با توجه به متن زیر به سوالات پاسخ دهید: "ریحانه دانش آموزی دبیرستانی است. او به همراه دوستش سارا برای خواندن دعای ندره به مسیر مفلّه می روند. در مسیر سارا به آرامی زمزمه می کند: «آقا جان! کاش در جمع ما حاضر بودی و از شرایط و عالمان با خبر می شدی!» ریحانه نخواستش را می شنود و به او می گوید: «مطمئن باش همین حالا امام مهدی (ع) صدایت را شنیده و پاسفت را می دهد» سارا از این حرف ریحانه متعجب می شود و فیره به او نگاه می کند....." (الف) ریحانه چگونه به سارا توضیح دهد که امام زمان (عج) در جامعه حضور دارند؟ (ب) بهره مندی از امام مهدی (عج) در زمان غیبت شان چگونه ممکن است؟	۱۲
(ز) پاسخ کوتاه		
۱۵۰	پیامبر (ص) چه کسی را به عنوان آخرین امام و قیام کننده علیه ظلم و برپا کننده عدل در جهان معرفی کرده بود؟	۱۳
۱۴۹	مرحله دوم غیبت امام مهدی (ع) چه نام دارد؟	۱۴
۱۴۹	خداوند چه نعمتی را با وجود امامان تمام و کامل گردانیده و راه رسیدن به رستگاری را برای انسان ها هموار ساخته است؟	۱۵
۱۴۹	پیامبر اکرم (ص) چه کسانی را پدران امت معرفی فرموده است؟	۱۶
۱۴۹	عاملان اصلی به شهادت رساندن امامان چه کسانی بودند؟	۱۷
۱۴۹	ترک کدام وظیفه توسط مردم در زمان ائمه (ع) سبب شد تا حاکمان بنی امیه و بنی عباس به ائمه (ع) ظلم و ستم روا دارند؟	۱۸
۱۵۱	در زمان غیبت امام مهدی (ع)، بهره مندی مردم از ایشان از چه راهی ممکن است؟	۱۹
۱۵۲	حضرت مهدی (ع) در زمان غیبت خویش کدام وظایف را به عالمان دین واگذار کرده است؟	۲۰
(ح) پاسخ تشریحی		
۱۵۰	چرا حاکمان بنی عباس به امام دهم و یازدهم ظلم روا می داشتند و آنها را در محاصره کامل قرار دادند؟	۲۱

۲۲	غیبت امام زمان (ع) تا چه زمانی ادامه خواهد داشت؟	۱۵۰
۲۳	چرا امام مهدی (ع) را «غایب» نامیده اند؟	۱۵۱
۲۴	چرا امام مهدی (ع) خود را به «خورشید پشت ابر» تشبیه کرده اند؟	۱۵۱
۲۵	چرا در عصر غیبت امام مهدی (ع)، بهره مندی از ایشان منحصر به ولایت معنوی می شود؟	۱۵۱
۲۶	چهار نمونه از یاری رسانی های امام زمان (ع) در عصر غیبت نسبت به مردم را نام ببرید.	۱۵۱

ردیف	پاسخنامه سوالات	صفحه
------	-----------------	------

الف) تدبیر در آیات و حدیث

۱	الف) خداوند آن نعمت را از آنها می گیرد. ب) خود مردم آن جامعه اند.	۱۵۰
۲	امامت حضرت مهدی در عصر غیبت	۱۵۱
۳	غیبت امام مهدی ع	۱۵۰

ب) درستی و نادرستی گزاره ها

۴	غ	۱۴۹
۵	ص	۱۴۹
۶	غ	۱۵۱
۷	غ	۱۵۲

ج) گزینه صحیح

۸	گزینه ج	۱۵۲
۹	گزینه ب	۱۵۱

د) کشف ارتباط

۱۰	۱. غیبت صغری ۲. نواب خاص ۳. غیبت کبری ۴. ولایت معنوی	۱۴۹
----	--	-----

ه) تعریف اصطلاحات

۱۱	الف) شش روز مانده به درگذشت آخرین نایب، امام عصر (عج) برای ایشان نامه نوشت که به فرمان خدا جانشینی پس از وی نیست و مرحله دوم غیبت آغاز می شود که به دلیل طولانی بودن آن غیبت کبری نامیده می شود. ب) امام زمان ع با اینکه زندگی مخفی داشت، اما از طریق چهار نفر از یاران صمیمی و مورد اعتماد، پیوسته با پیروان خود در ارتباط بود و آنان را رهبری می کرد. این چهار شخصیت بزرگوار به «نواب اربعه» و «نواب خاص» معروفند.	۱۴۹
----	---	-----

و) درک متن

۱۲	الف) امام را از آن جهت «غایب» نامیده اند که ایشان از نظر ها «غایب» است نه اینکه در جامعه حضور ندارد. به عبارت دیگر، ما انسانها هستیم که امام را نمی بینیم، نه اینکه ایشان در بین ما نیست و از وضع ما بی خبر است. ب) با ولایت معنوی	۱۵۱
----	---	-----

(ز) پاسخ کوتاه		
۱۳	امام مهدی (ع)	۱۵۰
۱۴	غیبت کبری	۱۴۹
۱۵	هدایت	۱۴۹
۱۶	خود و امام علی ع	۱۴۹
۱۷	حاکمان بنی امیه و بنی عباس	۱۴۹
۱۸	ترک وظیفه امر به معروف و نهی از منکر	۱۴۹
۱۹	با ولایت معنوی	۱۵۱
۲۰	تعلیم و تبیین دین (مرجعیت علمی) و حکومت و ولایت ظاهری	۱۵۲
(ح) پاسخ تشریحی		
۲۱	زیرا آنان از اخباری که از پیامبر اکرم (ص) و سایر امامان رسیده بود، مطلع بودند. پیامبر اکرم ص درباره دوازده جانشین خود با مردم سخن گفته بود و امام مهدی ع را به عنوان آخرین امام و قیام کننده علیه ظلم و برپا کننده عدل در جهان معرفی کرده بود. امیرالمومنین علی ع و سایر امامان نیز از آن حضرت و ماموریتی که از جانب خدا دارد، یاد کرده بودند. به همین دلیل حاکمان بنی عباس درصدد بودند مهدی موعود ع را به محض تولد به قتل برسانند.	۱۵۰
۲۲	این غیبت آن قدر ادامه می یابد که نه تنها مسلمانان، بلکه جامعه انسانی شایستگی درک ظهور و بهره مندی کامل از وجود آخرین حجت الهی را پیدا کند.	۱۵۰
۲۳	امام را از آن جهت «غایب» نامیده اند که ایشان از نظر ها «غایب» است نه اینکه در جامعه حضور ندارد. به عبارت دیگر، ما انسان ها هستیم که امام را نمی بینیم، نه اینکه ایشان در بین ما نیست و از وضع ما بی خبر است.	۱۵۱
۲۴	به دلیل غایب بودن حضرت مهدی ع بهره مندی از ایشان در عصر غیبت کاهش می یابد. از این رو آن حضرت خود را به خورشید پشت ابر تشبیه کرده اند.	۱۵۱
۲۵	در این دوره، نه امکان حکومت و ولایت ظاهری آن امام هست و نه امکان تشکیل جلسات درس و تعلیم معارف و احکام دین توسط ایشان. برای همین، این بهره مندی، منحصر به «ولایت معنوی» می شود که نیازمند ظاهر بودن بین مردم نیست.	۱۵۱
۲۶	هدایت باطنی افراد، حل بعضی از مشکلات علمی علما، خبر دادن از پاره ای رویدادها، دستگیری از درماندگان و دعا برای مومنان، نمونه هایی از یاری رسانی های آن حضرت است.	۱۵۱

دیرخانه راهبری کشوری دین و زندگی و مدیریت خانواده و سبک زندگی مستقر در استان کرمانشاه		
کتاب: دین و زندگی رشته: ادبیات و علوم انسانی	درس: سیزدهم (در انتظار ظهور) پایه: یازدهم	طراحی توسط: سید علی نجف زاده (استان لرستان / خرم آباد) سال تحصیلی: ۱۴۰۳ - ۱۴۰۴

ردیف	صفحه
الف) تدبر در آیات و حدیث	
۱	بنا بر آیه «وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ» چه آینده‌ای برای هر یک از موارد زیر بیان شده است؟ الف: مومنین صالح : ب: دین حق :
۲	بنا بر آیه ((وَتُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ)) چه آینده‌ای برای هر یک از موارد زیر پیش بینی شده است؟ الف : مستضعفین : ب : بندگان شایسته :
ب) درستی و نادرستی گزاره ها	
۳	عقیده به منجی و موعود فقط در اسلام و تشیع وجود دارد. ۱۵۶
۴	در جبهه باطل خود پرستانی وجود دارد که ستمگری را پیشه خود ساخته اند. ۱۵۶
۵	با تشکیل حکومت امام عصر (ع) همه اهداف انبیا تحقق می یابد. ۱۵۷
۶	تعلیمات هر پیامبری، حتی پیامبر خاتم، دستخوش دگرگونی شده است. ۱۵۸
ج) گزینه صحیح	
۷	در کتب اهل سنت حضرت مهدی از نسل کیست ؟ الف : امام علی و فاطمه ب : پیامبر و فاطمه ج: امام حسن عسگری د : پیامبر
۸	خدا پرستان حقیقی از چه کسانی دفاع می کنند ؟ الف: مستضعفان و محرومان ب: شیعیان ج: مسلمانان د: مظلومان
د) کشف ارتباط	
۹	الف) به ارث بردن زمین توسط بندگان شایسته ب) مراجعه به عالمان دین ج) مهمترین ویژگی جامعه مهدوی د) فراهم شدن زمینه کمال ۱. پیروی از فرمانهای امام عصر ۲. وعده خدا به مستضعفان ۳. وعده خدا در کتاب زبور ۴. فراهم شدن زمینه کمال
ه) تعریف اصطلاحات	
۱۰	جبهه حق : ۱۵۷
۱۱	جبهه باطل : ۱۵۷
و) درک متن	
۱۲	" علی به عنوان یک دانش آموز امام زمان رافیلی دوست دارد همیشه برای امام زمان خود دعای سلامتی و فرج می خواند . "

	او کدام یک از وظایف منتظر واقعی را به جا آورده است ؟ و آیا این وظیفه به تنهایی، برای یک منتظر حقیقی بودن کافی ست؟	
ز) پاسخ کوتاه		
۱۶۱	منتظر واقعی کیست ؟	۱۳
۱۶۲	منظور از گذشته سرخ (از عوامل پویایی جامعه شیعه) چیست؟	۱۴
۱۶۲	آینده سبز (از عوامل پویایی جامعه شیعه) به چه معناست؟	۱۵
ح) پاسخ تشریحی		
۱۶۰	مسئولیت های منتظران واقعی را نام ببرید و یکی را توضیح دهید؟	۱۶
۱۵۹	عقیده شیعیان و اهل سنت را در مورد منجی را با هم مقایسه کنید .	۱۷
۱۵۹	اعتقاد به زنده بودن حضرت مهدی چه فوایدی دارد ؟	۱۸

ردیف	پاسخنامه سوالات	صفحه
الف) تدبیر در آیات و حدیث		
۱	الف) جانشینان خدا بر زمین ب) برای صالحین در زمین مستقر می شود	۱۸۵
۲	الف) پیشوایان مردم و وارثان زمین ب) زمین را به ارث می ببرند	۱۸۵
ب) درستی و نادرستی گزاره ها		
۳	غ	۱۵۶
۴	ص	۱۵۶
۵	ص	۱۵۷
۶	غ	۱۵۸
ج) گزینه صحیح		
۷	ب	۱۵۹
۸	الف	۱۵۷
د) کشف ارتباط		
۹	الف = ج ب = الف ج = ب	۱۵۷
ه) تعریف اصطلاحات		
۱۰	خدا پرستانی حضور دارند که در جهت عدالت و دفاع از مظلومان تلاش کرده اند.	۱۵۷

۱۱	خودخواهان و ستمگرانی وجود دارند که ستمگری را پیشه خود ساخته اند.	۱۵۷
(و) درک متن		
۱۲	دعا برای امام زمان	۱۶۳
(ز) پاسخ کوتاه		
۱۳	منظر واقعی کسی است که وظایف خود را در عصر غیبت انجام می‌دهد و جامعه را آماده می‌کند.	۱۶۱
۱۴	اعتقاد به عاشور و آمادگی برای فداکاری در راه خدا	۱۶۲
۱۵	اعتقاد به ظهور و جامعه ای عادلانه	۱۶۲
(ح) پاسخ تشریحی		
۱۶	تقویت معرفت و محبت به امام - پیروی از فرمان های امام عصر - آماده کردن خود و جامعه برای ظهور - دعا برای ظهور امام - منتظر واقعی دائم برای امام خود دعا می کند زیرا دعا برای فرج از برترین اعمال غیبت است.	
۱۷	شیعیان معتقدند که حضرت مهدی از نسل امام علی و فاطمه زهرا می باشد و به دنیا آمده است ، او فرزند امام حسن عسگری است که در غیبت به سر می برد اما اهل سنت معتقد اند حضرت مهدی از نوادگان پیامبر است و هنوز به دنیا نیامده است .	۱۵۹
۱۸	اول: از یک سو پیروان امام حضرت را حاضر و ناظر می یابند و می دانند ایشان از احوال آنها آگاه است و از فداکاری ها و مجاهدت های خود در راه خدا آگاه است . دوم: از هدایت های معنوی امام بهره می گیرند و امام را در کنار خود حس می نمایند.	۱۵۹

دبیرخانه راهبری کشوری دین و زندگی و مدیریت خانواده و سبک زندگی مستقر در استان کرمانشاه		
کتاب: دین و زندگی ۲	درس: چهاردهم (مرجعیت و ولایت فقیه)	طراحی توسط: سید علی حسینی ایمنی (استان مازندران / بابلسر)
رشته: ادبیات و علوم انسانی	پایه: یازدهم	سال تحصیلی: ۱۴۰۳ - ۱۴۰۴

ردیف	سوالات	صفحه
(الف) تدبیر در آیات و حدیث		
۱	براساس آیه "وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنْفَرُوا كَافَّةً فَلَوْلَا نَفَرَمِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِنْهُمْ طَائِفَةٌ لِيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَلِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ" به سوالات پاسخ دهید:	۱۷۱

	الف) در این آیه خداوند مسلمانان را به چه چیزی تشویق می کند؟ ب) آیا آموختن دین ، وظیفه همه مسلمانان است؟ ج) در عبارت قرآنی " لِيَتَّقُوا فِي الدِّينِ " تَفَقَّه به چه معنی است؟ د) براساس آیه فقها در عصر غیبت چه وظایفی دارند؟ ه) مخاطب آیه چه کسانی اند؟ و چه توصیه ای به آنان شده است؟	
۱۷۲	براساس حدیث پیامبر (ص) : " حال کسی که از امام خود دور افتاده است و به او دسترسی ندارد، سخت تر از حال یتیمی است که پدر را از دست داده است. زیرا چنین شخصی، در مسائل زندگی ، حکم و نظر امام را نمی داند. البته اگر یکی از پیروان ما که به علوم و دانش ما آشناست، وجود داشته باشد باید دیگران را که به احکام ما آشنا نیستند، راهنمایی کنند. و دستورات دین را به آنها آموزش دهد. در این صورت اودر بهشت ، با ما خواهد بود. " به سوالات پاسخ دهید: الف) بهای چه کسانی در بهشت با اهل بیت بودن است؟ ب) رسول اکرم (ص) حال کسی را که به امام دسترسی ندارد به چه چیزی تشبیه کرده است؟ چرا؟ ج) پیامبر (ص) دو تعبیر: " سخت تر از حال یتیمی است که پدر از دست داده است " و " اودر بهشت با ما خواهد بود " را به ترتیب در باره چه کسانی به کار برده است؟	۲
۱۷۳	براساس حدیث امام عصر (عج) " وَأَمَّا الْحَوَادِثُ الْوَاقِعَةُ فَارْجِعُوا فِيهَا إِلَى رَوَاهِ حَدِيثِنَا فَإِنَّهُمْ حُجَّتِي عَلَيْكُمْ وَأَنَا حُجَّةُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ " به سوالات پاسخ دهید: الف) منظور از " حدیث واقعه " در این حدیث چیست؟ و تکلیف مسلمانان در این حوادث چه می باشد؟ ب) عبارت " وَأَمَّا الْحَوَادِثُ الْوَاقِعَةُ " بیانگر کدام ویژگی مرجع تقلید و ولی فقیه می باشد؟ ج) پاسخ دادن امام عصر به سوال " اسحاق بن یعقوب " مربوط به کدام قلمرو امام عصر در عصر غیبت است؟	۳
ب) درستی و نادرستی گزاره ها		
۱۷۱	اگر در عصر غیبت " ولایت ظاهری " ادامه نیابد، مردم با وظایف خود آشنا نمی شوند و نمی توانند به آن وظایف عمل کنند.	۴
۱۷۴	فردی که به معرفت عمیق در دین می رسد و می تواند قوانین و احکام اسلام را از قرآن و روایات به دست آورد، " ولی فقیه " نامیده می شود.	۵
۱۷۴	در دوره غیبت " فقیهان " واجد شرایط، به نیابت از امام زمان (عج) دومیست و مرجعیت دینی " و " ولایت ظاهری " را بر عهده دارند.	۶
۱۷۵	برای شناخت مرجع تقلید، می توانیم از یک نفر عادل و مورد اعتماد که بتواند فقیه واجد شرایط را تشخیص دهد، بپرسیم.	۷
۱۷۵	ولی فقیه باید نزد مردم جامعه خود " مقبولیت " داشته باشد تا بتواند کشور را اداره کند و به پیش ببرد.	۸
۱۷۵	از آنجا که ولی فقیه ، بیان کننده قوانین و مقررات اجتماعی اسلام است، انتخاب وی مانند انتخاب مرجع تقلید است.	۹
۱۷۴	در عصر غیبت، مرجعیت دینی، به صورت ولایت فقیه استمرار می یابد.	۱۰
ج) گزینه صحیح		

۱۱	کدام مورد به لزوم مراجعه به فقها در عصر غیبت حضرت ولی عصر (عج) استدلال نموده است؟ (الف) لِيَنْذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ (ب) لِيَمَكِّنَ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ (ج) فَإِنَّهُمْ حَجَّتِي عَلَيْكُمْ وَأَنَا حَجَّةُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ	۱۷۳
۱۲	از شرایط ولی فقیه این است که باشد تا بتواند جامعه را در شرایط پیچیده جهانی رهبری کند. (الف) شجاع (ب) مدیر و مدبر (ج) زمان شناس	۱۷۵
۱۳	تقلید، یک روش رایج است. یعنی انسان در امری که تخصص ندارد به متخصص مراجعه می کند. (الف) عقلی (ب) علمی (ج) اجتماعی	۱۷۴
(د) کشف ارتباط		
۱۴	۱- اینکه مرجع تقلید باید در مرتبه ای از تقوا قرار گیرد که گناهان کبیره نکند. (الف) زمان شناس ۲- اینکه ولی فقیه در برابر زیاده خواهی دشمنان بایستد. (ب) عادل (ج) شجاعت	۱۷۵ ۱۷۶
۱۵	۱- شجاع بودن (الف) مرجع تقلید ۲- زمان شناس بودن (ب) ولی فقیه (ج) مرجع تقلید و ولی فقیه	۱۷۵
(ه) تعریف اصطلاحات		
۱۶	ولی فقیه:	۱۷۴
۱۷	تقلید:	۱۷۴
(و) درک متن		
۱۸	ابومحمدرازی می گوید: "در سامرا نزد امام هادی (ع) رفتم و از بعضی مسائل حلال و حرام پرسیدم. چون قصد بازگشت داشتم حضرت فرمود: پناهی در موردی در تشفیص حلال و حرام، مسئله ای بر تو دشوار شد، از عبدالعظیم حسنی سوال کن و سلام مرا به او برسان." سوال: این سخن امام هادی (ع) در مورد کدام راهکار عصر غیبت می باشد؟	۱۷۲
(ز) پاسخ کوتاه		
۱۹	در چه صورت، در عصر غیبت نمی توان احکام اجتماعی اسلام را در جامعه به اجرا در آورد؟	۱۷۱
۲۰	چرا "زمان شناس بودن" از شرایط مرجع تقلید و ولی فقیه است؟	۱۷۴
۲۱	چرا رهبر باید از جانب مردم پذیرفته شده باشد و مقبولیت داشته باشد؟	۱۷۵
۲۲	دین اسلام به چه کسی اجازه رهبری مردم را داده است؟	۱۷۵
(ح) پاسخ تشریحی		
۲۳	استدلال کنید که چرا باید دوا مسئولیت "مرجعیت دینی" و "ولایت ظاهری" در عصر غیبت ادامه یابد؟	۱۷۱
۲۴	چرا مرجع تقلید باید دارای شجاعت و قدرت روحی بالایی باشد؟	۱۷۵

۲۵	چرا نمی شود هرکس به طور جداگانه برای خود ولی فقیه داشته باشد؟	۱۷۵
۲۶	مردم کشور ما مطابق قانون اساسی، ولی فقیه را چگونه انتخاب می کنند؟ توضیح دهید.	۱۷۶
۲۷	مردم کشور ما در زمان انقلاب اسلامی ، ولی فقیه را چگونه انتخاب کردند؟ توضیح دهید.	۱۷۵

ردیف	پاسخنامه سوالات	صفحه
الف) تدبیر در آیات و حدیث		
۱	الف) گروهی از مردم وقت خود را صرف شناخت دقیق دین کنند و آموخته های خود را در اختیار مردم قرار دهند تا مردم برای به دست آوردن احکام به آنها مراجعه کنند. ب) خیر. عده ای از آنان که می توانند دانش دین بیاموزند. ج) تفکر عمیق در دین د) دانش دین را بیاموزند و به سوی قوم خود روند و به آنها هشدار دهند. ه) مومنان. گروهی از آنان وظیفه دارند دانش دین بیاموزند و به قوم خود هشدار دهند.	۱۷۱
۲	الف) کسی که به علوم و دانش دین آشناست و دیگران را که به احکام دین آشنا نیستند راهنمایی کند و دستورات دین را به آنها بیاموزد. ب) یتیمی که پدرازدست داده است. زیرا چنین شخصی ، در مسائل زندگی ، حکم و نظر امام را نمی داند. ج) حال کسی که از امام خود دور افتاده است. از پیروان امامان که به علوم و دانش دین آشناست و دیگران را که به احکام دین آشنا نیستند راهنمایی کند و دستورات دین را به آنها آموزش دهد.	۱۷۲
۳	الف) رویدادهای جدید (پیشامدهای اجتماعی) – مراجعه به راویان احادیث (فقیهان) ب) زمان شناس بودن ج) ولایت معنوی	۱۷۳
ب) درستی و نادرستی گزاره ها		
۴	غ	۱۷۱
۵	غ	۱۷۴
۶	ص	۱۷۴
۷	ص	۱۷۴
۸	ص	۱۷۵
۹	غ	۱۷۵
۱۰	غ	۱۷۴
ج) گزینه صحیح		
۱۱	گزینه ج	۱۷۳

۱۲	گزینه ب	۱۷۵	
۱۳	گزینه الف	۱۷۴	
(د) کشف ارتباط			
۱۴	۱- عادل گزینه ب	۲- شجاعت گزینه ج	۱۷۵
۱۵	۱- ولی فقیه گزینه ب	۲- مرجع تقلید و ولب فقیه گزینه ج	۱۷۵
(ه) تعریف اصطلاحات			
۱۶	از میان فقیهان کسی که توانایی سرپرستی و ولایت جامعه را دارد، عهده دار حکومت می شود وقوانین الهی را به اجرا درمی آورد.		
۱۷	کسانی که در احکام دین متخصص نیستند به متخصصان در دین مراجعه می کنند. به این مراجعه تقلید می گویند.		
(و) درک متن			
۱۸	اینکه امامان دانشمندانی تربیت می کردند که در حد توان به معارف و احکام دین دست یابند. و به نقاط مختلف شهر خود می رفتند و احکام اسلام را به مردم می آموختند.		
(ز) پاسخ کوتاه			
۱۹	اگر ولایت ظاهری در عصر غیبت ادامه نیابد و حکومت اسلامی تشکیل نشود.		
۲۰	تا بتوانند احکام دین را متناسب با نیازهای روز به دست آورند.		
۲۱	تا بتواند کشور را اداره کند و به پیش ببرد.		
۲۲	فقیه‌ای که شرایط تعیین شده در دین، از جمله با تقوا بودن، عادل بودن و زمان شناس بودن را دارا باشد.		
(ح) پاسخ تشریحی			
۲۳	۱- اگر مرجعیت دینی ادامه نیابد یعنی متخصصان نباشند که احکام دین را بدانند و برای مردم بیان کنند مردم به وظایف خود آشنا نمی شوند. و نمی توانند به آن وظایف عمل کنند. ۲- اگر ولایت ظاهری ادامه نیابد و حکومت اسلامی تشکیل نشود. نمی توان احکام اجتماعی اسلام را که نیازمند مدیریت و پشتوانه حکومتی است، در جامعه به اجرا در آورد.		
۲۴	تا بدون ترس و واهمه در برابر زیاده خواهی دشمنان بایستد. و در اجرای احکام دین از کسی نترسد. و با قدرت در مقابل تهدیدها بایستد و پایداری کند.		
۲۵	زیرا اداره جامعه تنها با یک مجموعه قوانین و یک رهبری امکان پذیر است. در غیر این صورت هرج و مرج و تفرقه و پراکندگی پیش می آید و این یک امر بدیهی در تمام نظام های سیاسی دنیاست.		
۲۶	غیر مستقیم. مردم ابتدا نمایندگان خبره خود را انتخاب می کنند و آن خبرگان نیز از میان فقها آن کسی را که برای رهبری شایسته تر تشخیص دهند را به جامعه اعلام می کند..		
۲۷	مستقیم. با حضور در اجتماعات و راهپیمایی های سراسری امام خمینی را پذیرفتند و با ایشان پیمان یاری بستند.		

دبیرخانه راهبری کشوری دین و زندگی و مدیریت خانواده و سبک زندگی مستقر در استان کرمانشاه		
کتاب: دین و زندگی ۲	درس: پانزدهم (رهبری و مردم)	طراحی توسط: نسرين رحيمي راد (استان کرمانشاه)
رشته: ادبیات و علوم انسانی	پایه: یازدهم	سال تحصیلی: ۱۴۰۳ - ۱۴۰۴

ردیف	صفحه
الف) تدبیر در آیات و حدیث	
۱	با توجه به آیه شریفه ((یا ایها النبی اتق الله ولا تطع الکافرین و المنافقین ان الله کان علیماً حکیماً.)) به کدام وظایف پیامبر اشاره شده است؟
۲	طبق عهدنامه مالک اشتر چرا کارگزاران حکومتی باید با همه مردم دوست و مهربان باشند؟
ب) درستی و نادرستی گزاره ها	
۳	فشار اقتصادی و روانی از اقدامات کشورهای دیگر جهت سلطه بر دیگر کشورها است.
۴	برای تصمیم گیری صحیح در برابر قدرت های ستمگر دنیا اطلاع از شرایط سیاسی و اجتماعی آنان ضروری نیست.
۵	در نوع حکومت جمهوری مردم همواره در سرنوشت خود دخالت دارند.
۶	دموکراسی هایی که بر پایه نظام سرمایه داری شکل گرفته اند به اصل برقراری عدالت توجه دقیقی دارند.
ج) گزینه صحیح	
۷	خرید کالای ایرانی به کدام وظایف مردم در قبال رهبری اشاره دارد؟ (۱) مشارکت در نظام همگانی (۲) اولویت دادن به اهداف اجتماعی
۸	ولایت و رهبری جامعه در عصر غیبت به نیابت امام عصر بر عهده چه کسی است؟ (۱) ولی فقیه (۲) مرجع تقلید
د) کشف ارتباط	
۹	الف) هدف جمهوری ها و دموکراسی های رایج جهان ب) مشورت با مردم و نخبگان ج) ولایت فقیه د) الگو قرار دادن اولیای دین توسط رهبر (۱) شورا در اسلام (۲) برآوردن تمایلات و خواسته های دنیوی (۳) ساده زیستی (۴) نام حکومتی مبتنی بر فقاقت و عدالت
ه) تعریف اصطلاحات	
۱۰	جمهوری اسلامی :
و) درک متن	

۱۹۰	۱۱	"در یک کلاس درس بین دانش آموزان بعد از تدریس درس رهبری و مردم بهش های سیاسی شروع شد، علی گفت مستکبران با استفاده از قدرت و امکانات به دنبال سرکوب اندیشه های موهوبیت و اصل و اساس دینداری هستند، ممد گفت: این مسئله را همه می دانیم اما برای مقابله با این مسئله چه کار باید کرد؟" با توجه به درس پاسخ علی چه بود؟
ز) پاسخ کوتاه		
۱۸۶	۱۲	در چه زمانی اهداف اجتماعی بر منافع فردی اولویت دارد؟
۱۸۱	۱۳	پیشنهاد اسلام برای انتخاب نوع حکومت چیست؟
۱۸۸	۱۴	عملکرد غلط کارگزاران چه تاثیری بر حکومت خواهد داشت؟
ح) پاسخ تشریحی		
۱۸۲	۱۵	تفاوت اصلی جمهوری اسلامی با سایر حکومت های جمهوری را بیان کنید؟
۱۸۵	۱۶	یکی از مسئولیت های مردم نسبت به رهبر جامعه اسلامی وحدت و همبستگی اجتماعی است، آن را شرح دهید؟
۱۸۶	۱۷	منظور از مشارکت در نظارت همگانی را با ذکر مثال بنویسید ؟

ردیف	پاسخنامه سوالات	صفحه
الف) تدبیر در آیات و حدیث		
۱	تقوای الهی - اطاعت نکردن از کافران و منافقان	۱۸۴
۲	چرا که مردم دو دسته اند : دسته ای برادر دینی و دسته دیگر در آفرینش همانند تو هستند	۱۸۹
ب) درستی و نادرستی گزاره ها		
۳	درست	۱۸۴
۴	نادرست	۱۸۶
۵	درست	۱۸۱
۶	نادرست	۱۸۲
ج) گزینه صحیح		
۷	گزینه ۲	۱۸۶
۸	گزینه ۱	۱۸۳
د) کشف ارتباط		
۹	الف (گزینه ۲ ب (گزینه ۱ ج) گزینه ۴ د) گزینه ۳	۱۸۲
ه) تعریف اصطلاحات		
۱۰	حکومتی که قوانین آن از جمله ویژگیهای رهبر بر اساس احکام دین باشد با حضور و دخالت مردم به وجود آمده باشد و با آرای مردم پیش برود .	۱۸۱

(و) درک متن		
۱۹۰	استفاده از رسانه های تبلیغاتی مانند رادیو و تلویزیون، گسترش حوزه علمیه و تربیت استادان و دانشمندان، توسعه برنامه های آموزشی و پژوهشی مدارس و دانشگاه ها و مقابله با تبلیغات دشمنان و افشای توطئه آنان. (ذکر سه مورد کافی است)	۱۱

(ز) پاسخ کوتاه		
۱۸۶	در زمانی که اهداف و آرمان های اجتماعی در برابر منافع فردی قرار می گیرند.	۱۲
۱۸۲	حکومتی که قوانین آن حکومت از جمله ویژگیهای رهبر بر اساس احکام دین و با حضور و دخالت مردم به وجود آمده باشد.	۱۳
۱۸۸	سبب افزایش و انباشته شدن مشکلات و ناکارآمدی حکومت خواهد شد.	۱۴

(ح) پاسخ تشریحی		
۱۸۲	جمهوری اسلامی با دیگر جمهوری ها یک تفاوت اساسی دارد و آن تفاوت، این است که جمهوری اسلامی براساس قوانین اسلام تشکیل می شود و قانونگذاران وظیفه دارند بر محور دستورات الهی قانون تنظیم کنند و مسئولان باید در این چارچوب، جامعه را اداره نمایند. اما جمهوری ها و دموکراسی های رایج در جهان، به خصوص در کشورهای غربی، که مبتکران قبیل دموکراسی ها هستند، هدف خود را بیشتر بر آوردن تمایلات و خواسته های دنیوی مردم قرار داده اند و نسبت به ارزش های الهی کم توجه یا بی توجه اند. یکی از وظایف حکومت اسلامی برقراری عدالت اجتماعی و تلاش برای آسایش و رفاه مردم است تا فاصله طبقاتی کمتری پدید آید؛ اما دموکراسی هایی که بر پایه نظام سرمایه داری شکل گرفته اند، به این اصل توجه ندارند و همین امر سبب شده است که نیمی از ثروت دنیا در دست گروه محدودی از ثروتمندان باشد.	۱۵
۱۸۵	تفرقه و پراکندگی به سرعت یک حکومت را از پای در می آورد و سلطه گران را بر کشور مسلط می کند، همبستگی اجتماعی کشور را قوی می کند و به رهبری امکان می دهد برنامه های اسلام را به اجرا درآورد.	۱۶
۱۸۶	بر اساس فرمان خداوند همه افراد جامعه اسلامی نسبت به یکدیگر مسئولند و مانند سوار شدگان در یک کشتی اند، اگر گناهانی در جامعه رواج پیدا کند فقط گناهکاران عذاب نمی شوند بلکه همه کسانی که در برابر انجام گناه در جامعه سکوت کرده اند نیز باید پاسخگو باشند. بنابراین همه ما باید ناظر بر فعالیت های اجتماعی باشیم و در صورت مشاهده گناه توسط هر کس وظیفه امر به معروف و نهی از منکر را با روش درست انجام دهیم.	۱۷

دبیرخانه راهبری کشوری دین و زندگی و مدیریت خانواده و سبک زندگی مستقر در استان کرمانشاه		
کتاب: دین و زندگی	درس: شانزدهم (عزت نفس)	طراحی توسط: مرضیه سادات سجادی (استان هرمزگان)
رشته: ادبیات و علوم انسانی	پایه: یازدهم	سال تحصیلی: ۱۴۰۳ - ۱۴۰۴

ردیف	صفحه
(الف) تدبر در آیات و حدیث	

۱۹۷	۱	با توجه به آیه شریفه «من كان يريد العزة فلله العزة جميعاً» راه دستیابی به عزت چیست؟
۱۹۹	۲	حدیث «أَنَّهُ لَيْسَ لِنَفْسِكُمْ ثَمَنٌ إِلَّا الْجَنَّةُ فَلَا تَتَّبِعُوهَا إِلَّا بِهَا» به کدام راه تقویت عزت نفس اشاره دارد؟
۱۹۹	۳	چرا امیرالمومنین علی علیه السلام فرموده است: «بنده کسی مثل خودت نباش؟»
۱۹۹	۴	خداوند در آیه «ما فرزندان آدم را کرامت بخشیدیم... و بر بسیاری از مخلوقات برتری دادیم» چه چیزی را بیان می‌کند و به کدام راه تقویت عزت نفس اشاره دارد؟
(ب) درستی و نادرستی گزاره ها		
۲۰۱	۵	تمایلات بعد حیوانی در ذات خود بد هستند و نسبت به بعد معنوی و الهی بسیار ناچیز و پایین تر هستند.
۱۹۷	۶	خداوند عزیز است یعنی کسی نمی‌تواند در اراده او نفوذ نماید و او را تسلیم خود کند.
۲۰۲	۷	دعوت هوا و هوس یا همان نفس لوامه از ما می‌خواهد فقط به تمایلات بعد حیوانی سرگرم و مشغول باشیم.
۲۰۲	۸	تحقیقات نشان می‌دهد که اکثر مجرمان و گنهکاران افرادی دارای عزت نفس هستند یا عزت نفس بالایی دارند.
(ج) گزینه صحیح		
۱۹۶	۹	یکی از مهم‌ترین قدم‌ها در مسیر کمال..... است. الف: تقویت اراده ب: تقویت عزت نفس ج: تقویت تمایلات د: تقویت روحیه حق طلبی
۲۰۲	۱۰	دعوت عقل و وجدان همان دعوت..... است. الف: نفس لوامه ب: نفس اماره ج: نفس مطمئنه د: نفس
۱۹۷	۱۱	واژه ذلت در مقابل..... قرار دارد. الف: اعتماد ب: ظلم ج: نفوذ د: عزت
۲۰۲	۱۲	انسانی که تن به ذلت می‌دهد ابتدا در مقابل..... شکست خورده و تسلیم شده است. الف: خداوند ب: تمایلات پست درون خود ج: تمایلات پست بیرونی د: زورگویان و قدرتمندان
(د) کشف ارتباط		
۱۹۷	۱۳	الف) به معنای نفوذ پذیری
۱۹۶		ب) مانع بسیاری از زشتی‌ها
۲۰۱		ج) لازمه زندگی در دنیا
۲۰۱		د) مربوط به روح الهی و معنوی
۱۹۷		و) در مقابل ذلت
۲۰۲		ه) شکستن پیمان با خدا
۱۹۷	۱	تمایلات عالی
۱۹۶	۲	ذلت
۲۰۱	۳	تمایلات دانی
۲۰۱	۴	ذلت نفس
۱۹۷	۵	عزت
۲۰۲	۶	عزت نفس
(ه) تعریف اصطلاحات		
۱۹۷	۱۴	عزت:
۲۰۱	۱۵	انسان عزیز:
۱۹۷	۱۶	تمایلات دانی:
۱۹۷	۱۷	انسان ذلیل:
(و) درک متن		

۲۰۲	۱۸ "سارا در محیط کارش با پیشنهادی مواجه شد که می توانست برای او منافع مالی زیادی به همراه داشته باشد، اما برای قبول این پیشنهاد باید اطلاعات مرمضانه ای را که به او سپرده شده بود، در اختیار دیگران قرار می داد. او با خود اندیشید: "اگرچه این پیشنهاد ظاهر جذابی دارد، اما آیا ارزش دارد که به خاطر آن اعتماد مدیران و همکارانم را از دست بدهم و عزت نفسم را زیر سؤال ببرم؟" سارا در نهایت تصمیم گرفت به اصول اخلاقی خود پایبند بماند، حتی اگر سودی به دست نیاورد. ۱. چرا سارا پیشنهاد جذاب مالی را نپذیرفت؟ ۲. چگونه پایبندی به ارزش های اخلاقی می تواند به عزت نفس یک فرد کمک کند؟
-----	--

ز) پاسخ کوتاه

۱۹۸	۱۹ راه های تقویت عزت نفس را نام ببرید.
۲۰۰	۲۰ پیشوایان ما چگونه توانستند در سخت ترین شرایط عزتمندانه زندگی کنند و هیچگاه تن به ذلت و خواری ندهند؟
۲۰۱	۲۱ هر انسانی در درون خود با چند دعوت روبرو است آنها را نام ببرید.
۲۰۰	۲۲ اگر پاسخگویی به تمایلات پست ادامه یابد چه پیش می آید؟
۲۰۰	۲۳ پاسخ مثبت دادن به تمایلات و خواسته ها چه اثراتی برای انسان دارد؟

ح) پاسخ تشریحی

۱۹۷	۲۴ انسان عزیز و انسان ذلیل را با هم مقایسه کنید.
۲۰۰	۲۵ نمونه ای از زندگی عزتمند حضرت زینب را شرح دهید.
۲۰۱	۲۶ چه موقع تمایلات بعد حیوانی و دنیایی بد می شوند؟
۲۰۱	۲۷ تمایلات عالی و تمایلات دانی را باهم مقایسه کنید.
۱۹۹	۲۸ خداوند به انسان به عنوان یکی از برترین مخلوقات چه وعده هایی داده است؟

ردیف	پاسخنامه سوالات	صفحه
الف) تدبر در آیات و حدیث		
۱	روی آوردن به سوی خدا	۱۹۷
۲	شناخت ارزش خود و نفروختن خویش به بهای	۱۹۹
۳	زیرا خداوند تو را آزاد آفریده است	۱۹۹
۴	جایگاه انسان ها در خلقت، شناخت ارزش خود و نفروختن خویش به بهای اندک	۱۹۹
ب) درستی و نادرستی گزاره ها		
۵	غلط	۲۰۱
۶	صحیح	۱۹۷
۷	غلط	۲۰۲
۸	غلط	۲۰۲

ج) گزینه صحیح		
۱۹۶	ب	۹
۲۰۲	الف	۱۰
۱۹۷	د	۱۱
۲۰۲	ب	۱۲
د) کشف ارتباط		
۱۹۷	الف) ذلت ب) عزت نفس ج) تمایلات دانی د) تمایلات عالی و) عزت ه) ذلت نفس	۱۳
۱۹۶		
۲۰۱		
۲۰۱		
۱۹۷		
۲۰۲		
ه) تعریف اصطلاحات		
۱۹۷	عزت: به معنای نفوذ ناپذیری و تسلیم نبودن است	۱۴
۲۰۱	انسان عزیز: کسی است که در برابر مستکبران و ظالمان و همچنین در مقابل هوا و هوس خویش می ایستد مقاومت می کند و تسلیم نمی شود. او زیر بار عملی که روحش را آزرده کند و او را حقیر و کوچک سازد نمی رود	۱۵
۱۹۷	تمایلات دانی: تمایلاتی که مربوط به بعد حیوانی و دنیایی انسان است و وقتی به این تمایلات دست می یابیم از آنها لذت می بریم و خوشحال می شویم.	۱۶
۱۹۷	انسان ذلیل: کسی است که در برابر مستکبران و زورگویان تن به خواری می دهد و هر فرمانی را می پذیرد، همچنین تسلیم هوی و هوس خویش میشود و هر کاری را که موافق هوی و هوس او باشد انجام می دهد، هر چند که آن کار روحش را به گناه آلوده کند.	۱۷
و) درک متن		
۲۰۲	الف) سارا به این دلیل پیشنهاد مالی را نپذیرفت که پایبندی به اصول اخلاقی و حفظ اعتماد دیگران را ارزشمندتر از منافع مادی دانست. این تصمیم نشان دهنده عزت نفس او است، زیرا فردی که عزت نفس دارد، حاضر نیست شرافت خود را به بهای کوچکی مانند سود مالی بفروشد. ب) پایبندی به ارزش های اخلاقی باعث می شود فرد احساس کند که برای خود و دیگران ارزش قائل است و به شخصیت خود احترام می گذارد. این امر به عزت نفس او قدرت می بخشد، زیرا عزت نفس زمانی تقویت می شود که انسان در برابر وسوسه ها مقاومت کرده و شرافت انسانی خود را حفظ کند.	۱۸
ز) پاسخ کوتاه		
۱۹۸	شناختن ارزش خود و نفروختن خویش به بهای اندک ، توجه به عظمت خدا و تلاش برای بندگی او	۱۹
۲۰۰	با تکیه بر بندگی خدا و پیوند با او	۲۰
۲۰۱	دو دعوت ؛ دعوت عقل و وجدان یا نفس لواحه؛ دعوت هوا و هوس یا نفس اماره	۲۱

۲۲	خواری و ذلت انسان را احاطه می‌کند به طوری که در برابر هر خواست نامشروع درونی و بیرونی مقاومت نمی‌کند و به سرعت تسلیم می‌شود.	۲۰۰
۲۳	عزت نفس را ضعیف می‌کند و انسان را به سوی خواری و ذلت سوق می‌دهد.	۲۰۲
(ج) پاسخ تشریحی		
۲۴	انسان عزیز کسی است که در برابر مستکبران و ظالمان و همچنین در مقابل هوا و هوس خویش می‌ایستد مقاومت می‌کند و تسلیم نمی‌شود او زیر بار عملی که روحش را آزوده کند و او را حقیر و کوچک سازد نمی‌رود انسان ذلیل نیز کسی است که در برابر مستکبران و زورگویان تن به خواری می‌دهد و هر فرمانی را می‌پذیرد همچنین تسلیم هوا و هوس خویش می‌شود و هر کاری را که موافق هوا و هوس او باشد انجام می‌دهد هر چند که آن کار روحش را به گناه آلوده کند.	۱۹۷
۲۵	حضرت زینب سلام الله علیها خواهر شجاع امام حسین علیه السلام پس از تحمل انبوه مصائب و سختی که یکی از آنها می‌تواند انسان را در هم شکند در پاسخ به جمله تحقیرآمیز عبید الله بن زیاد حاکم کوفه که گفت دیدی خدا چه بر سر خاندان شما آورد؟ با قدرت فرمود در این واقعه جز زیبایی ندیدم.	۲۰۰
۲۶	آنگاه که انسان این تمایلات را اصل و اساس زندگی قرار دهد و فقط در فکر رسیدن به آنها باشد و از تمایلات الهی خود غافل بماند. حد و مرز توجه به این تمایلات را خدا می‌داند و خداوند با احکام خود چگونگی بهره‌مندی از این تمایلات را مشخص کرده تا انسان بتواند در عین بهره‌مندی از آنها به رشد و کمال واقعی خود برسد.	۲۰۱
۲۷	تمایلات عالی و برتر مانند تمایل به دانایی عدالت شجاعت حیا ایثار و حسن خلق که مربوط به روح معنوی و الهی انسان هستند با رسیدن به این تمایلات احساس موفقیت و کمال می‌کنیم و از آنها لذت می‌بریم. تمایلات دانی مانند تمایل به ثروت شهرت غذاهای لذیذ زبورات و رفاه مادی که مربوط به بعد حیوانی و دنیایی انسان است و وقتی به این تمایلات دست می‌یابیم از آنها لذت می‌بریم و خوشحال می‌شویم.	۲۰۱
۲۸	خداوند به انسان وعده دیدار داده و بهشتی به وسعت همه آسمان‌ها و زمین برایش آماده کرده است بهشتی که در آن انسان به هر آرزویی که تمنا می‌کند می‌رسد حتی به آن زیبایی‌هایی که خودش نمی‌سناسد و خدا می‌داند دست می‌یابد.	۱۹۹

دبیرخانه راهبری کشوری دین و زندگی و مدیریت خانواده و سبک زندگی مستقر در استان کرمانشاه		
کتاب: دین و زندگی ۲	درس: هفدهم (زمینه های پیوند)	طراحی توسط: اسلام مریدی (استان همدان)
رشته: ادبیات و علوم انسانی	پایه: دوم انسانی	سال تحصیلی: ۱۴۰۴ - ۱۴۰۳

ردیف	سوالات	صفحه
الف) تدبر در آیات و حدیث		

۲۰۹	۱	آیه «وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ» به کدام یک از اهداف ازدواج اشاره می کند؟
۲۰۹	۲	آیه «وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ بَنِينَ وَحَفَدَةً وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ أَقْبَالِ الْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَةِ اللَّهِ هُمْ يَكْفُرُونَ» به کدام یک از اهداف ازدواج اشاره می کند؟
(ب) درستی و نادرستی گزاره ها		
۲۰۸	۳	در اسلام، هیچ بنایی نزد خدا محبوب تر از خانواده نیست.
۲۰۹	۴	زن و مرد از نظر ویژگی های انسانی و اهداف مشترک با هم یکسان هستند.
۲۱۵	۵	توانایی زن نسبت به مرد در ایجاد آرامش بیشتر است و مبدأ آرامش در خانواده، اوست.
۲۱۳	۶	دوره بلوغ تا ازدواج یکی از حساس ترین و ارزشمندترین دوره های عمر انسان است.
۲۱۵	۷	مهمترین زمینه ازدواج، نیاز جنسی مرد و زن به یکدیگر است.
۲۱۱	۸	مهم ترین عامل پایداری خانواده، درک درست از زوجیت و مکمل هم بودن زن و مرد و عمل به این درک است.
(ج) گزینه صحیح		
۲۰۸	۹	ارزشمندترین بنیاد اجتماعی نزد خداوند کدام است؟ الف) خانواده ب) اجتماع مؤمنین در نماز جمعه ج) مدرسه د) اجتماع مؤمنین در مراسم عید فطر
۲۰۹	۱۰	آیه شریفه زیر، بیانگر کدامیک از زمینه های طبیعی تشکیل خانواده است؟ (وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا... : واز نشانه های خداوند این است که همسرانی از خودتان برایتان آفرید تا با ایشان آرامش یابید) الف) نیاز جنسی زن و مرد به یکدیگر ب) نیاز به آرامش و انس روحی با همسر ج) رشد و پرورش فرزندان د) تسهیل در رشد معنوی و اخلاقی
۲۱۶	۱۱	عالی ترین زمینه برای تشکیل خانواده کدام است؟ الف) نیاز جنسی زن و مرد به یکدیگر ب) نیاز به آرامش و انس روحی با همسر ج) رشد و پرورش فرزندان د) تسهیل در رشد معنوی و اخلاقی
۲۱۵	۱۲	کدامیک از زمینه های طبیعی تشکیل خانواده ابتدائی ترین زمینه شکل گیری نهاد خانواده محسوب می شود؟ الف) نیاز جنسی زن و مرد به یکدیگر ب) نیاز به آرامش و انس روحی با همسر ج) رشد و پرورش فرزندان د) تسهیل در رشد معنوی و اخلاقی
۲۰۹ ۲۱۵ ۲۱۶	۱۳	آیه شریفه زیر ، بیانگر کدامیک از زمینه های طبیعی تشکیل خانواده است؟ (وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ بَنِينَ وَحَفَدَةً) الف) نیاز جنسی زن و مرد به یکدیگر ب) نیاز به آرامش و انس روحی با همسر ج) رشد و پرورش فرزندان د) تسهیل در رشد معنوی و اخلاقی
(د) کشف ارتباط		
۲۱۵ ۲۰۸	۱۴	ارتباط دهید. الف) ابتدایی ترین زمینه ازدواج ب) (۱) خانواده

۲۱۱	(ب) مقدس ترین بنای اجتماعی	(۲) درک درست از زوجیت
۲۱۳	(ج) مهم ترین عامل پایداری خانواده	(۳) عفاف
	(د) بهترین روش قبل از ازدواج	(۴) نیاز جنسی
		(۵) انس با همسر
(ه) تعریف اصطلاحات		
*	این درس فاقد اصطلاح تعریفی می باشد.	*
(و) درک متن		
۲۱۵	"بهزار بیست و دو سال دارد و تازه از دانشگاه فارغ التحصیل شده است و هم اکنون دارای شغل است و در آمد ماهیانه خوبی دارد. پدر و مادر او اصرار دارند که او ازدواج کند ولی او حرف های آن ها را قبول نمی کند و دوست دارد تا سی سالگی مبرر بماند. او ازدواج را سبب از بین رفتن آزادی عمل در زندگی می داند. اما پدر و مادر بهزار می ترسند او به خاطر ازدواج نگردن در دام هوا و هوس بیفتد. و از طرف دیگر آن ها دوست دارند که بهزار با ازدواج دارای فرزندی شود و آن ها با بچه های بهزار بیرون بروند و روزهای خوبی باهم بگذرانند." الف) بهزار به کدام یک از زمینه های ازدواج توجه ندارد؟ ب) یکی دیگر از اهداف ازدواج متن بالا چیست؟	۱۵
(ز) پاسخ کوتاه		
۲۰۸	به فرموده پیامبر محبوب ترین بنا نزد خداوند چیست؟	۱۶
۲۱۵	اهداف ازدواج را نام ببرید؟	۱۷
۲۱۵	اولین کشش و جاذبه میان زن و مرد، که آن ها را به سوی تشکیل خانواده می کشاند چیست؟	۱۸
۲۱۳	چرا قرآن کریم از دختران و پسران می خواهد قبل از ازدواج عفاف خود را حفظ کنند و به هیچ وجه در پی رابطه غیر شرعی نباشند؟	۱۹
۲۱۱	مهم ترین عامل پایداری خانواده چیست؟	۲۰
۲۱۴	هر جوانی به طور فطری و طبیعی خواستار ازدواج با چه کسی است؟	۲۱
(ح) پاسخ تشریحی		
۲۰۹	چرا کلمات «انس» «انسان» «بنی آدم» «ناس» اختصاص به جنس خاصی ندارد؟	۲۲
۲۱۱	تفاوت های میان زن و مرد به چه جهت است؟	۲۳
۲۱۳	انسان از چه زمانی وارد مرحله مسئولیت پذیری می شود؟	۲۴
۲۱۳	حساسترین و ارزشمندترین دوره های عمر انسان کدام است و پاکدامنی در این دوران چه نتایجی دارد؟	۲۵
۲۱۵	از اهداف ازدواج «پاسخ به نیاز جنسی» را توضیح دهید؟	۲۶
۲۱۵	یکی از اهداف ازدواج «انس با همسر» می باشد آن را توضیح دهید؟	۲۷
۲۱۶	از اهداف تشکیل خانواده «رشد اخلاقی و معنوی» را توضیح دهید؟	۲۸
۲۱۵	یکی از اهداف ازدواج «رشد و پرورش فرزندان» را توضیح دهید؟	۲۹

ردیف	پاسخنامه سوالات	صفحه
الف) تدبر در آیات و حدیث		
۱	رسیدن به آرامش	۲۰۹
۲	رشد و پرورش فرزندان	۲۰۹
ب) درستی و نادرستی گزاره ها		
۳	ص	۲۰۸
۴	ص	۲۰۹
۵	ص	۲۱۵
۶	ص	۲۱۳
۷	غ	۲۱۵
۸	ص	۲۱۱
ج) گزینه صحیح		
۹	الف	۱۹۶
۱۰	ب	۲۰۱
۱۱	د	۲۰۲
۱۲	الف	۱۹۷
۱۳	ج	۲۰۲
د) کشف ارتباط		
۱۴	الف-۴	۲۱۵
	ب-۱	۲۰۸
	ج-۲	۲۱۱
	د-۳	۲۱۳
ه) تعریف اصطلاحات		
*	این درس فاقد اصطلاح تعریفی می باشد.	*
و) درک متن		
۱۵	پاسخ به نیاز جنسی	رشد و پرورش فرزندان ۲۱۵
ز) پاسخ کوتاه		
۱۶	ازدواج	۲۰۸
۱۷	(۱) پاسخ به نیاز جنسی (۲) انس با همسر (۳) رشد و پرورش فرزندان (۴) رشد اخلاقی و معنوی	۲۱۵
۱۸	پاسخ به نیاز جنسی	۲۱۵

۱۹	برای اینکه خداوند به بهترین صورت، زندگی آنان را سامان دهد - و اینکه رابطه غیر شرعی زیانش تا قیامت دامنگیر آنان خواهد شد و در نسل های آنان تأثیر بدی خواهد گذاشت.	۲۱۳
۲۰	مهمترین عامل پایداری خانواده، درک درست از زوجیت و مکمل هم بودن زن و مرد و عمل به این درک است	۲۱۱
۲۱	قبل از ازدواج پاکدامنی خود را حفظ کرده و رابطه غیرشرعی با جنس مخالف نداشته است.	۲۱۴
ج) پاسخ تشریحی		
۲۲	زیرا حقیقت انسان را روح او تشکیل می دهد و روح انسان نه مذکر است و نه مؤنث. زنان و مردان به عنوان افراد نوع بشر، استعدادها و ویژگی های فطری یکسان و هدف مشترکی دارند که با بهره گرفتن از آن ویژگی های فطری می توانند به آن هدف مشترک، یعنی قرب الهی و بهشت جاوید برسند.	۲۰۹
۲۳	تفاوت های میان زن و مرد به جهت وظایف مختلفی است که خالق حکیم برعهده هریک از زن و شوهر نهاده است تا هرکدام از آنها بتوانند در زندگی مشترک و خانوادگی نقش های خاصی را بر عهده بگیرند و یک خانواده متعادل را پدید آورند.	۲۱۱
۲۴	انسان، با رسیدن به سن بلوغ و دوره جوانی وارد مرحله مسئولیت پذیری می شود. و این شایستگی را به دست می آورد که مخاطب خداوند قرار گیرد و از هم اکنون برای سعادت خود و خانواده ای که در آینده نزدیک تشکیل خواهد داد، برنامه ریزی نماید.	۲۱۳
۲۵	دوره بلوغ تا ازدواج یکی از حساسترین و ارزشمندترین دوره های عمر انسان است و دوره گذر از کودکی و ورود به بزرگسالی و پذیرش مسئولیت های زندگی است. اگر نوجوان و جوان، این دوره را با پاکی و پاکدامنی بگذرانند و در حالی به زندگی مشترک با همسرش وارد شود که آلوده به گناه و فحشا نشده باشد، راه رسیدن به بهشت را برای خود و فرزندانش بسیار هموار کرده است.	۲۱۳
۲۶	ابتدایی ترین زمینه ازدواج، نیاز جنسی مرد و زن به یکدیگر است. این نیاز که احساس آن از دوران بلوغ آغاز می شود، اولین کشش و جاذبه را میان زن و مرد ایجاد می کند و آنان را به سوی تشکیل خانواده می کشاند. بر اثر ازدواج و پاسخ صحیح به این نیاز، هرکدام از مرد و زن به یک آرامش روانی می رسند.	۲۱۵
۲۷	هریک از زن و مرد، علاوه بر نیاز جنسی، نیازمند به زندگی با دیگری هستند و این نیاز نیز پس از بلوغ آشکار می شود. این نیاز به گونه ای است که اگر فردی از راه های نامشروع نیاز جنسی خود را برطرف کند اما بدون همسر زندگی کند، باز هم یک بی قراری و ناآرامی او را آزار می دهد که فقط با بودن در کنار همسر برطرف می شود.	۲۱۵
۲۸	پسر و دختر جوان با تشکیل خانواده، از همان ابتدا زمینه های فساد را از خود دور می کنند، مسئولیت پذیری را تجربه می نمایند، مهر و عشق به همسر و فرزندان را در خود پرورش می دهند، با گذشت و مدارا و تحمل سختی ها و ناگواری های زندگی، به درجات معنوی بالاتری نایل می شوند.	۲۱۶
۲۹	خانواده بستر رشد و بالندگی فرزندان است و هیچ نهادی نمی تواند جایگزین آن شود. فرزند، ثمره پیوند زن و مرد و تحکیم بخش وحدت روحی آن هاست. آنان دوام وجود خود را در فرزند می بینند و از رشد و بالندگی او لذت می برند. کدام افتخار بالاتر از آنکه خداوند تربیت و پرورش چند تن از بندگان خود را به پدر و مادر سپرده است و احترام و اطاعت از والدین را هم ردیف طاعت و عبودیت خود قرار داده است.	۲۱۵

دبیرخانه راهبری کشوری دین و زندگی و مدیریت خانواده و سبک زندگی مستقر در استان کرمانشاه		
کتاب: دین و زندگی ۲	درس: هجدهم (پیوند مقدس)	طراحی توسط: راضیهبرزگر دهجی (استان یزد)
رشته: ادبیات و علوم انسانی	پایه: یازدهم	سال تحصیلی: ۱۴۰۳-۱۴۰۴

ردیف	صفحه
الف) تدبیر در آیات و حدیث	
۱	با توجه به روایت علی ع "حب الشیء یمى و یصم" لازمه موفقیت در انتخاب درست همسر چیست؟ ۲۲۳
۲	سه مورد از نتایج فراهم کردن ازدواج برای دختران و پسران را از نظر پیامبر(ص) بیان کنید؟ ۲۲۶
۳	طبق سخن امام صادق (ع)؛ دو رکعت نماز شخص متاهل برتر از کدام عمل شخص مجرد است؟ ۲۲۶
ب) درستی و نادرستی گزاره ها	
۴	با رسیدن بلوغ جنسی، جوان در می یابد که باید زندگی را جدی بگیرد و برای آینده اش برنامه ریزی کند. ۲۲۵
۵	پیشوایان دین از ما خواسته اند که در مورد همسر آینده با پدر و مادر خود مشورت کنیم تا به انتخابی درست برسیم. ۲۲۳
۶	دینداری انسان با ازدواج، حفظ و نگهداری می شود. ۲۲۶
۷	لطافت های روحی دختر، آن گاه که در فضای علاقه جنس مخالف قرار گیرد، احتمال نادیده گرفتن برخی واقعیت ها را به دنبال دارد. ۲۲۳
۸	بلوغ جنسی مدتی بعد از بلوغ فکری و عقلی فرا می رسد. ۲۲۵
ج) گزینه صحیح	
۹	از نظر قرآن کریم، مهم ترین معیار همسر شایسته است. ۲۲۴ الف) اخلاق خوب و خوشرویی ب) ایمان
۱۰	ازدواج برای رفع نیازهای و پاسخگویی به انجام می شود. ۲۲۶ الف) روانی/قانون طبیعت ب) طبیعی/قانون خلقت
۱۱	شیوه ناصحیح پاسخ به نیاز جنسی یعنی..... ۲۲۶ الف) شیوه ای غیر از شیوه های مطرح شده از سوی دین ب) شیوه ای غیر از شیوه های مطرح شده از سوی عرف جامعه
۱۲	سبب افزایش فشارهای روحی و روانی و آسیب های اجتماعی می گردد. ۲۲۶ الف) تاخیر در ازدواج ب) ازدواج زودهنگام
د) کشف ارتباط	
۱۳	۱- لذت آنی، پژمردگی روح و روان ۲- شادابی، سلامت جسمی و روحی الف) تاخیر در ازدواج ب) ازدواج در زمان مناسب ج) شیوه ناصحیح پاسخ به نیاز جنسی ۲۲۶

ه) تعریف اصطلاحات

*	این درس فاقد اصطلاح تعریفی می باشد.	*
و) درک متن		
۱۴	آمادگی برای ازدواج، نیازمند دبلوغ است؛ یکی بلوغ جنسی و دیگری بلوغ عقلی و فکری که مدتی پس از بلوغ جنسی فرا می رسد. با رسیدن به بلوغ عقلی جوان در می یابد که باید زندگی را بسیار جدی بگیرد و برای آینده اش برنامه ریزی کند. نباید فاصله میان بلوغ جنسی و عقلی با زمان ازدواج زیاد شود و تشکیل خانواده به تأخیر افتد به همین علت پیشوایان ما همواره دختران و پسران را به ازدواج تشویق و ترغیب کرده و از پدران و مادران خواسته اند که با کنار گذاشتن رسوم غلط، شرایط لازم را برای آنان فراهم کنند، زیرا در غیر این صورت فرد به گناه کشیده شده و جامعه را گرفتار آسیب می سازد. الف- با توجه به متن، منظور از تأخیر در تشکیل ازدواج چیست؟ ب- چرا پیشوایان دین از والدین خواسته اند تا شرایط ازدواج را برای فرزندان فراهم کنند؟	۲۲۵

ز) پاسخ کوتاه

۱۵	طبق مقررات اسلامی، چه موضوعی در پیوند ازدواج ضروری و فقدان آن مانع مشروعیت ازدواج است؟	۲۲۳
۱۶	تأخیر در ازدواج چه پیامدی دارد؟	۲۲۶
۱۷	دو نشانه بلوغ عقلی را بنویسید.	۲۲۵
۱۸	چرا پیشوایان ما همواره از پدر و مادر خواسته اند تا شرایط ازدواج را برای فرزندان فراهم کنند؟	۲۲۵

ح) پاسخ تشریحی

۱۹	ضرورت اجازه پدر برای ازدواج دختران چیست؟	۲۲۳
۲۰	آمادگی برای ازدواج نیازمند چیست؟	۲۲۵
۲۱	فواید ازدواج در زمان مناسب را بنویسید.	۲۲۶
۲۲	اگر فردی بخواهد به طور ناصحیح به نیاز جنسی خود پاسخ دهد، چه عواقبی دارد؟	۲۲۶
۲۳	دین اسلام چگونه تعادل میان نیازها را مورد توجه قرار داده است؟	۲۲۶
۲۴	حدیثی از پیامبر ص در مورد اهمیت ازدواج بیان کنید.	۲۲۵
۲۵	چرا معاشرت هایی که منشاء آنها تنها هوس های زودگذر است، نتیجه بخش نیست؟	۲۲۴

پاسخنامه سوالات

ردیف	پاسخنامه سوالات	صفحه
الف) تدبیر در آیات و حدیث		
۱	باید بر شور و احساس جوانی تسلط کامل داشت و با چشم باز عمل کرد	۲۲۳
۲	اخلاقشان را نیکو کند، رزق و روزی آنها را توسعه دهد، عفاف و غیرت آنها را زیاد کند	۲۲۶
۳	هفتاد رکعت نماز شخص مجرد	۲۲۶
ب) درستی و نادرستی گزاره ها		

۲۲۵	غلط	۴
۲۲۳	درست	۵
۲۲۶	غلط	۶
۲۲۳	درست	۷
۲۲۵	غلط	۸
ج)گزینه صحیح		
۲۲۴	ب	۹
۲۲۶	ب	۱۰
۲۲۶	الف	۱۱
۲۲۶	الف	۱۲
د)کشف ارتباط		
۲۲۶	۱)شیوه ناصحیح پاسخ به نیاز جنسی	۱۳
۲۲۶	۲)ازدواج در زمان مناسب	
ه)تعریف اصطلاحات		
*	این درس فاقد اصطلاح تعریفی می باشد.	*
و)درک متن		
	الف)فاصله میان بلوغ جنسی و عقلی با زمان ازدواج زیاد شود.	۱۴
	ب)تا با تاخیر در ازدواج فرد دچار گناه نشود و جامعه را دچار آسیب نسازد.	
ز)پاسخ کوتاه		
۲۲۳	رضایت دختر و پسر	۱۵
۲۲۶	سبب افزایش فشارهای روحی و روانی، روابط نامشروع و آسیب های اجتماعی می گردد.	۱۶
۲۲۵	توجه به داشتن شغل و پیدا کردن کار، فکر کردن در مورد ویژگی های همسر	۱۷
۲۲۵	نباید فاصله میان بلوغ جنسی و عقلی زیاد شود و ازدواج به تاخیر افتد چون در این صورت فرزند به گناه کشیده می شود و جامعه گرفتار آسیب می شود.	۱۸
ح)پاسخ تشریحی		
۲۲۳	لطافت های روحی دختر، آن گاه که در فضای محبت و علاقه جنس مخالف قرار گیرد، احتمال نادیده گرفتن برخی واقعیت ها را به دنبال دارد، علاوه بر این، چون دختران به خاطر حیا و عزت نفس قوی خود، در ازدواج پیش قدم نمی شوند و درخواست از طرف پسر صورت می گیرد، ممکن است حیا مانع از آن شود که دختر همه ویژگی های پسر و سابقه او را بشناسد و با آگاهی کامل تصمیم گیری کند. در چنین مواقعی، پدر که بر احساسات خود غلبه دارد و نیز تجارب فراوان و شناخت کامل از جنس مرد دارد، می تواند او را راهنمایی کند.	۱۹
۲۲۵	نیازمند دو بلوغ است یکی بلوغ جنسی و دیگری بلوغ عقلی که مدتی پس از بلوغ جنسی فرا می رسد. با رسیدن لوغ عقلی، جوان در می یابد که باید زندگی را بسیار جدی بگیرد و برای آینده اش برنامه ریزی کند.	۲۰

۲۱	شادابی، سلامت جسمی و روحی، رشد طبیعی، احساس رضایت درونی، کاهش فشار جنسی و سلامت اخلاقی جامعه	۲۲۶
۲۲	لذت آنی برخاسته از گناه، پس از چندی روح و روان فرد را پژمرده می کند و شخصیت او را می شکنند. این گونه اشخاص، به جای بازگشت به مسیر درست، برای فرار از این پژمردگی به افراط در گناه کشیده می شوند اما نمی دانند که با این کار بی قراریشان افزایش می یابد.	۲۲۶
۲۳	دین اسلام به همه نیازها و خواسته های انسان، چه نیازهای فطری، اخلاقی و معنوی و چه نیازهای مختلف غریزی و جسمی توجه کرده است و با واقع بینی کامل، برای شرایط گوناگون، راه حل هایی حکیمانه ارائه کرده است تا نه فرد گرفتار هیجانات و طغیان های غیراخلاقی شود و نه جامعه دچار بحران های اجتماعی.	۲۲۶
۲۴	کسی که ازدواج کند نصف دین خود را حفظ کرده است، پس باید برای نصف دیگر، از خدا پروا کند.	۲۲۵
۲۵	در این معاشرت ها معمولاً احساسات بر هر دو طرف حاکم می شود و دختر و پسر شخصیت واقعی خود را پنهان می کنند. هر طرف اصرار دارد خود را بهتر از آنچه هست نشان دهد تا محبوب دیگری واقع گردد.	۲۲۴

